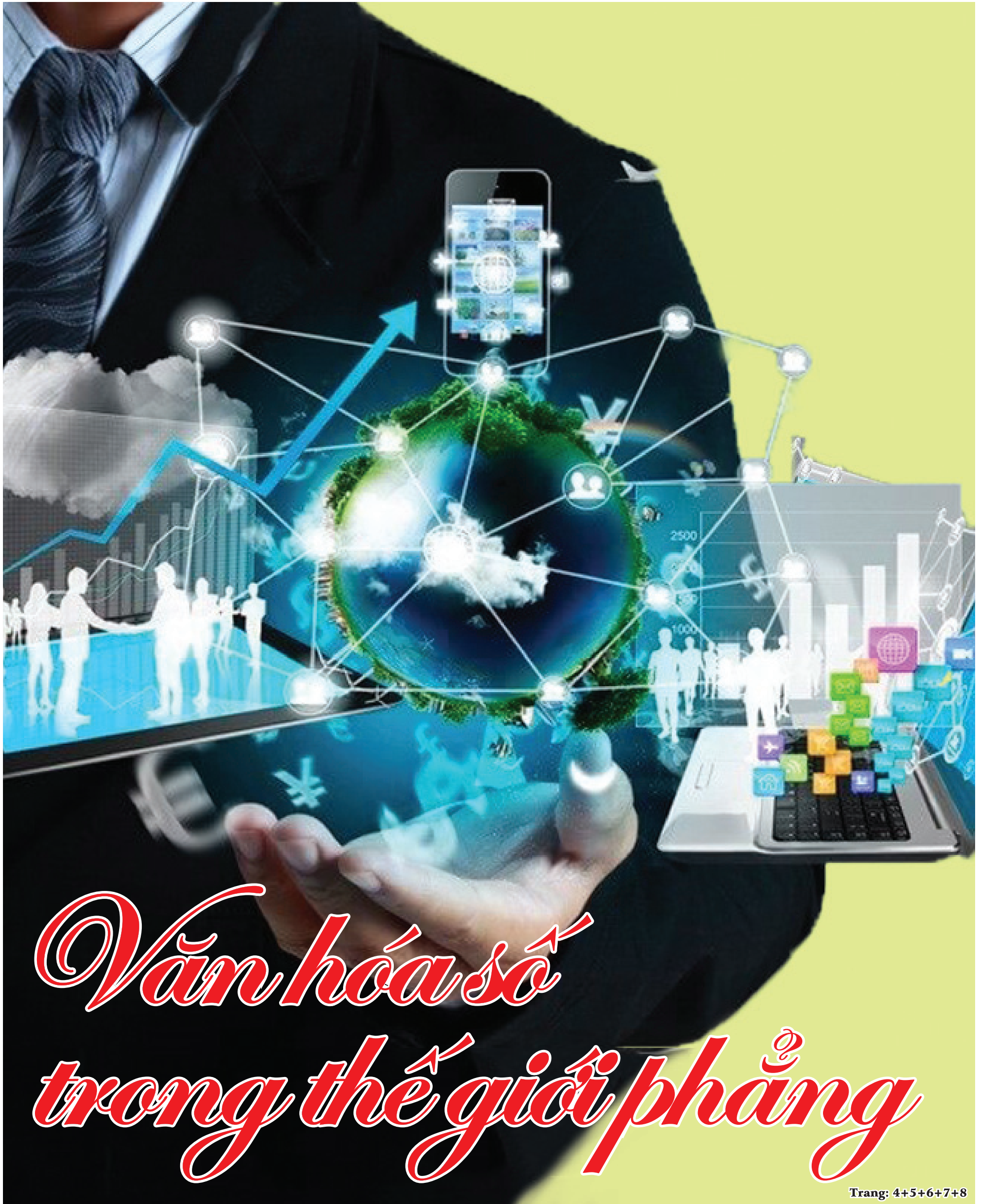

*Văn hóa số
trong thế giới phẳng*

Trang: 4+5+6+7+8

Hành vi tình dục qua nền tảng trực tuyến ít bị coi là quấy rối tình dục

Với sự phát triển của Internet, cùng với mạng xã hội, thanh, thiếu niên đã trở thành công dân số từ rất sớm. Việt Nam hiện có khoảng 68 triệu người dùng Internet, trong đó hơn 1/3 ở độ tuổi 15-24. Nạn nhân của việc quấy rối trên mạng hầu hết là các cô gái trẻ. Họ bị các đối tượng xấu tiếp cận với cách thức khá giống nhau như: lần la bắt chuyện, làm quen, sau đó là lời nói thô tục và thậm chí gửi clip đồi trụy, gọi điện “show hàng” như trường hợp của một cô gái tên N. sinh năm 1997 ở Hà Nội.

Cách thời điểm bị quấy rối tình dục trên mạng hai tháng, qua mạng xã hội Instagram, N. luôn nhận được những icon, lời chào đến từ một tài khoản ảo tên Tuan. Tuy nhiên, vì không quen nên N. không hồi đáp lại. Sau đó, tài khoản trên có gọi video cho N. nhiều lần. Thấy vậy, N. quyết định ẩn nghe để xem rốt cuộc người này là ai cũng để khẳng định với họ rằng mình không quen biết gì. Nhưng ngay khi màn hình hiện lên, N. giật vì lúc này trên điện thoại cô hiện rõ hình ảnh, âm thanh của hành động thủ dâm của tài khoản tên Tuan. Những người bạn cùng phòng của N. đã nhanh chóng quay lại sự việc và nói với kẻ biến thái rằng sẽ đem clip đến trình báo công an. Nhưng hấn vẫn tiếp tục thực hiện hành vi quấy rối của mình cho đến khi N. chủ động tắt máy.

Kết quả điều tra của UNICEF năm 2016 cho thấy, 74% trẻ em và trẻ vị thành niên ở Việt Nam tin rằng các em có nguy cơ bị xâm hại tình dục hoặc bị lợi dụng trên mạng. Một thực trạng đáng lo ngại là số tuổi của trẻ em bị xâm hại qua mạng ngày càng trẻ hoá. Công nghệ thông tin phát triển cộng với việc toàn cầu hóa và những bất cập trong quản lý trang mạng xã hội đã khiến tình trạng xâm hại tình dục trẻ em trên mạng có chiều hướng gia tăng nhưng rất ít trường hợp được xử lý.

Mới đây, tại buổi tọa đàm chia sẻ kết quả nghiên cứu về “Quấy rối tình dục tại nơi làm việc - nhận thức, thực trạng và ứng phó” với sự hỗ trợ của Quỹ Hỗ trợ Cựu sinh viên Australia do Chương trình Aus4Skill quản lý nhằm thúc đẩy các nghiên cứu về vấn đề bình đẳng giới tại nơi làm việc, nhóm nghiên cứu về “Quấy rối tình dục tại nơi làm việc - nhận thức, thực trạng và ứng phó” cho biết, có gần 70% số người được hỏi không coi hành động “email hoặc tin nhắn khiêu dâm lập đi lập lại, hoặc không phù hợp” là quấy rối tình dục.

Đại diện nhóm nghiên cứu, bà Nguyễn Thị Hương và bà Cao Thị Hồng Minh cho biết, qua khảo sát cho thấy, có tới 90% số người được hỏi cho rằng hành vi phổ biến được xác định là quấy rối tình dục là: đụng chạm về cơ thể một cách không mong muốn như ôm, hôn, quàng vai,

Trong thời đại công nghệ 4.0, không thể phủ nhận rằng Internet đem đến cho con người vô số tiện ích như: cung cấp thông tin, chia sẻ, kết nối... Nhưng chính trên môi trường này lại tiềm tàng nhiều mối nguy hiểm, xuất hiện các dạng tội phạm mới, trong đó có quấy rối tình dục. Tiếc rằng, hiện nay, vì nhiều lý do, hành vi tình dục qua nền tảng trực tuyến ít bị coi là quấy rối tình dục.

● **Ảnh minh họa.**

chộp/chạm các bộ phận trên cơ thể; tiếp đến là cưỡng hiếp hoặc cố gắng cưỡng hiếp, hay hành hung, tấn công thân thể, tiếp xúc khiếm nhã, tấn công tình dục (82,4%)... Hành vi tình dục qua các nền tảng trực tuyến ít bị coi là quấy rối tình dục. Gần 70% số người được hỏi không coi hành động email hoặc tin nhắn khiêu dâm lập đi lập lại, hoặc không phù hợp là quấy rối tình dục. Bên cạnh đó, các bình luận, câu chuyện cười khêu gợi tình dục thường được coi là một phần gia vị vui hàng ngày, mà không coi đó là hành vi quấy rối tình dục.

Bên cạnh đó, một số phát hiện của nghiên cứu cho thấy, quấy rối tình dục có sự khác nhau ở các lĩnh vực việc làm. Cụ thể, nhân viên công đoàn và nhân viên nhà nước cho biết tỉ lệ bị quấy rối tình dục cao nhất lần lượt là 53% và 50%, còn công nhân là khoảng 7%. Các yếu tố ảnh hưởng tới tỷ lệ khác nhau này là do đặc điểm nghề nghiệp chuyên môn cụ thể (ngoại thành, đi công tác), môi trường làm việc thực tế, nơi làm việc hỗn hợp giới tính và tình trạng việc làm. Tình trạng quấy rối trong các cơ quan nhà nước, tổ chức có đặc thù là văn phòng, các chuyên công tác. Còn nhóm

công nhân thì nạn nhân chủ yếu bị quấy rối ở những khu vực nhà thuê, trên đường từ nhà tới chỗ làm...

Cần có chương trình giáo dục về văn hóa thúc đẩy nâng cao ý thức với pháp luật

Nhóm nghiên cứu cũng chỉ ra biện pháp ứng phó của người bị quấy rối tình dục, trong đó đáng chú ý là chỉ có 20,2% số người bị quấy rối có phản ứng là “nói với người đó không được làm như vậy”; có 1,5% là nói với gia đình và bạn bè; 11% báo cho người có thẩm quyền. Còn lại phần lớn là giữ im lặng, lờ đi, không làm gì hết và tránh gặp mặt người đó.

Nguyên do việc không tố cáo hành vi quấy rối, bởi họ sợ rằng họ không có đủ sức mạnh và tự tin để đưa vấn đề ra công chúng và một trong những e ngại của họ là vấn đề có thể không được giải quyết; hoặc không muốn bị mang ra bàn tán hoặc đồn thổi trước công chúng. Những lời đàm tiếu này có thể biến nạn nhân từ một người vô tội thành một người có tội và một người gây rắc rối; thậm chí còn có tâm lý là tố cáo không được gì, có khi còn mất nhiều hơn...

Theo quy định của pháp luật hiện hành, tùy theo tính chất, mức

độ, hành vi quấy rối tính dục qua mạng có thể xử phạt hành chính hoặc truy cứu trách nhiệm hình sự. Về xử phạt hành chính, căn cứ điểm g khoản 3 Điều 102 Nghị định 15/NĐ-CP ngày 3/2/2020 của Chính phủ quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực bưu chính, viễn thông, công nghệ thông tin và tần số vô tuyến điện: phạt tiền từ 10 triệu đồng đến 20 triệu đồng đối với một trong các hành vi cung cấp, trao đổi, truyền đưa hoặc lưu trữ, sử dụng thông tin số nhằm đe dọa, quấy rối, xuyên tạc, vu khống, xúc phạm uy tín của tổ chức, danh dự, nhân phẩm, uy tín của người khác.

Ngoài ra, hành vi quấy rối, làm phiền người khác có thể bị truy cứu trách nhiệm hình sự về

“Quấy rối tình dục qua mạng được định nghĩa là hành vi tình dục có tác động tiêu cực đối với nạn nhân trên bất kỳ nền tảng kỹ thuật số nào (dù công khai hay riêng tư). Đây được công nhận là một hình thức của bạo lực tình dục. Cụ thể hơn, kẻ lạm dụng chủ yếu thông qua các nền tảng mạng xã hội, sẽ tiếp cận, dụ dỗ, lôi kéo, thậm chí là ép buộc trẻ em tham gia vào các hành vi liên quan đến tình dục, bao gồm hiếp dâm, cưỡng dâm, giao cấu, dâm ô với trẻ em và lạm dụng trẻ em vào mục đích mại dâm, khiêu dâm dưới mọi hình thức.”

tội Làm nhục người khác (Điều 155 Bộ luật Hình sự năm 2015 sửa đổi bổ sung năm 2017) hoặc vu khống người khác (Điều 156 Bộ luật Hình sự). Theo đó, người nào xúc phạm nghiêm trọng nhân phẩm, danh dự của người khác thì bị phạt cảnh cáo, phạt tiền từ 10.000.000 đồng đến 30.000.000 đồng hoặc phạt cải tạo không giam giữ đến 03 năm. Phạm tội 2 lần trở lên; sử dụng mạng máy tính hoặc mạng viễn thông, phương tiện điện tử để phạm tội thì bị phạt tù từ 03 tháng đến 02 năm...

Tuy nhiên, theo bà Nguyễn Thị Hương của nhóm nghiên cứu thì một điểm đáng lưu ý là không một ai viện dẫn đến các quy định của luật hoặc thể hiện việc họ biết các quy định của pháp luật khi thực hiện việc báo cáo hành vi quấy rối. Họ không hướng đến việc đòi hỏi công lý cho mình, mà viện dẫn các tiêu chí về mặt đạo đức và kỳ vọng vào các hành vi phù hợp tại nơi làm việc, nhằm không phá vỡ mối quan hệ hài hòa giữa đồng nghiệp hoặc lãnh đạo, giữ thể diện cho gia đình...

Nhóm nghiên cứu cũng cho rằng, một số văn bản luật đã có quy định liên quan nhưng mới tập trung nhiều hơn vào khía cạnh pháp lý, các thuật ngữ pháp lý hơn là quan tâm và chưa giải quyết các vấn đề bất bình đẳng giới từ góc độ văn hóa, xã hội, đạo đức vốn được đóng khung trên các chuẩn mực xã hội, các định kiến giới.

Do đó, theo nhóm nghiên cứu cần có chương trình giáo dục về văn hóa nhằm thúc đẩy nâng cao ý thức với pháp luật; cần có quy định cụ thể về các hành vi quấy rối tình dục để tránh những lời bảo chữa về văn hóa, ranh giới hành vi tình dục mong muốn và không mong muốn; cũng như có cơ chế trình báo vấn đề này rõ ràng hơn nữa. **HỒNG MINH**

“Tổ chức Plan International đấu tranh vì quyền lợi của trẻ em gái đã tiến hành khảo sát lấy ý kiến của 14.000 thiếu nữ và phụ nữ trẻ độ tuổi từ 15-25 tại 22 quốc gia, trong đó có Brazil, Ấn Độ, Nigeria, Tây Ban Nha, Thái Lan, Mỹ. Kết quả khảo sát cho thấy cứ 5 thiếu nữ và phụ nữ trẻ thì có 1 người từ bỏ hoặc ngừng sử dụng một nền tảng truyền thông xã hội sau khi bị quấy rối, trong đó một số người cho biết bị quấy rối từ khi mới 8 tuổi. Theo khảo sát, các vụ tấn công phổ biến nhất là trên Facebook với 39% thiếu nữ được hỏi cho biết đã bị quấy rối, tiếp đến là Instagram (23%), WhatsApp (14%), Snapchat (10%), Twitter (9%) và TikTok (6%). Gần 50% thiếu nữ cho biết họ bị đe dọa bạo lực thể chất hoặc tình dục. Khảo sát cũng cho thấy phần mục báo cáo trên các nền tảng mạng xã hội không hiệu quả trong việc ngăn chặn hành vi lạm dụng, bao gồm các tin nhắn quấy rối, ảnh khiêu dâm và khủng bố qua mạng.”

Từ bình dân học vụ tới câu chuyện chuyển đổi số

Gần 77 năm trước, ngày 2/9/1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh đọc Tuyên ngôn độc lập khai sinh ra nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa. Ngay sau đó, Người đã lãnh đạo toàn dân ta, cấp bách đối phó với ba loại giặc: giặc đói, giặc dốt, giặc ngoại xâm. Bài học từ tư tưởng của Bác Hồ về bình dân học vụ để xóa mù chữ trước đây, có giá trị to lớn trong việc phổ cập chuyển đổi số hiện nay...

● Ảnh tư liệu Bình dân học vụ. (Ảnh minh họa)

“Xóa mù số hiện nay quan trọng như xóa mù chữ trước kia

Thủ tướng Chính phủ Phạm Minh Chính chỉ ra 6 nội dung trọng tâm cần thực hiện trong thời gian tới gồm: xây dựng, nâng cao nhận thức về Chuyển đổi số; xây dựng, hoàn thiện thể chế về Chuyển đổi số; phát triển doanh nghiệp công nghệ số; phát triển nguồn nhân lực số; đổi mới sáng tạo số; phát triển hạ tầng số, hạ tầng dữ liệu.

GS Phạm Tất Dong, Chủ tịch Hội khuyến học Việt Nam cho rằng, một trong những bài học đắt giá của Bình dân học vụ đó là, giáo dục và các mục tiêu học tập cụ thể luôn gắn liền với mục tiêu phát triển kinh tế, xã hội. Thực tế, so với những ngày đầu cách mạng Việt Nam chống giặc dốt, xóa mù chữ cơ bản thì hiện nay người dân vẫn phải xóa mù chức năng, gọi khái quát là “xóa mù số”. Chuyển đổi số gắn liền với mọi lĩnh vực, từ kinh tế, xã hội đến văn hóa, giao thông... Xóa mù số hiện nay quan trọng như xóa mù chữ trước kia.

Còn ông Nguyễn Thình Xuân, Chủ tịch Câu lạc bộ UNESCO, chiến sĩ diệt dốt Nguyễn Văn Tố, cho rằng tại mỗi giai đoạn, Nhà nước sẽ có chính sách phát triển giáo dục khác nhau, chẳng hạn năm 2005 có kế hoạch xây dựng Việt Nam trở thành một xã hội học tập, năm 2020 có Nghị quyết đẩy mạnh chương trình Chuyển đổi số quốc gia... Công cuộc xóa mù chữ không phải đã kết thúc mà mỗi giai đoạn sẽ gắn với mục tiêu phát triển riêng.

● Hệ thống một cửa điện tử từng bước tích hợp dịch vụ lên Cổng dịch vụ công quốc gia.

(Ảnh minh họa)

Không chỉ là phong trào bình dân học vụ

Ngày 2/9/1945, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã đọc Bản Tuyên ngôn độc lập, khai sinh ra nước Việt Nam Dân chủ Cộng hòa, đất nước đã sang một trang sử hoàn toàn mới. Tuy nhiên, Nhà nước non trẻ của chúng ta phải đối mặt với muôn vàn khó khăn, thể nước ở trong tình trạng “nghìn cân treo sợi tóc”.

Đặc biệt, Chủ tịch Hồ Chí Minh đã chỉ ra 3 loại giặc phải đối mặt lúc bấy giờ là giặc đói, giặc ngoại xâm và giặc dốt. Trong 3 loại giặc này thì giặc nào cũng nguy hiểm, đòi hỏi dân tộc ta cũng phải chiến thắng. Chủ tịch Hồ Chí Minh đã xác định “một dân tộc dốt là một dân tộc yếu” nên ngày 8/9/1945 Chính phủ đã ban hành Sắc lệnh thành lập Nha bình dân học vụ.

Hồ Chủ tịch trực tiếp khai mạc lớp tập huấn cán bộ bình dân học vụ đầu tiên và các lớp như vậy tiếp tục được lan tỏa từ trên xuống dưới, đến khắp mọi địa phương miền Bắc nước ta. Phương pháp vận động cách mạng là “của dân, do dân, vì dân”.

Các “lớp học i, tờ” (hai chữ trong bài đầu tiên) mở ra từ thành thị đến thôn quê, rừng núi. Giáo viên đủ các giới và độ tuổi. Không có lương bổng, họ vẫn vừa dạy học, vừa cổ động học viên, xây dựng trường, tìm kiếm học phẩm... Với rất nhiều cách làm, cách tuyên truyền vô cùng sáng tạo và hiệu quả (ví dụ ở một số nơi, trạm kiểm soát chữ được lập ra, ai muốn qua phải đọc được chữ, còn không thì được mời vào lớp bên cạnh để giáo viên dạy học thử; hoặc những bài đồng dao dễ nhớ, dễ thuộc: “i, t (tờ), có móc cả hai/i ngắn có chấm, t (tờ) dài có ngang/e, ê, l (lờ) cũng một loài/ê đội nón chóp, l (lờ) dài thân hơn/o tròn như quả trứng gà/ô thì đội mũ, ơ là thêm râu/o, a

hai chữ khác nhau/vì a có cái móc câu bên mình/”)...

Với cách học giản đơn như vậy nhưng hiệu quả thì vô cùng lớn lao. Chỉ sau 1 năm, phong trào Bình dân học vụ đã tổ chức được 75.000 lớp học với trên 95.000 giáo viên và đã có trên 2.500.000 người dân biết đọc, biết viết. Tới năm 1948, có 6 triệu người đã thoát nạn mù chữ. Đến năm 1952 là 10 triệu người, chiến dịch xoá nạn mù chữ cơ bản được hoàn thành.

Phong trào Bình dân học vụ đã được lan tỏa rộng khắp và tạo nên những hiệu quả vượt mong đợi của mọi người. Dân trí được nâng lên, lòng dân, ý Đảng thống nhất cùng nhau xây dựng Nhà nước mới, tiến lên chủ nghĩa xã hội ở miền Bắc và tiến tới thống nhất đất nước vào ngày 30/4/1975, đưa non sông về một mối.

Đó cũng là lý tưởng, khát vọng suốt đời của Chủ tịch Hồ Chí Minh: “Cả đời tôi, tôi chỉ có một ham muốn tột bậc, dân tộc tôi được độc lập, đồng bào tôi ai cũng có cơm no, áo mặc, ai cũng được học hành”.

Khát vọng của Chủ tịch Hồ Chí Minh cũng là khát vọng chung của dân tộc, nhưng sự may mắn là dân tộc ta đã có một Đảng lãnh đạo sáng suốt, một vị lãnh tụ kiệt xuất.

Chính sự vĩ đại, cách thu phục hiền tài, cách dụng nhân của Chủ tịch Hồ Chí Minh có tác động sâu rộng đến những nhân sĩ, trí thức trong và ngoài nước, họ đã đem trí tuệ của mình cống hiến cho Nhà nước ngay từ những buổi đầu độc lập.

Đặc biệt, sự trọng dụng Tiến sĩ Nguyễn Văn Huyên - một nhà giáo dục vô cùng xuất sắc, ông đã đảm nhận cương vị Bộ trưởng Bộ Quốc gia giáo dục (nay là Bộ

Giáo dục và Đào tạo) từ tháng 11 năm 1946 cho đến khi mất vào năm 1975.

Ngoài ra, có rất nhiều nhân sĩ, trí thức từ nước ngoài đã cùng trở về với Chủ tịch Hồ Chí Minh sau chuyến sang Pháp của Người vào năm 1946. Trong đó, phải kể đến những trí thức tiêu biểu như: kỹ sư Trần Đại Nghĩa, bác sĩ Nguyễn Khắc Viện, nhà giáo Phạm Huy Thông, nhà triết học Trần Đức Thảo, bác sĩ Đặng Văn Ngữ... Họ đã trở về Việt Nam với Bác, với chiến khu Việt Bắc sống cuộc đời kham khổ, vất vả một cách tự nguyện và cống hiến đầy trách nhiệm. Họ trở thành những nhà khoa học hàng đầu của Việt Nam.

Gần 77 năm kể từ ngày thành lập, phát động phong trào Bình dân học vụ, có thể thấy sự đúng đắn và tầm nhìn chiến lược của Bác, của Chính phủ lúc bấy giờ. Bác cùng với Đảng luôn hiểu đất nước muốn phát triển phải thúc đẩy sự tiến bộ của giáo dục, cậy nhờ vào giới trẻ và trí thức...

Người dân là trung tâm của chuyển đổi số

Đại hội lần thứ XIII của Đảng đã xác định, chuyển đổi số là động lực phát triển kinh tế; khát vọng phát triển, khát vọng Việt Nam hùng cường, thịnh vượng và hạnh phúc sẽ tạo ra sức mạnh tinh thần để Việt Nam bứt phá vươn lên thành nước phát triển có thu nhập cao.

Theo đó, Việt Nam xác định chuyển đổi số toàn diện dựa trên ba trụ cột chính là Chính phủ số, Kinh tế số và Xã hội số. Trong đó, Chính phủ số để phục vụ người dân tốt hơn. Kinh tế số giúp người dân giàu hơn. Xã hội số khiến người dân hạnh phúc hơn.

Ông Đỗ Công Anh, Cục trưởng Cục Tin học hóa - Bộ Thông tin và Truyền thông cho biết, chuyển đổi số năm 2021 đã bước đầu đạt được một số kết quả. Đặc biệt, nhận thức về chuyển đổi số trong cơ quan nhà nước, doanh nghiệp, người dân đã được nâng cao.

Hai năm qua, dịch COVID-19 là một yếu tố bất ngờ thúc đẩy cải cách hành chính của Việt Nam có bước tiến mới. Gần 3.000 dịch vụ công được tích hợp trên hệ thống này đã tạo ra một sự thay đổi chưa từng có so với trước đó. Sau khi trực liên thông văn bản quốc gia và công dịch vụ công quốc gia đi vào vận hành hơn một năm qua đã góp phần tiết kiệm hàng nghìn tỷ đồng và hàng chục triệu giờ công lao động. Đặc biệt, nhiều địa phương trên toàn quốc đã có bước tiến mạnh mẽ trong việc tích hợp các dịch vụ công tại địa phương lên Cổng dịch vụ công quốc gia. Đồng thời mạnh dạn thực hiện chuyển đổi số trên các lĩnh vực thể mạnh của địa phương.

Năm 2021, mặc dù đại dịch bùng phát mạnh nhưng số lượng doanh nghiệp và doanh thu của các doanh nghiệp công nghệ số Việt Nam vẫn tăng trưởng gần 10%. Năm 2021, xuất hiện nhiều hơn các sản phẩm số Việt Nam tiêu biểu, hướng vào giải các bài toán Việt Nam. Nhiều sản phẩm số “Made in Việt Nam” đã đi ra nước ngoài và thứ hạng về công nghệ số của Việt Nam được cải thiện.

Năm 2022, Bộ Thông tin và Truyền thông tập trung vào 3 nhóm nhiệm vụ chính là hoàn thiện thể chế, chính sách, phát triển hạ tầng số và phát triển một số nền tảng số quan trọng. Ông Đỗ Công Anh cho biết, đây là điều kiện tiên quyết cho mọi hoạt động của chuyển đổi số, là điều kiện để hình thành công dân số. Phải để công dân sinh sống và hoạt động trên môi trường số thì mới hình thành được thị trường số. Khi hình thành thị trường số thì kinh tế số mới có điều kiện phát triển.

Đồng thời, phổ cập được danh tính số là yêu cầu bắt buộc trong xã hội số. Người dân cần dễ dàng chứng minh được danh tính thật trên môi trường số, sử dụng trong các dịch vụ số một cách trọn vẹn, không cần hiện diện trực tiếp. Trong môi trường số, phổ cập an toàn an ninh mạng là yếu tố then chốt để bảo vệ người dân. Mỗi người dân cần được trang bị phần mềm, có kỹ năng cơ bản để bảo vệ mình khi sinh sống, hoạt động trên môi trường mạng.

Theo đó, Bộ Thông tin và Truyền thông đã xác định 34 nền tảng số. Trong đó đặc biệt chú trọng một số nền tảng như nền tảng về hồ sơ sức khỏe điện tử, được xem như một y bạ điện tử của mỗi người dân gắn với người dân từ khi sinh ra đến khi mất đi và thay thế cho y bạ giấy đang lưu hành. Bên cạnh đó là nền tảng về hóa đơn điện tử, học trực tuyến mở, giao diện thanh toán hợp nhất, nền tảng về thương mại điện tử, dữ liệu số, nông nghiệp, nền tảng tổng hợp phân tích dữ liệu, cơ sở dữ liệu cán bộ, công chức, viên chức, cơ sở hệ thống báo cáo quốc gia. Khi chuyển đổi số thành công, người dân, doanh nghiệp là trung tâm, chủ thể và là đối tượng chính được hưởng lợi nhiều nhất, rõ ràng nhất, trực tiếp nhất từ sự thay đổi này.

Như vậy, với dân số 96 triệu người và là nền kinh tế có tốc độ tăng trưởng nhanh nhất nhì khu vực, dân số trẻ năng động và có khả năng tiếp cận công nghệ cao nhanh chóng, các chuyên gia đánh giá Việt Nam có tiềm năng rất lớn trong việc chuyển đổi số. Đây là những cơ hội mạnh mẽ để các doanh nghiệp Việt Nam tạo ra sự đột phá trên thị trường nhờ vào chuyển đổi số...

NGUYỄN MỸ

VĂN HÓA SỐ TRONG THẾ GIỚI PHẪNG

VĂN HÓA SỐ giúp môi trường số phát triển lành mạnh

Văn hóa trong xã hội thực hình thành qua hàng trăm năm, hàng nghìn năm. Còn xã hội số mới chỉ đang hình thành trong vài chục năm trở lại đây. Vì vậy, văn hóa số cũng mới chỉ đang hình thành và rất cần được quan tâm, bồi đắp để khẳng định tầm quan trọng trong sự phát triển môi trường số của thời đại 4.0.

● Trong thời đại của cách mạng công nghệ 4.0, khi con người ngày càng phụ thuộc vào Internet thì việc xây dựng văn hóa số là vô cùng cần thiết.

Môi trường văn hóa số góp phần định vị giá trị Việt Nam

Báo cáo Digital 2022 ghi nhận tính đến tháng 2/2022, có 72,10 triệu người Việt Nam dùng internet, tương ứng với tỷ lệ thâm nhập là 73,2% dân số. Với số lượng người dùng internet tăng trưởng nhanh chóng, không gian mạng đang tạo ra một xã hội ảo tồn tại song song với xã hội thực. Rất nhiều người, đặc biệt là giới trẻ - đối tượng có thể hấp thụ nhanh chóng về công nghệ, mong muốn được tham gia và sử dụng internet hàng ngày để không bị lạc hậu so với xã hội.

Trong bài phát biểu chỉ đạo Hội nghị Văn hóa toàn quốc tháng 11/2021, Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng đề ra 6 nhiệm vụ trọng tâm để thực hiện trong thời gian tới, trong đó nội dung “xây dựng môi trường văn hóa số phù hợp nền kinh tế số, xã hội số và công dân số, làm cho văn hóa thích nghi, điều tiết sự phát triển bền vững đất nước trong bối cảnh cách mạng công nghiệp lần thứ tư”.

Theo Cẩm nang Chuyển đổi số - Bộ Thông tin & Truyền thông, văn hóa trong xã hội thực hình thành qua hàng trăm năm, hàng nghìn năm. Còn xã hội số mới chỉ đang hình thành trong vài chục năm trở lại đây. Vì vậy, văn hóa số cũng mới chỉ đang hình thành, đó là các quy tắc ứng xử, chuẩn mực đạo đức của con người trong môi trường số.

Từ những thông tin trên, có thể thấy, với đặc tính truyền tải nhanh và số lượng người dùng internet đông đảo như vậy, nếu biết tận dụng cơ hội, chúng ta có thể nhanh chóng truyền tải những giá trị tư tưởng, văn hóa tiên tiến, đậm đà bản sắc dân tộc, theo đúng định hướng phát triển của Đảng, Nhà nước đến đông đảo quần chúng nhân dân.

Với mục đích là tạo điều kiện phát triển lành mạnh mạng xã hội tại Việt Nam, đảm bảo quyền tự do cá nhân, quyền tự do kinh doanh, không phân biệt đối xử nhà cung cấp dịch vụ trong và ngoài nước, phù hợp với

chuẩn mực, thông lệ và các điều ước quốc tế mà Việt Nam đã tham gia; xây dựng chuẩn mực đạo đức về hành vi, ứng xử trên mạng xã hội, giáo dục ý thức, tạo thói quen tích cực trong các hành vi ứng xử của người dùng trên mạng xã hội, góp phần xây dựng môi trường mạng an toàn, lành mạnh tại Việt Nam, ngày 17/6/2021, Bộ Thông tin và Truyền thông ban hành Quyết định số 874/QĐ-BTTTT về việc ban hành Bộ Quy tắc ứng xử trên mạng xã hội.

Một năm sau khi được ban hành, Bộ Quy tắc ứng xử đã bắt đầu được các cơ quan, tổ chức lấy làm cơ sở để triển khai thực hiện và phổ biến nội dung phù hợp với chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn và đặc thù của cơ quan, tổ chức mình.

Trong hai năm xảy ra đại dịch COVID-19, công chúng được chứng kiến sự ứng dụng công nghệ số trong lĩnh vực văn hóa nghệ thuật đã diễn ra nhanh hơn. Đó là sự ra đời của những mô hình “Nhà hát cách ly”, “Dàn giao hưởng tại nhà”; có cơ hội trải nghiệm bảo tàng kỹ thuật số; thưởng thức các chương trình biểu diễn nghệ thuật trực tuyến; tham gia các sân giao dịch sách trên mạng, đọc sách online; hoặc ngồi tại nhà vẫn có thể tìm kiếm tài liệu trên các thư viện số... Nhờ ứng dụng công nghệ kỹ thuật số vào các hoạt động của mình, không ít đơn vị, cá nhân đã triển khai nhiều chương trình, dự án văn hóa tạo được tiếng vang.

Có thể nói, với môi trường văn hóa số nếu biết khai thác lợi thế có thể giúp lan tỏa các giá trị văn hóa dân tộc vượt ra ngoài giới hạn thời gian, không gian. Bởi vậy, xây dựng văn hóa số nói chung và văn hóa số trong lĩnh vực văn hóa nói riêng là điều chúng ta cần sớm triển khai một cách đồng bộ, có chiến lược lâu dài, góp phần định vị và lan tỏa các giá trị văn hóa Việt Nam trên trường quốc tế.

Đối mặt với thách thức để xây dựng văn hóa số lành mạnh

Trong thời đại kỷ nguyên số, vấn đề xây

dựng và bảo vệ được nền văn hóa tiên tiến, mang bản sắc riêng biệt của dân tộc đang đứng trước nhiều cơ hội thuận lợi nhưng cũng đang phải đối mặt với không ít những khó khăn, thách thức khó giải quyết, như lời phát biểu của Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng tại Hội nghị Văn hóa toàn quốc triển khai Nghị quyết Đại hội XIII của Đảng: “Sự tác động của quá trình toàn cầu hóa, cạnh tranh quốc tế và cuộc đấu tranh trên lĩnh vực văn hóa, tư tưởng cũng sẽ diễn ra quyết liệt, phức tạp hơn. Cuộc cách mạng công nghiệp lần thứ tư, công nghệ số, xã hội số, văn hóa số... vừa đem lại những cơ hội, vừa tạo ra thách thức mới trong việc xây dựng và phát triển văn hóa”.

Trong bài viết “Giải pháp bảo vệ an ninh tư tưởng – văn hóa trong kỷ nguyên số”, PGS.TS Lê Hải Bình - Ủy viên dự khuyết BCH Trung ương Đảng, Phó Trưởng Ban Tuyên giáo Trung ương đã chỉ rõ cùng với những cơ hội mà kỷ nguyên số tạo ra, công tác bảo vệ an ninh tư tưởng - văn hóa hiện nay đang phải đối mặt với những thách thức cơ bản như: các thế lực thù địch, phản động, cơ hội chính trị triệt để sử dụng thành tựu về khoa học, công nghệ để gia tăng các hoạt động chống phá Đảng, Nhà nước, chế độ, nội dung chống phá trên tất cả các lĩnh vực từ chính trị, kinh tế, quốc phòng, an ninh, đối ngoại..., trong đó, chúng coi phá hoại về nền tảng tư tưởng - văn hóa là mặt trận quan trọng; nhiều nội dung chương trình, phim ảnh của các dịch vụ OTT (là những dịch vụ gia tăng trên nền mạng Internet - PV) nước ngoài tràn vào Việt Nam có những nội dung phản cảm vi phạm quy định pháp luật, đạo đức, văn hóa, thuần phong, mỹ tục Việt Nam...

Có thể khẳng định rằng, việc ban hành Bộ Quy tắc ứng xử trên mạng xã hội do Bộ Thông tin và Truyền thông ban hành là rất kịp thời, cần thiết, mang ý nghĩa tích cực, hướng tới chuẩn mực chung, tôn trọng pháp luật, nhằm tạo lập “bộ áo

“Xây dựng môi trường văn hóa số phù hợp với nền kinh tế số, xã hội số và công dân số, làm cho văn hóa thích nghi, điều tiết sự phát triển bền vững đất nước trong bối cảnh cách mạng công nghiệp lần thứ tư. Khẩn trương phát triển các ngành công nghiệp văn hóa, xây dựng thị trường văn hóa lành mạnh...”.

Tổng Bí thư Nguyễn Phú Trọng
phát biểu chỉ đạo Hội nghị Văn hóa
toàn quốc tháng 11/2021

giáp” để mọi người dùng mạng xã hội nâng cao trách nhiệm đồng thời có thể tránh được những cạm bẫy, hay sự vi phạm pháp luật. Bộ Quy tắc không mang tính chất bắt buộc hay có chức năng xử phạt, tuy nhiên nó khuyến khích mọi người hành xử đúng trên mạng, có ý thức thay đổi, điều chỉnh hành vi, đạo đức khi tham gia “thế giới ảo” để góp phần xây dựng hoàn thiện môi trường mạng an toàn, lành mạnh.

Thực tế, đã có nhiều quy định pháp luật để quản lý môi trường mạng, nhất là Luật An ninh mạng (ban hành ngày 12/6/2018, có hiệu lực từ ngày 1/1/2019), nhưng chỉ có biện pháp chế tài đủ mạnh xử lý nghiêm minh, kịp thời, đủ sức răn đe mới có thể ngăn chặn những sai phạm, nhất là những người liên tục tái phạm. Điều ấy giúp mỗi người dân khi giao tiếp, hành động trên “mạng ảo” có thể nhận rõ trách nhiệm, quyền lợi, giới hạn của mình để thực hiện đúng, tốt những quy định mà pháp luật đề ra. Lê tất nhiên, một khi thực tế “đi trước”, phát sinh những điều mà pháp luật chưa điều chỉnh kịp thời thì việc bổ sung, hoàn thiện các văn bản quy phạm pháp luật, những quy định “mềm” để quản lý chặt chẽ, tạo điều kiện tốt cho sự phát triển lành mạnh, bền vững là điều cần nhận diện, sớm triển khai.

Như quan điểm của TS. Nguyễn Tri Thức – TS. Trần Văn Thư, Tạp chí Cộng sản - Học viện Báo chí và Tuyên truyền trong bài viết “Bộ quy tắc ứng xử trên mạng xã hội: “Thế chế mềm” bảo đảm quyền tự do cá nhân, quyền tự do kinh doanh phù hợp chuẩn mực đạo đức, pháp luật và thông lệ quốc tế”: “Có như thế, quyền tự do ngôn luận, tự do bày tỏ ý kiến, quan điểm, thái độ của mỗi công dân đã được Hiến pháp và pháp luật Việt Nam quy định mới không quá đà dẫn đến lộng ngôn, loạn ngôn, vi phạm pháp luật, gây tác động tiêu cực đến an ninh xã hội, thuần phong mỹ tục, đến sự phát triển lành mạnh của đất nước. Có như thế, những người sử dụng mạng xã hội, nhất là những người có tích xanh, mới không bị lóa mắt mà làm điều phạm pháp, mặc nhiên xúc phạm sức khỏe, danh dự, vu khống, làm nhục công dân khác, đi ngược lại các giá trị đạo đức tiến bộ, công bằng xã hội”.

Nêu giải pháp bảo vệ an ninh tư tưởng – văn hóa trong kỷ nguyên số, PGS. TS. Lê Hải Bình nhấn mạnh cần có những giải pháp đồng bộ, toàn diện để tranh thủ cơ hội và vượt qua thách thức để bảo vệ nền tư tưởng, văn hóa xã hội chủ nghĩa gắn với truyền thống và bản sắc dân tộc, với những giải pháp cơ bản: các cơ quan Đảng, Nhà nước tăng cường trách nhiệm, nâng cao hiệu quả công tác bảo vệ an ninh tư tưởng - văn hóa trong tình hình mới; nâng cao nhận thức của người dân, nhận thức và trách nhiệm của doanh nghiệp trong xây dựng và bảo vệ nền tư tưởng - văn hóa Việt Nam; phát huy vai trò xung kích, đi đầu của đoàn viên, thanh niên trong bảo vệ an ninh tư tưởng - văn hóa...

HỒNG MINH

VĂN HÓA TRONG THẾ GIỚI PHẪNG

Xây dựng văn hoá số - nhiệm vụ cần thiết, cấp bách

Không thể phủ nhận rất nhiều giá trị tích cực mà Internet và mạng xã hội đã mang lại cho xã hội như cung cấp một môi trường trải nghiệm cuộc sống và thể hiện bản thân, giao lưu và gắn kết cộng đồng, tìm kiếm và truy cập thông tin, đem lại cơ hội việc làm, kinh doanh, góp phần thúc đẩy nền kinh tế và các lĩnh vực khác trong đời sống xã hội. Tuy nhiên, về mặt trái, môi trường rộng mở này đã tạo điều kiện cho một bộ phận người dùng lạm dụng để trục lợi, lan truyền thông tin thất thiệt, công kích cá nhân và tổ chức, gây hại cho cộng đồng, thậm chí chống phá Đảng và nhà nước,... Đơn cử, trong thời gian cả nước chung tay phòng chống dịch, nhiều cá nhân đã đăng tải, chia sẻ những thông tin sai sự thật, xuyên tạc về tình hình dịch bệnh và công tác chỉ đạo, làm nhiễu loạn, gây hoang mang dư luận, cản trở công tác phòng, chống dịch của Đảng và Nhà nước cùng toàn dân.

Bên cạnh đó, trên không gian mạng, người dùng có thể bị xâm phạm đời tư, bị lừa đảo, bị theo dõi cũng như đối mặt với nhiều nguy cơ khác. Nguy hiểm hơn hết chính là môi trường mạng hiện nay đang bị “văn độc” bởi các hành vi giao tiếp, ứng xử thiếu văn hoá tràn lan như bình luận tục tĩu, chửi bậy, miệt thị, phát ngôn gây sốc, “ném đá” cộng đồng, đăng tải video clip “đìm” người khác,... nhưng tất cả những hành vi, ngôn từ này đều được coi là “bình thường” trên mạng. Thậm chí những người có ảnh hưởng trên mạng xã hội, sở hữu lượng người theo dõi đông đảo, lại là những người “khởi xướng” cho những “trào lưu bốc phốt” vô nghĩa, vô căn cứ, nhằm “câu view”, thoả mãn “cái tôi nổi tiếng” và kích động cộng đồng công kích những cá nhân, tổ chức khác. Những biến tướng cho thấy một sự xuống cấp đáng báo động trong văn hoá mạng hiện nay, nhất là văn hoá ứng xử, đòi hỏi sự chung tay của cả hệ thống chính trị, các tổ chức xã hội, của mỗi người dân cùng nhau xây dựng môi trường văn hóa mạng thực sự lành mạnh.

Văn hóa mạng tuy là một bộ phận cấu thành của văn hóa Việt Nam, nhưng bởi trong bối cảnh chuyển đổi số là xu thế tất yếu cho sự phát triển đất nước, công cuộc xây dựng những công dân mạng có văn hoá mới được quan tâm, phát triển trong những năm gần đây. Không chỉ giới chức trách, giới học thuật, các nhà quản lý mà phần lớn xã hội cũng đang dần nhận ra những hệ lụy khôn lường từ các biểu hiện lệch lạc về tư tưởng, đạo đức, văn hóa truyền thống “tưởng chừng vô hại” trên mạng. Nếu không sớm có biện pháp giáo dục, chấn chỉnh kịp thời, các thiết chế, chế tài ngăn chặn thì rất có thể những hiện tượng đó sẽ tiếp tục lan rộng và

Thực tế cho thấy, nhu cầu hoạt động trên các nền tảng số ngày càng tăng lên trong bối cảnh nước ta đang trong quá trình phục hồi nền kinh tế - xã hội sau đại dịch COVID-19. Với lượng người dùng như vậy, công cuộc xây dựng và phát triển nền văn hoá số trở thành một nhiệm vụ cần thiết và cấp bách hơn bao giờ hết, nhằm đảm bảo một môi trường mạng an toàn, lành mạnh cho mỗi cá nhân và toàn xã hội.

● **Những bình luận ác ý “tưởng chừng vô hại” trên mạng có thể để lại hậu quả khôn lường với người khác.**

phát triển thành những hành vi nguy hiểm cho xã hội, làm mất đi hình ảnh đẹp về đất nước, con người, văn hóa Việt Nam trên trường quốc tế.

Khẳng định tầm quan trọng của con người và nền văn hoá, trong tác phẩm “Một số vấn đề lý luận và thực tiễn về chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa xã hội ở Việt Nam” năm 2021, Tổng Bí thư Ban Chấp hành Trung ương Đảng Cộng sản Việt Nam Nguyễn Phú Trọng đã chỉ ra: “Con người giữ vị trí trung tâm trong chiến lược phát triển; phát triển văn hóa, xây dựng con người vừa là mục tiêu, vừa là động lực của công cuộc đổi mới; phát triển giáo dục - đào tạo và khoa học - công nghệ là quốc sách hàng đầu; bảo vệ môi trường là một trong những vấn đề sống còn, là tiêu chí để phát triển bền vững; xây dựng gia đình hạnh phúc, tiến bộ làm tế bào lành mạnh, vững chắc của xã hội, thực hiện bình đẳng giới là tiêu chí của tiến bộ, văn minh”.

Trong Quyết định số 749/QĐ-TTg do Thủ tướng Chính phủ ban hành ngày 3/6/2020 phê duyệt “Chương trình chuyển đổi số quốc gia đến năm 2025, định hướng đến năm 2030” cũng đã khẳng định 6 quan điểm chủ đạo, trong đó quan điểm thứ 2 chính là “Người dân là trung tâm của chuyển đổi số”. Muốn đạt được mục tiêu chính của Quyết định là

● Văn hóa mạng đòi hỏi cách đối nhân xử thế tương ứng như cuộc sống đời thực.

đưa Việt Nam thành một quốc gia số, nhiệm vụ trọng tâm trong những năm đầu tiên của Chương trình này được xác định là xây dựng chính phủ số, kinh tế số và xã hội số, đồng thời phát triển các doanh nghiệp công nghệ số có đủ năng lực đi ra thế giới.

Đáng nói, tại Hội nghị văn hoá toàn quốc năm 2021, GS.TS Phạm Tất Dong đã chỉ ra trong bài tham luận về “Công dân số và văn hoá số” như sau: “Để đạt được mục tiêu xây dựng chính phủ số, kinh tế số và xã hội số, vấn đề quan trọng nổi lên là xây dựng được mô hình công dân số và những quy tắc ứng xử chuẩn mực đạo đức mà công dân số phải tuân thủ để sống, làm việc, hoạt động xã hội, giao lưu... trong môi trường số. Đó chính là yếu tố cốt lõi được gọi là văn hóa số”.

Rèn luyện phẩm chất của công dân số

Trong giai đoạn 2021-2025, bất cứ công dân nào cũng phải có kỹ năng số để sống và làm việc, GS.TS Phạm Tất Dong khẳng định. Trong khi văn hoá số còn khá mới mẻ đối với Việt Nam thì trên thế giới, người ta đã liệt kê ra 9 kỹ năng cơ bản của người dân sống trong môi trường số, gắn với đó là 9 tiêu chí ứng xử trên không gian mạng. Đó là: Truy cập số; Thương mại số (Mua bán điện tử); Truyền thông số (Trao đổi thông tin điện tử); Kiến thức số (Dạy và học về công nghệ và sử

dụng công nghệ số); Nghi thức số (Tiêu chuẩn hành vi sử dụng dữ liệu số); Luật lệ số (Đạo đức và hành vi tuân thủ luật lệ trên mạng); Quyền và trách nhiệm số; Sức khỏe thể chất và tâm lý số; An ninh số.

Theo đó, trang bị cho công dân những kỹ năng và phẩm chất của năng lực số cũng chính là một trong những nội dung được đề cập tới trong Bộ tiêu chí đánh giá công nhận danh hiệu công dân học tập do Hội Khuyến học Việt Nam soạn thảo, theo Đề án “Xây dựng mô hình công dân học tập giai đoạn 2021-2030” được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt ngày 30/7/2021.

Mặt khác, theo Đề án “Xây dựng văn hóa ứng xử trong trường học giai đoạn 2018 - 2025”, các tổ chức, cơ quan, nhà trường và gia đình cũng có trách nhiệm phải phối hợp chặt chẽ giữa trong việc tăng cường giáo dục, xây dựng văn hóa ứng xử văn minh, lịch sự, bồi dưỡng các kỹ năng ứng phó với các tình huống trên mạng. Theo đó, các cán bộ, đảng viên, thầy cô giáo, các bậc phụ huynh phải mẫu mực về văn hóa, có biện pháp quản lý chặt chẽ khi con em tham gia mạng xã hội; có những lời khuyên hữu ích và có những tác động điều chỉnh khi cần thiết. Cơ quan chuyên trách tích cực tìm kiếm những thông tin sai sự thật, xúc phạm người khác..., gửi tới

nhà cung cấp dịch vụ người dùng đăng tải và yêu cầu gỡ bỏ.

Ngày 17/6/2021, Bộ Thông tin và Truyền thông đã có Quyết định số 874/QĐ-BTTTT về việc ban hành Bộ Quy tắc ứng xử trên mạng xã hội. Theo đó, công cuộc xây dựng một nền văn hoá số lành mạnh lần nữa được khẳng định là một nhiệm vụ quan trọng, lâu dài, xuyên suốt nhằm góp phần bảo vệ xã hội khỏi bị ảnh hưởng xấu từ Internet và mạng xã hội, đặc biệt là thế hệ trẻ - đối tượng được đánh giá bị ảnh hưởng nhiều nhất từ các website xấu, thông tin độc hại trên mạng.

Văn hóa mạng đòi hỏi cách đối nhân xử thế tương ứng như cuộc sống đời thực, trong tất cả các mối quan hệ xã hội trên không gian mạng. Mọi cư dân mạng đều phải tuân thủ những quy tắc chung như tôn trọng, trách nhiệm, lành mạnh và an toàn. Có thể kể đến như bình luận phải khách quan, lịch sự, tế nhị; không bình luận vội vàng, ác ý, mang tính xúc phạm; kiểm chứng thông tin trước khi chia sẻ; có ý thức giữ gìn bản sắc văn hóa dân tộc, sự trong sáng của tiếng Việt khi giao tiếp trên mạng; cập nhật Luật An ninh mạng để hiểu rõ quyền lợi, nghĩa vụ, trách nhiệm và những hành vi bị cấm khi tham gia hoạt động trên môi trường mạng...

DIỆU BẢO

VĂN HÓA SỐ TRONG THẾ GIỚI PHẪNG

Khi bạn tự xấu xí trong thế giới phẳng...

Những năm gần đây, cùng với sự phát triển thời 4.0, các trang mạng xã hội nói riêng đã và đang ảnh hưởng rất lớn đến mọi mặt đời sống. Khi mà con người đã coi mạng xã hội là “môi trường xã hội” thì văn hóa ứng xử ở đó không còn là câu chuyện trên không gian “ảo”...

● Việt Nam không thể tiếp tục “thăng hạng ở tốp đầu ứng xử trên mạng xã hội kém văn minh nhất thế giới (Google) (Ảnh minh họa).

● Ảnh hưởng xấu từ mạng xã hội đang lan tới thiếu nhi. (Ảnh minh họa)

Từ những “thương hiệu” rác một thời

Ngày nay, mạng xã hội (MXH) thực sự là một bộ phận quan trọng trong “hệ sinh thái mới”, mang đến cho con người những lợi ích không hề nhỏ. Tuy nhiên, việc sử dụng MXH cũng ẩn chứa những mặt trái tạo nên những nguy cơ biến đổi văn hóa, ứng xử trên MXH. Những hệ lụy của MXH (như: Facebook, Twitter, Tiktok, Youtube,...) đã không còn chỉ là cảnh báo mà đang ở mức báo động. Thông tin giả, độc hại xuất hiện và lan truyền với tốc độ chóng mặt và rất khó kiểm soát, trên các trang MXH là tràn lan các hình ảnh kích động bạo lực, khiêu dâm, các mối quan hệ “ảo” làm tăng khả năng bị lừa đảo, xúc phạm, xâm hại...

Đã có biết bao chuyện “dở khóc, dở cười” được đưa lên truyền thông như nữ sinh khoe thân để thu hút người đọc. Nhóm học sinh lập nhóm nói chuyện để nói xấu giáo viên dẫn đến bị đình chỉ học... Nghiêm trọng hơn, là những ca bệnh trầm cảm, tự kỷ vì quá say mê “thế giới ảo” và thậm chí là những vụ tự tử thương tâm vì bị xúc phạm trên MXH khiến dư luận bàng hoàng.

Nguy hại hơn, ảnh hưởng xấu của MXH đang lan đến thiếu nhi, lứa tuổi “búp trên cành” trong trẻo. Ngay cả trên Youtube Kids, kênh giải trí dành riêng cho trẻ em cũng xuất hiện nhiều video với nội dung dung tục, phản cảm đan xen trong các loạt phim hoạt hình nổi tiếng, thu hút hàng triệu lượt xem...

Còn nhớ những clip dành cho trẻ em nhưng nội dung nhảm nhí, thậm chí độc hại, phản giáo dục vài năm trước. Kênh Thơ Nguyễn với đỉnh điểm là clip “xin vĩa học giỏi” từ búp bê giống Kumathong khiến nhiều người phản nộ, làn sóng “tẩy chay” dâng cao và cơ quan chức năng phải tẩy còi.

Chưa dừng lại ở đó, phụ huynh lại một phen tá hỏa, choáng váng với kênh Timmy TV với những nội dung phản cảm, kinh dị và truyền

bá mê tin dị đoan ảnh hưởng đến sự phát triển lành mạnh của trẻ em. Nhiều phụ huynh đã bất bình và mong muốn những clip lệch lạc này bị xóa bỏ vĩnh viễn. Sau đó, Cục Trẻ em Bộ LĐ-TB&XH đã gửi văn bản đến Bộ Thông tin và Truyền thông, Bộ Công an nhằm yêu cầu ngăn chặn, xóa hoặc gỡ bỏ kênh Timmy TV. Bên cạnh đó, còn không ít clip được “gắn mác” dành cho trẻ em trôi nổi trên mạng với ngôn từ tục tĩu, bạo lực, ma quái, lệch chuẩn, thiếu tính giáo dục... khiến nhiều người không khỏi rùng mình.

Hần nhiều người chưa quên những clip phản cảm như đốt xe của Khả Bảnh. Sau đó các kênh youtube nhảm nhí, phản cảm của Khả Bảnh với hàng triệu người theo dõi đã bị cơ quan chức năng yêu cầu Google gỡ bỏ, vô hiệu hóa. Khả Bảnh đã bị bắt vì các tội danh đánh bạc, tổ chức đánh bạc, đòi nợ thuê. Huân Hoa Hồng cũng là một nhân vật được nhiều người trẻ biết đến khi liên tục xuất hiện trong các buổi livestream hóm hỉnh khoe tài sản, có nhiều phát ngôn gây sốc, chửi bậy, nói đạo đức giả, lối sống thiếu lành mạnh. Huân Hoa Hồng cũng từng bị công an phát hiện có sử dụng ma túy.

Một “thương hiệu nhảm nhí” khác, lại không phù hợp thuần phong mỹ tục liên tục bị người xem phản ứng và nhiều lần bị cơ quan chức năng xử phạt, yêu cầu gỡ bỏ là Hung Vlog với clip ăn trộm tiền trong heo đất của em rồi ăn chơi, thối gà còn nguyên lông nấu cháo. Nổi gót Hung Vlog là hậu duệ Hậu Troll với clip trộm gà hàng xóm rồi mời hàng xóm ăn cũng khiến người xem không thể chấp nhận, vô tình cổ xúy cho một thói hư tật xấu.

Đến nghệ sĩ tự làm mình xấu xí

Thời gian qua, nhiều nghệ sĩ đã có những cách thức đến gần hơn với công chúng thông qua việc chia sẻ không chỉ các hoạt động nghệ thuật mà còn cả các hoạt động xã

hội, cuộc sống cá nhân...

Tuy nhiên, có một số nghệ sĩ đã lợi dụng MXH để có những hành vi, lối ứng xử kém văn hóa, đi lệch với chuẩn mực của văn hóa ứng xử văn minh mà người nghệ sĩ cần có. Đó là việc sử dụng những lời lẽ thô tục, vô văn hóa trên MXH để gây sự chú ý nhằm “câu like”, “câu view”, tăng tương tác trên MXH. Thậm chí, có hiện tượng không ít nghệ sĩ livestream để “bóc phốt” đồng nghiệp, chửi bới, đe dọa, xúc phạm, miệt thị, công kích lẫn nhau vì sự ghen ghét, đố kỵ cá nhân... Những video livestream của một số nghệ sĩ thường thu hút đông đảo người xem, phần đông vì tò mò, hiếu kỳ. Song hầu như công chúng đều ngán ngẩm, phản nộ trước những ứng xử kém văn hóa của một số nghệ sĩ.

Vụ việc một thầy giáo ở Trường Văn hóa đăng tải những lời lẽ thiếu văn hóa trên trang Facebook cá nhân, một doanh nhân lập riêng một fanpage để phân bác lại những lời tố cáo và lời qua tiếng lại bằng những ngôn từ thiếu chuẩn mực hay việc mỗi ngày người dùng MXH hội bị bủa vây bởi hàng triệu thông tin tiêu cực, xấu xí, thông tin sai sự thật một cách gián tiếp hoặc trực tiếp là thực trạng diễn ra trên MXH hiện nay.

Bên cạnh đó, có một thực tế không thể phủ nhận tại Việt Nam, nhiều cư dân mạng chẳng cần biết đầu đuôi tranh luận thế nào, người trong cuộc với câu chuyện ai sai, ai đúng... nhưng sẵn sàng lao theo số đông phản đối gay gắt bằng nhiều hành động thậm chí có tính chất cực đoan. Họ thể hiện sự không vừa lòng bằng đủ kiểu hình thức như lập nhóm tẩy chay, ghép hình “dim hàng”, spam tin nhắn hàng loạt với nội dung đe dọa...

Có lẽ, hình phạt nặng nề nhất đối với người nghệ sĩ là sự coi thường, mất niềm tin, “tẩy chay” của người hâm mộ dành cho các nghệ sĩ. Mặc dù đã có những lời xin lỗi, thanh minh nhưng không thể dễ dàng khôi phục lại sự mất niềm tin, yêu

mến của công chúng đối với không ít nghệ sĩ. Không phải ngẫu nhiên mà nhiều người hâm mộ đã đề nghị với các cơ quan quản lý phải có những hình thức kiểu “phong sát” giống như ở Trung Quốc, Hàn Quốc đối với những nghệ sĩ có lối ứng xử “lệch chuẩn”...

Và phụ huynh “hồn nhiên”

Cùng với đó, việc bố mẹ khoe ảnh các bé con dễ thương, đáng yêu... trên MXH, muốn thông báo những sự kiện chính trong cuộc đời con qua các bức ảnh là chuyện gần như mọi bà mẹ đều đã làm. Tuy nhiên, mặt trái của việc này và những hệ lụy (nhất là đối với con của người nổi tiếng) cũng không hiếm. Thế nên khá nhiều người nổi tiếng luôn tiết chế và sử dụng hình ảnh, thông tin của con mình một cách kín kẽ, thậm chí giấu mặt trẻ. “Làm sao biết được 100 người khi xem đều có thành ý và không dùng hình ảnh con mình cho những ý đồ riêng; nên tránh đưa thông tin, hình ảnh cụ thể về con quá nhiều trên mạng là điều các ông bố, bà mẹ nên làm.

Nhiều phụ huynh cho rằng, “vì bố mẹ được sử dụng hình ảnh trẻ dưới 7 tuổi mà không cần xin phép nên người lớn càng cần có ý thức bảo vệ con. Việc cha mẹ đi công tác hay thường xuyên vắng nhà cũng không nên công khai thoải mái vì dễ khiến con ở nhà gặp nguy hiểm. Thế giới phẳng, thông tin càng dễ được tìm thấy thì sự cẩn trọng không bao giờ thừa”, một bà mẹ có cậu con trai năm tuổi bị bắt từng bị một vài trang mạng bán đồ dùng cho trẻ em dùng ảnh không xin phép để quảng cáo sản phẩm, chia sẻ.

Mới đây, nhiều người phản đối vợ một nghệ sĩ nổi tiếng trước việc

chị này đem chuyện tế nhị của con lên MXH. Chúng bắt nguồn từ việc chị này chia sẻ một dòng trạng thái trên trang cá nhân, khuyên các phụ huynh nên kiểm tra điện thoại của con em thường xuyên, đồng thời tiết lộ con trai bị lôi kéo vào các nhóm có nội dung 18+ trên MXH.

Tại nhiều diễn đàn, hội nhóm, câu chuyện về cậu bé thu hút hàng chục nghìn lượt tương tác cho mỗi bài viết. Sự thay đổi, phát triển của con trẻ ở tuổi thiếu niên từng khiến không ít phụ huynh lo lắng. Bởi ở tuổi này, sự tò mò, khám phá thế giới của những đứa trẻ đôi khi vượt quá suy nghĩ của người lớn. Sự hốt hoảng, tức giận của người mẹ này phản nào để thể hiện được trạng thái ấy. Tuy nhiên, thay vì bình tĩnh để trò chuyện với con, chị đã không giữ được sự sức của mình về cậu con trai 13 tuổi.

Trên fanpage VnHomies, một bài phân tích nhận được hơn 1.200 lượt yêu thích, đồng tình. Theo bài viết, việc một đứa trẻ 13, 14 tuổi tìm hiểu về những vấn đề giới tính, tình dục là bình thường. Câu chuyện này hoàn toàn có thể giải quyết êm đẹp bằng cách từ từ uốn nắn, hoặc tìm các giải pháp thông qua lời tư vấn từ chuyên gia trên Google. “Hãy thử nghĩ xem, đứa trẻ 13 tuổi sẽ phải đối mặt với thầy cô, bạn bè, họ hàng như thế nào khi mẹ nó lên mạng báo rằng nó xem sex? Rồi nó sẽ ra sao khi cứ lướt Facebook là thấy bài đăng về mình cùng lời văn giễu cợt? Chắc chắn là nó không đủ kỹ năng, bản lĩnh lẫn kinh nghiệm sống để đối mặt với toàn thể những điều trên và rất dễ rằng nó sẽ rơi vào trạng thái bất ổn nếu không được can thiệp tâm lý kịp thời”, trang VnHomies bày tỏ quan điểm...

Có thể nói, MXH là một thành tựu khoa học kỹ thuật của con người. Nó đem con người đến gần với nhau hơn. Nó giúp người ta nói lên suy nghĩ của mình được nhiều hơn. Và đặc biệt, nó giúp cho người truyền tải cảm hứng, giúp cho cộng đồng gần gũi nhau hơn.

Thế nên, với cuộc cách mạng 4.0, các nhà khoa học còn mong muốn xây dựng sự tương tác mạnh mẽ hơn giữa thế giới ảo và thế giới thật. Dễ thấy, sự tác động của hai thế giới, “ảo” và “thật” đã gần nhau lắm. Tuy nhiên, thời gian gần đây, nhiều câu chuyện không hay đã diễn ra trên MXH cho thấy, việc cộng đồng trong xã hội kêu gọi xây dựng văn hóa ứng xử trên MXH đang trở nên cấp thiết.

Mặc dù việc điều chỉnh hành vi và xử lý những vi phạm của tổ chức, cá nhân trên không gian mạng đã được quy định cụ thể trong Luật An ninh mạng 2018. Thế nhưng, mọi sự điều chỉnh chỉ có thể có được, khi chính mỗi cá nhân, không tự phô bày những “góc khuất” của mình...

MIỀN THẢO

Khi con người muốn thu hút sự chú ý... “ảo”

Theo bà Vũ Thu Hà, Viện Nghiên cứu đào tạo và Can thiệp tâm lý Việt Nam, nhiều người thích mạng xã hội bởi ở đó không bộc lộ rõ danh tính cá nhân, do đó họ dễ dàng trao đổi câu chuyện này, câu chuyện kia mà không ngại hậu quả. Mặt khác, thông qua mạng xã hội họ muốn thu hút sự chú ý nhiều hơn khi trong cuộc sống thực tế không dễ làm được.

VĂN HÓA SỐ TRONG THẾ GIỚI PHẪNG

Cần nhanh chóng xây dựng
thiết chế văn hóa số

Trước sự phát triển vũ bão của mạng xã hội, vấn đề quan trọng và cấp thiết được đặt ra là nhanh chóng xây dựng thiết chế văn hóa số nhằm giúp bảo tồn, gìn giữ các giá trị tốt đẹp và hạn chế được những mặt trái của mạng xã hội.

Người dùng dễ “lạc lối” trên không gian mạng

Theo thống kê của Cục Viễn thông - Bộ TT&TT, năm 2020, Việt Nam là 1 trong top 20 nước có số người sử dụng (NSD) Internet cao nhất thế giới, tỷ lệ NSD Internet theo thống kê của Tổng cục Thống kê năm 2019 là đạt 68,7%, trong khi đó trung bình của thế giới là 51,4%. Hiện tỷ lệ này chỉ thấp hơn các nước phát triển (86,7%), nhưng cao hơn các nước đang phát triển (44,4%) và vượt qua nhiều nước châu Á – Thái Bình Dương (44,5%). Còn tính đến tháng 1/2021, dân số Việt Nam đạt mốc 97.8 triệu dân. Trong đó, có khoảng 68.17 triệu người đang sử dụng Internet (chiếm 70.3% dân số) thông qua các nền tảng, ứng dụng khác nhau, với thời lượng trung bình là 6 giờ 47 phút. Đây được xem là khoảng thời gian tương đối lớn được sử dụng trong 1 ngày. Có thể thấy, người Việt đã dùng đến một thời gian không nhỏ trong một ngày để hoạt động trên không gian mạng. Nếu như trước kia, người ta thường gọi không gian mạng là “thế giới ảo” thì giờ đây, khái niệm này ít khi được sử dụng. Bởi những gì đang diễn ra trên thế giới mạng giờ đây không còn là câu chuyện “ảo”, xa vời với đời sống mà nó hàng ngày, hàng giờ, hàng phút tác động trực tiếp tới đời sống con người. Nói một cách khác, người ta “sống” trên không gian mạng không khác gì “sống” trong đời sống thực.

Sự phát triển vũ bão của mạng xã hội đem lại cho con người nhiều thứ, đó là sự kết nối không biên giới giữa người và người, giữa các nền văn hoá. Mạng xã hội cũng đem đến sự nhanh nhạy về thông tin, khiến kho tri thức của con người dường như mở ra vô tận, khiến con người dần trở nên tự tin, mong muốn hoàn thiện mình hơn.

Thế nhưng, thực tế không thể phủ nhận được là thời gian qua, mạng xã hội đã bộc lộ không ít mặt trái đáng sợ của mình. Từ những vụ “bạo lực mạng” đáng sợ khiến nạn nhân bị trầm cảm, muốn tìm đến cái chết. Những người dùng mạng chia sẻ các video clip “nóng”, đồi trụy, dùng mạng xã hội để sống ảo, lừa gạt người khác, đánh cắp thông tin trên mạng hay kể cả đánh cắp chất xám của người khác. Có không ít người còn lợi dụng mạng

● Tin giả là một trong những thực trạng “xấu xí” trên không gian mạng.

xã hội để làm công cụ thỏa mãn cái tôi của mình, lôi kéo sự quan tâm, đồng tình của cộng đồng nhằm đạt những mục đích xấu xa như tấn công, xúc phạm, bôi nhọ người khác, giành phần lợi ích về phía mình... Sự phát triển nhanh và mạnh của mạng xã hội cũng đặt ra rất nhiều vấn đề bảo vệ an toàn và riêng tư cá nhân trên không gian mạng, những vấn đề về giữ gìn trật tự trị an, an ninh quốc gia...

Theo báo cáo của Microsoft năm 2020, chỉ số văn minh trên không gian mạng (Digital Civility Index - DCI) của Việt Nam nằm trong top 5 quốc gia thấp nhất thế giới. Còn theo khảo sát của Chương trình nghiên cứu Internet và Xã hội (VPIS) năm 2017, các trường hợp phát ngôn gây thù ghét của người dùng mạng tại Việt Nam tập trung ở: nói xấu, phỉ báng (61,7%); vu khống, bịa đặt thông tin (46,6%); kỳ thị dân tộc (37%); kỳ thị giới tính (29,3%); kỳ thị khuyết tật (21,76%).

PGS.TS Từ Thị Loan - Viện Văn hóa Nghệ thuật Quốc gia Việt Nam trong một bài phỏng vấn đã đưa ra nhận định về tính hai mặt của mạng xã hội như sau: “Môi trường mạng giúp các nhóm yếu thế, thiểu số, “ngoài lề” trong xã hội (đồng tính, lưỡng tính, chuyên giới, người khuyết tật...) có cơ hội cất lên tiếng nói. Trên phương diện hội nhập quốc tế, môi trường mạng giúp cho quá trình giao lưu, hội nhập về văn hóa diễn ra nhanh chóng, chủ động và đa chiều hơn.

Tuy nhiên, do tính chất ẩn danh, khó kiểm soát, khó quản lý, không gian mạng cũng là môi trường thuận lợi cho các biểu hiện tiêu cực như: lừa đảo về kinh tế, gian lận trong thương mại, tung

● Cần có hành lang pháp lý rõ ràng, hiệu quả nhằm ngăn chặn những hành vi phản cảm trên mạng.

tin đồn thất thiệt để triệt hạ đối thủ, những ứng xử vô văn hóa như tung ảnh “nóng”, “comment bần”, “ném đá hội đồng”, “cuồng like”, anti-fan, đề cao thái quá cái tôi cá nhân, tạo scandal để trở nên nổi tiếng...

Do vậy, việc chấn chỉnh và tạo dựng một môi trường văn hóa lành mạnh trên không gian mạng hiện nay đang đặt ra cấp thiết. Tuy nhiên, với tính chất là một “không gian ảo”, “xã hội ảo”, “cộng đồng ảo”, việc quản lý văn hóa, quản lý thông tin, xây dựng môi trường văn hóa tại đây đang gặp rất nhiều khó khăn, thách thức.

Trước những thực trạng đang diễn ra trên môi trường mạng tại Việt Nam, giờ đây, việc xây dựng môi trường văn hoá số, thiết chế văn hoá số trên không gian mạng đã trở thành một vấn đề bức thiết hơn bao giờ hết.

Thiết chế văn hóa: Gìn giữ và dẫn đường

Theo Cẩm nang Chuyển đổi số - Bộ TT&TT, văn hóa trong xã hội thực hình thành qua hàng trăm năm, hàng nghìn năm. Còn xã hội số mới chỉ đang hình thành trong vài chục năm trở lại đây. Vì

vậy, văn hóa số cũng mới chỉ đang hình thành, đó là các quy tắc ứng xử, chuẩn mực đạo đức của con người trong môi trường số.

Thực tế cần nhìn nhận là mạng xã hội đang phát triển với tốc độ vũ bão về nội dung, hình thức, trong khi văn hoá số mới được hình thành và còn chưa hoàn thiện. Những năm gần đây, vấn đề xây dựng thiết chế văn hoá số đã được đặt ra ngày một nhiều.

Những mặt tích cực, tốt đẹp do công cuộc số hoá và sự phát triển Internet mang đến là không thể phủ nhận được. Xây dựng thiết chế văn hóa số sẽ góp phần giúp phát huy được những mặt mạnh, điều tốt đẹp do môi trường số hoá mang đến. Bên cạnh việc gìn giữ, thiết chế văn hóa số còn thực hiện một nhiệm vụ quan trọng, đó là “đưa đường, chỉ lối”, là đem lại những cách thức ứng xử đúng đắn, chuẩn mực trên không gian mạng.

Thực tiễn phát triển của môi trường mạng cho thấy, hệ thống luật pháp của chúng ta còn thiếu nhiều quy định điều chỉnh các quan hệ trong xã hội số. Cùng với môi trường số còn nhiều rủi ro, an toàn thông tin chưa được đảm bảo, thì những thói quen, tư duy

lạc hậu của người Việt Nam còn cản trở công cuộc số hóa, thậm chí còn làm cho công nghệ số không thể vận hành được.

Ngày 17/6/2021, Bộ TT&TT có Quyết định 874/QĐ-BTTTT ban hành Bộ Quy tắc ứng xử trên mạng xã hội, trong đó quy định khá rõ ràng về các hành vi được làm, khuyến khích làm và không nên, không được phép thực hiện. Tuy nhiên, để hoàn thiện thiết chế văn hoá số còn cần nhiều yếu tố hơn thế.

Theo sự phân tích của PGS.TS Từ Thị Loan về vấn đề quản lý, xây dựng văn hóa trên mạng Internet, thì đối với công việc điều hành, quản lý trong cuộc đời thực, việc xây dựng môi trường văn hóa trên không gian mạng cần được quan tâm rất ráo ở tất cả các khâu: thể chế quản lý, nguồn lực quản lý, công cụ quản lý, biện pháp quản lý.

Theo đó, trước hết, cần tạo dựng hành lang pháp lý phù hợp để nâng cao hiệu quả quản lý. Như tiếp tục hoàn thiện hệ thống văn bản dưới Luật liên quan đến mạng như: Luật An ninh mạng, Luật An toàn thông tin mạng, Luật Công nghệ thông tin...

Cùng với đó, phải tăng cường kiện toàn bộ máy quản lý, đội ngũ nhân lực quản trị mạng, công tác kiểm tra, giám sát, kiểm duyệt, cấp phép, thanh tra... Cần có các chế tài đủ sức răn đe, xử phạt nghiêm minh những vi phạm pháp luật trên môi trường mạng.

Bên cạnh hệ thống quản lý, hệ thống pháp luật thì một vấn đề cần tác động trong việc xây dựng và hoàn thiện thiết chế văn hoá số, đó là sự nâng cao nhận thức người dùng mạng tạo nên cách hành xử văn hoá, văn minh trên không gian mạng. Điều này là cả một quá trình thay đổi nhận thức thông qua nhiều hình thức từ chế tài nghiêm cho đến giáo dục từ nền tảng.

Tựu trung, để có thể xây dựng một môi trường văn hóa lành mạnh trên không gian mạng Internet ở Việt Nam hiện nay rất cần một hệ thống pháp luật rõ ràng, minh bạch, có khả năng thực thi cao có sự phối hợp chặt chẽ, đồng bộ giữa các bộ, ngành, tổ chức xã hội liên quan, sự quan tâm sát sao của các gia đình và nhà trường, sự nâng cao ý thức tự giác của mỗi công dân.

Càng sớm xây dựng và hoàn thiện văn hóa số chừng nào sẽ càng nhanh chóng có “kim chỉ nam” dẫn đường cho các hoạt động trên không gian mạng, hạn chế sự lạc lối trên môi trường mạng của quần chúng nhân dân.

TRẦN TRẦN

VĂN HÓA SỐ TRONG THẾ GIỚI PHẪNG

Văn hóa và câu chuyện chuyển hóa thời đại số

Theo dòng chảy thời đại, chuyển đổi số là một trong những xu hướng tất yếu của nền cách mạng công nghiệp 4.0. Ở mọi lĩnh vực, chuyển đổi số đóng vai trò vô cùng quan trọng cho sự phát triển và thúc đẩy đổi mới. Lĩnh vực văn hoá cũng không ngoại lệ, chuyển đổi số được coi là cấp thiết khi nhiều hoạt động văn hoá đã bị đứt quãng suốt thời gian đại dịch hai năm qua.

Xu hướng tất yếu trong cách mạng 4.0

Trong thời gian gần đây, chúng ta thường nghe thấy khái niệm chuyển đổi số được nhắc đến rất nhiều trên các phương tiện truyền thông đại chúng. Vậy chuyển đổi số là gì? Sơ lược qua chuyển đổi số là khái niệm ra đời trong thời đại Internet bùng nổ, đang trở nên phổ biến trong thời gian gần đây, mô tả việc ứng dụng công nghệ số vào tất cả các khía cạnh của doanh nghiệp. Nếu đạt hiệu quả, hoạt động này sẽ thay đổi toàn diện cách thức mà một doanh nghiệp hoạt động, tăng hiệu quả hợp tác, tối ưu hóa hiệu suất làm việc và mang lại giá trị cho khách hàng.

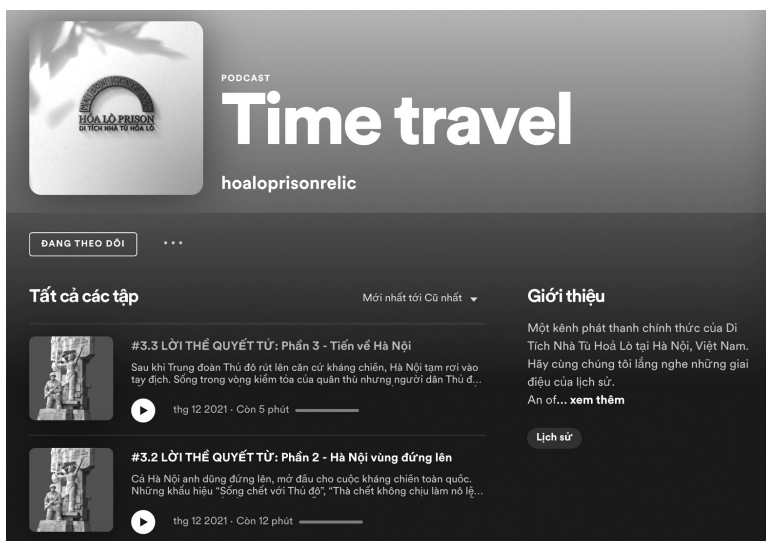
Đây không chỉ là mục tiêu được quan tâm hàng đầu của các doanh nghiệp công nghệ mà còn của cả quốc gia. Bởi chuyển đổi số còn có vai trò quan trọng trong nhiều lĩnh vực khác của xã hội như: Chính phủ, y học khoa học, truyền thông đại chúng.... Và chuyển đổi số ở lĩnh vực văn hoá cũng được xem là một xu hướng tất yếu trong cách mạng công nghệ 4.0.

Cũng giống như những lĩnh vực khác, văn hoá không thể đứng ngoài sự chuyển mình đầy mạnh mẽ của thời đại. Từ trước đến nay, chuyển đổi số trong lĩnh vực văn hoá vẫn đang diễn ra liên tục xuyên suốt quá trình tồn tại và phát triển của văn hoá trong mọi giai đoạn. Quá trình này diễn ra song song theo từng mức độ phát triển công nghệ và sự tiếp nhận công nghệ mới của con người trong đời sống xã hội. Những vượt trội, ưu việt của công nghệ mới ngay lập tức được áp dụng và khai thác tối đa trong các hoạt động của đời sống xã hội nói riêng và lĩnh vực văn hoá nói chung.

Sự chuyển mình này càng được thể hiện rõ ràng sau hai năm qua khi dịch COVID-19 diễn ra, đây được coi là thử thách với lĩnh vực văn hoá khi phải chuyển đổi số sao cho phù hợp với tình hình. Cũng giống như những lĩnh vực khác, tác động của đại dịch COVID-19 cũng gây ảnh hưởng nặng nề đến lĩnh vực văn hoá. Thực tế cho thấy nhiều hoạt động của lĩnh vực này đã đứt quãng trong suốt thời gian diễn ra đại

● Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam với công nghệ tham quan trực tuyến 3D Tour.

● Di tích Nhà tù Hỏa Lò phát thanh câu chuyện lịch sử trên Spotify.

dịch, từ du lịch đến nghệ thuật biểu diễn, từ thư viện đến bảo tàng, từ văn hóa cơ sở đến di sản...

Năm 2021, theo báo cáo của Bộ Văn hoá - Thể thao và Du lịch đánh giá tác động của đại dịch với ngành này: các bảo tàng hoàn toàn không có nguồn thu; hệ thống thư viện trong cả nước dừng phục vụ tại chỗ hoặc tạm thời đóng cửa trụ sở; các dự án sản xuất phim hợp tác, cung cấp dịch vụ sản xuất phim cho tổ chức, cá nhân nước ngoài hầu hết không thể triển khai; lễ hội văn hóa - du lịch Việt Nam tại nước ngoài, giao lưu văn hóa trong nước, nghệ thuật biểu diễn, triển lãm nhiếp ảnh, mỹ thuật đều “đóng băng”,... Với du lịch, 90% doanh nghiệp lữ hành đóng cửa, doanh nghiệp lữ hành xin thu hồi giấy phép kinh doanh chiếm gần 30% doanh nghiệp đã cấp phép.

Khó khăn là vậy nhưng nhìn theo hướng tích cực, ngành văn hoá coi thời gian gián đoạn vừa qua là dịp để đẩy mạnh chuyển đổi số hóa cho phù hợp với thời đại 4.0. Do đó, đến năm 2022 khi tình hình dịch bệnh đã lắng xuống toàn ngành văn hoá đã đúc rút kinh nghiệm, sửa đổi kịp thời và phát huy hơn nữa vai trò của chuyển đổi số.

Trong năm 2022, chuyển đổi số là một trong bốn khâu đột phá của ngành văn hoá. Chuyển đổi số trong các lĩnh vực văn hóa, thể thao và du lịch với kế hoạch tiếp

tục duy trì, phát huy vai trò của mô hình “nhà hát online”; thúc đẩy xây dựng, phát triển mô hình “bảo tàng online”; phát triển du lịch thông minh; triển khai Chương trình chuyển đổi số ngành thư viện;...

Thúc đẩy, phát huy có chọn lọc

Trở lại thời gian khó khăn, u ám khi đại dịch COVID-19 diễn ra, nhiều khu du lịch, bảo tàng vắng khách, nhà hát đóng cửa, sân khấu tắt đèn, nghệ sĩ không được biểu diễn, khán giả không được giải trí, thưởng thức nghệ thuật. Trước bối cảnh này, một cuộc chuyển mình mạnh mẽ của ngành văn hoá đã diễn ra. Chuyển đổi số đã phát huy sức mạnh của “vac-cine tinh thần” xoa dịu nỗi đau, cổ vũ nhân dân vượt qua đại dịch. Cũng như tháo gỡ khó khăn về kinh tế cho lĩnh vực văn hoá, thể thao, du lịch trong giai đoạn này.

Không nói quá khi cho rằng, 2021 là năm của chuyển đổi số bởi bước ngoặt nó mang lại, nổi bật trong số đó phải kể đến câu chuyện chuyển đổi số tại nhiều bảo tàng – di tích. Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam là một trong những đơn vị thành công trong sự chuyển mình mạnh mẽ này. Đây là đơn vị duy nhất được trao Giải thưởng Cơ quan nhà nước, Đơn vị sự nghiệp chuyển đổi số xuất sắc - một hạng mục quan trọng tại Giải

thưởng Chuyển đổi số Việt Nam 2021 - Vietnam Digital Awards (VDA 2021).

Tháng 4/2021, Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam đã cho ra mắt ứng dụng thuyết minh đa phương tiện iMuseum VFA đưa những triển lãm, tác phẩm hội họa nổi tiếng Việt Nam lên không gian số. Đến tháng 8/2021, Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam tiếp tục ra mắt công nghệ tham quan trực tuyến 3D Tour, liên kết với iMuseum VFA để khách hàng có thể trả phí, khai thác thông tin chi tiết hơn và tham quan trực tuyến khi có nhu cầu.

Với nội dung bằng tiếng Việt và tiếng Anh, công chúng ở bất kỳ đâu trên thế giới đều có thể tự do khám phá không gian trưng bày thường xuyên của bảo tàng, chiêm ngưỡng những tác phẩm nghệ thuật và nghe lời giới thiệu chung về các chủ đề trưng bày. Bên cạnh đó, 100 hiện vật tiêu biểu được giới thiệu trong ứng dụng thuyết minh đa phương tiện iMuseum VFA cũng được liên kết với trưng bày trực tuyến 3D Tour, được gắn biểu tượng nổi bật giúp du khách dễ dàng nhận ra.

Cũng giống như Bảo tàng Mỹ thuật Việt Nam, Di tích Nhà tù Hỏa Lò cũng là đơn vị thành công trong câu chuyện chuyển đổi số năm 2021. Đã từng trở thành hiện tượng mạng thu hút hàng trăm nghìn lượt tương tác bởi những nội dung chất lượng trên Facebook từ đầu năm 2021. Đến tháng 7/2021, cùng với việc đẩy mạnh truyền thông qua fanpage, Ban Quản lý Di tích Nhà tù Hỏa Lò đã chính thức cho ra mắt kênh phát thanh độc quyền HoaLoPrisonRelic trên nền tảng Spotify, nhằm đưa những câu chuyện lịch sử tiếp cận gần hơn đến công chúng, đặc biệt là các bạn trẻ yêu lịch sử.

Kênh phát thanh HoaLoPrisonRelic gồm các podcast được đội ngũ cán bộ, công nhân viên tại Di tích Nhà tù Hỏa Lò thực hiện từ khâu sản xuất nội dung tới hậu kỳ sản phẩm, với mục tiêu mang đến cho những người yêu lịch sử những câu chuyện ý nghĩa, mang tới những trải nghiệm đáng nhớ, cùng lắng nghe những giai điệu của lịch sử đã thành. Tại đây, Ban Quản lý Di tích sẽ dần đưa đến công chúng các câu chuyện lịch sử, các trưng bày, triển lãm, các buổi tọa đàm và các phỏng vấn ngắn về các nhân chứng lịch sử.

Cho đến nay, khi dịch COVID-19 đã qua đi câu chuyện chuyển đổi số vẫn là điểm nhấn mới lạ trong lĩnh vực văn hoá. Hàng loạt các bảo tàng, di tích, khu du lịch, nhà hát đang dần hội nhập với thời đại, thúc đẩy triển khai chuyển đổi số trên mọi mặt. Nhiều chương trình số hóa đặc biệt đã ra đời, đưa nghệ thuật truyền thống đến với công chúng ngay trên những nền tảng mạng xã hội quen thuộc như Facebook, YouTube... Sự kết hợp giữa truyền thống và hiện đại cho ra một kết quả tương đối ưng ý.

Tuy nhiên, bên cạnh việc thúc đẩy, phát huy thì việc chọn lọc là rất cần thiết khi những hiện tượng mạng gây ô nhiễm văn hoá xuất hiện ngày càng nhiều. Một số nhân vật trên mạng xã hội có những hành vi “lệch chuẩn” văn hóa nhưng lại thu hút được sự chú ý của rất nhiều bạn trẻ, thậm chí là sự hưởng ứng, bắt chước, coi như “thần tượng”, đã đặt ra bài toán khó cho lĩnh vực văn hoá. Khi mà có một thực tế là dù các đơn vị trong lĩnh vực văn hoá đã đầu tư quy mô, nghiêm túc các sản phẩm chuyển đổi số nhưng so về độ phủ sóng và sức ảnh hưởng vẫn chưa là gì so với các hiện tượng mạng nổi trên. Có lẽ, việc kiên quyết ngăn chặn, xử lý nghiêm minh những hiện tượng mạng “vô văn hóa”, “lệch chuẩn” là rất cần thiết trong thời gian này.

Nhìn lại hành trình cách mạng công nghiệp 4.0 song hành cùng với lĩnh vực văn hoá đã cho chúng ta thấy những thành tựu rõ rệt. Văn hoá và câu chuyện chuyển hoá thời đại số được xác định là con đường tất yếu trong tương lai để phát triển ngành văn hoá và giúp đưa văn hoá tiếp cận gần hơn tới khán giả trên không gian số.

LINH CHI

Quyết định số 505/QĐ-TTg ngày 22/4/2022, Thủ tướng Chính phủ quyết định lấy ngày 10 tháng 10 hằng năm là Ngày Chuyển đổi số quốc gia. Ngày Chuyển đổi số quốc gia được tổ chức hằng năm nhằm đẩy nhanh tiến độ triển khai các nhiệm vụ về chuyển đổi số quốc gia; đồng thời nâng cao nhận thức của người dân toàn xã hội về vai trò, ý nghĩa và lợi ích của chuyển đổi số và thúc đẩy sự tham gia vào cuộc của cả hệ thống chính trị, hành động đồng bộ ở các cấp và sự tham gia của toàn dân bảo đảm sự thành công của chuyển đổi số.

Nước mắt kẻ ở, người đi...

Cách thành phố Buôn Ma Thuột 25km theo hướng quốc lộ 14, băng qua những con đường uốn lượn quanh co, theo sườn núi ghé ngang thủy điện Buôn Kuốp đến chân thác Dray Nur. Quang cảnh bạt ngàn bao la trên đường đến chinh phục Dray Nur, một bên là núi, bên là thảm rừng xanh mướt, rải rác những bóng cây cô đơn giữa mênh mông xanh ngắt của Tây Nguyên hùng vĩ...

Thác Dray Nur là thác trung nguồn nằm trong hệ thống 3 thác: Gia Long - Dray Nur - Dray Sáp của hệ thống sông Serepôk, được kết hợp giữa con sông đực Krông Nô và con sông cái Krông Ana.

Xung quanh thác Dray Nur là những con suối nhỏ chảy róc rách uốn lượn qua những mỏm đá lô nhô. Thấp thoáng những bông hoa lục bình tím rung rinh đưa mình theo gió. Bạn có thể thăm thú cảnh vật xung quanh thác rồi ghé nghỉ ăn trưa ngay tại các mỏm đá lớn bên cạnh thác hoặc ghé qua nghỉ chân tại các lán nhỏ được dựng rải rác dọc đường đi.

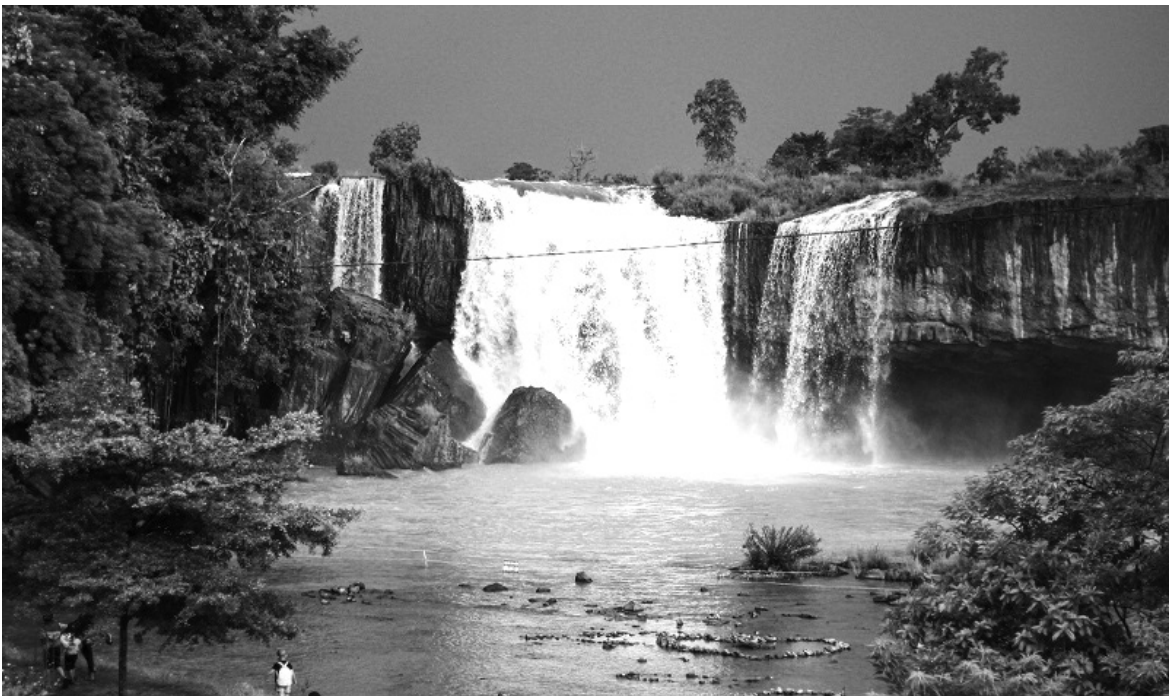
Đền với thác Dray Nur, bạn sẽ gặp ngọn thác hùng vĩ, bọt tung trắng xóa, hơi nước ngập tràn khiến quang cảnh xung quanh thác nên thơ. Thác có chiều dài trên 250m, chiều cao trên 30m, trải rộng khoảng 150m nối liền địa bàn hai tỉnh Đắk Lắk và Đắk Nông.

Nhưng hấp dẫn nhất không phải là việc chiêm ngưỡng thác mà là khám phá, tìm kiếm cảm giác mạnh trong hang động gần 3.000m² phía sau thác. Bên vách đá sừng sững, thác nước reo vang, làm lan tỏa một vùng không gian rộng lớn âm thành dào dạt, trầm hùng. Nhìn từ xa, thác Dray Nur như một bức tường nước khổng lồ, muôn ngàn sợi nước trắng xóa quần quít, đan xen, lung linh, huyền ảo. Giữa đại ngàn kỳ vĩ, trùng điệp núi non, thác Dray Nur quyến rũ con người bởi vẻ đẹp tươi tắn, trong lành và những huyền thoại, truyền thuyết về sự ra đời của thác.

Chuyện kể rằng, xa xưa, tại nơi này, dòng sông Sêrêpôk chỉ một dòng chảy quanh co giữa đại ngàn xanh biếc. Hồi ấy, có một chàng trai buôn Kuốp đem lòng yêu tha thiết một cô gái bên kia sông. Nhưng vì họ là con của hai dòng tộc có mối hiềm khích lâu đời, nên tình yêu của họ không được chấp nhận.

Đau khổ vì tình yêu vô vọng, trong một đêm trăng, đôi trai gái cùng nhau gieo mình xuống dòng sông để mong được bên nhau mãi mãi. Đêm đó, trời đất bỗng tối sầm, dòng bão nổi lên, nước sông sục sôi, cuộn cuộn, rừng núi thét gào.

Sáng hôm sau, người ta thấy sông Sêrêpôk tách thành hai dòng, chia hai ngã, chia cắt đường qua lại giữa hai dòng họ, hai buôn làng. Hai nhánh sông ấy mang hai cái tên là sông Krông Ana (sông Cái) sinh ra ngọn thác Dray Nur (còn được gọi là thác Vợ), và sông Krông Nô (sông

Chuyện ở “thác vợ, thác chồng”

Tây Nguyên không phụ lòng những người yêu thích thiên nhiên và huyền sử. Vì thế Dray Nur, dòng thác hùng vĩ nhất Tây Nguyên, tiếng thác đổ đêm ngày như sức mạnh của đại ngàn dội về, đầy kiêu hùng và dữ dội. Đây là một trong những ngọn thác “có đôi, có cặp” hiếm có ở Việt Nam...

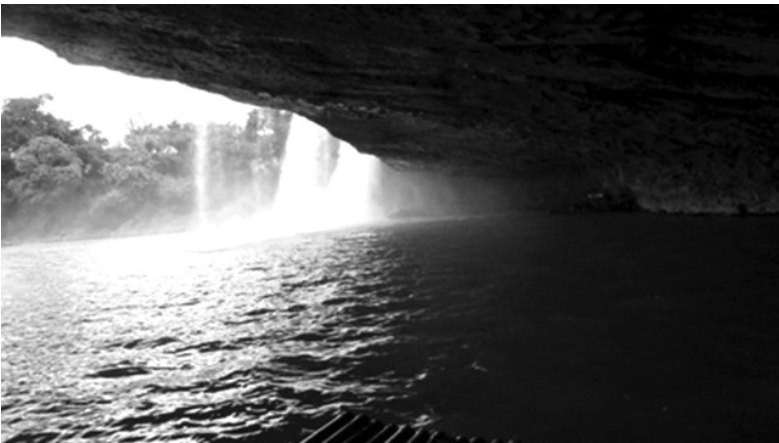
Đực) sinh ra thác Dray Sáp (còn được gọi là thác Chồng).

Một truyền thuyết khác lại kể rằng, thác Dray Nur và Dray Sáp là hai người anh em song sinh. Khi Mẹ Đất chuyển dạ, tại phía thượng nguồn, người anh Dray Nur ra đời trước, được nhận những đức tính hiền hòa của người mẹ nên quanh năm reo chảy êm đềm. Còn ở phía hạ nguồn, người em Dray Sáp ra đời sau thừa hưởng sự hùng dũng của người cha nên đổ dòng ầm ào, cuộn cuộn quanh năm suốt tháng.

Về tên thác, người già ở buôn Kuốp, buôn sống cạnh dòng thác từ ngàn đời nay, thường truyền nhau câu chuyện rằng, ngày xưa, ngày xưa, Vua Thủy Tề có người con trai là Hoàng tử Nur khôi ngô, tuấn tú, rất thích chu du ngắm cảnh.

Trong một lần lên trần gian, hoàng tử gặp hai nàng công chúa xinh đẹp. Do cuộc chiến tranh giữa các bộ tộc, khi vua cha qua đời, hai công chúa bị bỏ rơi, nghèo khổ, ngày ngày, họ phải đào củ mài ăn để sống. Hoàng tử Nur đã giúp đỡ họ nên được hai công chúa đem lòng yêu thương và họ chung sống cùng nhau. Dù vậy, khi nhớ vua cha, Hoàng tử Nur lại quay về.

Khi chia tay, chàng hóa thành một con dúi vàng trở về hang đá bên trong thác. Sau đó, vì nhớ da diết hai Công chúa, Hoàng tử lại rời vua cha lên trần gian với vợ.

● Hang động rộng lớn, bí ẩn ở bên trong thác Dray Nur.

Theo tiếng Ê Đê, Dray có nghĩa là thác, Nur là con dúi. Nên từ đó, ngọn thác nơi Hoàng tử hóa thân mang tên là Dray Nur.

Truyền thuyết về Dray Nur, Dray Sáp như thiên tình sử “Romeo và Juliet”, mang đậm sắc màu sử thi của người Ê Đê. Dẫu có hai cách giải thích khác nhau, nhưng màn nước đổ ào ạt ngày đêm, tung bọt trắng xóa, được ví như giọt nước mắt của kẻ ở, người đi, về những tình yêu đẹp còn mãi với thời gian...

Những via đá trầm tích tựa gành Đá Đĩa

Điểm thu hút sự chú ý không kém đối với du khách là hình ảnh các via đá hình lục lăng nằm xếp lớp đều tăm tắp dưới chân thác trông như có bàn tay sắp đặt tuyệt khéo của tạo hóa. Theo các nhà nghiên cứu, các via đá ở Dray Nur có cấu tạo khá giống với những via đá ở gành Đá Đĩa nổi tiếng của Phú Yên. Đây thực sự là món quà lạ của tạo hóa, được hình thành nên từ các khối nham thạch, một hiện tượng kì thú của hoạt động núi lửa cách đây hàng triệu năm về trước.

Khác với sự kì vĩ của ngọn Dray Nur, Dray Sáp lại mang vẻ đẹp thơ mộng, hiền hòa. Từ trên sườn núi cao chừng 20m, hai dòng thác đổ xuống tung lên

Thác Dray Nur - một trong 13 thác nước đẹp nhất Việt Nam
Không chỉ là hình ảnh gợi nhớ Tây Nguyên đại ngàn, Dray Sáp, Dray Nur - hai ngọn thác hùng vĩ, ngày đêm tung bọt khói trắng xóa giữa núi rừng xanh ngắt còn nhắc về câu chuyện tình yêu cảm động, đượm màu huyền thoại được truyền miệng bao đời vẫn mãi hấp dẫn người nghe.
Nếu thác Dray Nur là nhân vật chính trong bức tranh thiên nhiên hùng vĩ này thì những nhân vật phụ cũng vô cùng xinh đẹp trong bức tranh tổng thể, đó chính là những mỏm đá cứng cáp, nhô lên lồm xồm xuống rất điệu nghệ và còn là những cây cối um tùm, xanh tốt quanh năm, điểm tô thêm sự hoang dã cho Dray Nur. Chính nhờ vẻ đẹp khó tin ấy, thác Dray Nur được công nhận là một trong 13 thác nước đẹp nhất Việt Nam.

màn sương khói mờ ảo, có lẽ vì vậy mà nó còn có tên gọi là “thác khói”. Vẻ đẹp của Dray Sáp hòa quyện với thiên nhiên xanh mát của những cánh rừng đại ngàn. Từ trong bia rừng nhìn ra, vùng nước dưới chân thác Dray Sáp trông như một cái hồ lớn xanh như ngọc. Ven bờ hồ là những via đá đen lớp lớp xếp chồng lên nhau nhô ra tận bờ nước. Có những tảng đá to phẳng lì như chiếc giường nhân tạo được bóng cây rừng khộp, một loại rừng thường thấy ở Tây Nguyên, che mát quanh năm tạo thành những chỗ dừng chân ngắm cảnh tuyệt đẹp.

Thời điểm đẹp nhất để tham quan thác là mùa khô từ tháng 2 đến tháng 5 hàng năm. Khi đó thác Dray Nur rẽ ra làm nhiều

nhánh nhỏ như những suối tóc bao quanh một nhánh chính. Thời gian này bạn có thể hòa mình vào những dòng thác trắng bạc đầu đổ xuống làn nước xanh biếc như ngọc không quá lạnh lại rất mát mẻ, đủ để bạn thả mình trôi theo dòng nước trong lành hoặc nhìn cá tung tăng bơi lội. Lúc này mùa xuân đến, rừng bắt đầu thay lá, cỏ cây đâm những chồi non lộc biếc, côn trùng chim chóc líu lo dập dìu trong gió sẽ khiến bạn ngẩn ngơ với cảm giác như đi trong tiên cảnh Tây Nguyên. Nước thác chảy cuộn xiết tung bọt trắng xóa. Đi dưới chân thác có cảm giác mát lạnh như đang đi dưới trời mưa phùn mùa xuân. Xung quanh các vách núi đá, được cùng gia đình và bạn bè quây quần nướng thịt và chuyên trò, thật êm đềm biết bao!

Vào mùa mưa, từ trên vách núi cao chừng 30m, ngọn thác Dray Nur rộng hơn 250m ầm ào đổ xuống tung bọt trắng xóa tạo nên một khung cảnh hoang sơ, ngoạn mục giữa núi rừng. Khác với khung cảnh dữ dội của ngọn thác, dưới chân thác là một vùng nước cạn rộng mênh mông khoan thai chảy tràn qua những gờ đá lô nhô sóng vỗ. Mùa khô, thác Dray Nur ít nước hơn nên dòng suối bên dưới chân thác cũng hiền hòa, du khách có thể lội bộ để tận hưởng cái cảm giác được giẫm đôi chân trần lên những phiến đá phủ đầy rêu êm mượt nằm dưới lòng suối và nghe dòng nước mát lạnh mơn man lên làn da thịt.

Từ thác Dray Nur, bạn có thể lang thang theo những con đường mòn trong rừng nguyên sinh, ngắm những gốc cây đại thụ hàng ngàn năm tuổi, rễ của chúng ôm chặt những tảng đá lớn. Hoặc khám phá những hang động kì thú, hay dạo hoàng hôn buông xuống để ngắm đàn dơi hàng ngàn con bay vào hang trú ẩn.

Dray Nur cũng níu giữ bước chân bạn đến với cuộc sống thuần phác tại các buôn Kuốp, buôn Nui, buôn Tua của đồng bào Ê Đê sinh sống gần thác. Đến đây, bạn sẽ được xem giã gạo chày đôi, ngắm những chiếc váy thổ cẩm được dệt tinh xảo và những dụng cụ săn bắt độc đáo của người Ê Đê.

Cùng với đó, bạn sẽ được chiêm ngưỡng những món ngon độc đáo của người Tây Nguyên như cơm lam nướng ống tre thơm nức mũi hay các món thịt nướng tẩm ướp đậm đà từ các loại gia vị thiên nhiên... Tối tối, bạn được ngồi quây quần bên bếp lửa, thưởng thức những món ăn ngon, nhâm nhi chum rượu cần thơm ngọt, đưa đến khoảnh khắc bình dị, êm đềm. Và bạn sẽ được hòa mình vào những điệu múa sạp cùng lời hát trong trẻo của các cô gái nơi núi rừng... Dường như đó là nơi bạn có thể tạm quên lãng nhịp sống hối hả, khói bụi nơi thị thành của chính mình... **PHƯƠNG UYÊN**

Chuyện có tích

Truyện ngắn của **LÊ HỮA HUYỀN TRẦN**

Mỗi lần trước khi bắt đầu ngày đi lấy báo giao, thể nào nó cũng tạt sang bên xe ngồi chờ một lúc. Nó ngồi từ khi hùng đông cho đến khi các chuyến xe bắt đầu lăn bánh, khi màn sương sớm hazy còn dày đặc và ước chừng sẽ không còn chuyến nào về từ xứ lạ nữa thì nó mới thất thểu đi làm. Mọi người ở bên xe đường như đã quá

quen với hình ảnh một thằng nhóc lóc chóc với chiếc mũ đội lệch, bận bộ quần áo cũ nhưng nom vẫn rất sạch sẽ, cứ tới bên xe rồi tìm một góc nhỏ để ngồi, thì thoáng thấy xe nào về lại chạy tới dòm hết người này tới người kia, rồi lộ bộ mặt thất vọng quay lại góc cũ. Cứ thế cho đến khi bên đã hết xe về nó lại dắt cái xe đạp lọc cọc ra đi nhận báo đi giao, bắt

đầu ngày làm việc của mình. - Ờ thằng Bảo, lại đây tao cho ổ bánh mì, nay xe về sớm mà chưa ăn gì đúng không? Ông Phúc cất tiếng gọi nó, ông là một lái xe ở đây, nó cứ tới đây miết, riết ông quen mặt, ban đầu thì rảnh rồi ngồi tò mò ông bắt chuyện, sau lại thấy nó hiền, hoàn cảnh tội lại thấy thương. Anh Khúc lơ xe vừa dờ

hàng trên xe xuống cho khách vừa quay qua nhìn nó đang gặm ổ bánh mì mới được ông Phúc cho. - Mày vẫn chưa tìm được ba mày hả? Ông Phúc khẽ lườm anh Khúc khiến anh tặc lưỡi lắc đầu còn nó chỉ biết cúi gằm mặt mà ăn. Ở cái bên xe này không ai không biết chuyện của nó, từ ba năm trước khi nó chỉ

mới lên tám nó đã đứng bủi loa giữa bên xe vì bị bà mẹ nó bắt sau khi sinh. Mẹ nó gắng gượng nuôi nó bần hàn làm lo xe, chính vì thế bên xe quen của nó, nó không đi làm rồi đón ba nó nhưng vào một ngày trời cách đây ba năm, ba nó luôn không về nữa. Ông từng hỏi thăm chủ xe khi nó, mới biết ba nó đã “nhảy” chừng không về bên, cuộc sống khổ quá muốn chừng, để lại thằng nhóc bấy, nó vẫn ở một mình chòi nhỏ, làm những thường ngày để kiếm tiền như sáng đi giao báo, rồi tranh thủ nghỉ đến bán chiều. Nhưng thể nào phải tạt qua bên xe, vì nó ba nó sẽ về. - Hôm nay ăn cái gì bây? - bà Chín vừa buồn nóng hổi vén cái màn che trông tựa như cái cửa củ thì thấy nó đang ngồi thu – Sao bây lại ngồi trong? - Bà Chín, ba con không? Hôm nay anh Khúc đừng chờ nữa, ba không về. Bà Chín có phần hơi sợ vì bà biết anh Khúc chỉ vì quá nên không muốn nó chứ còn ba nó, người đàn nó đi bà không dám đưa gì. Nó mò côi không hợp thích, ngày đó chòm xóm cuu mang nó, cả việc đi do lảng giềng góp lại lập quỹ rồi nhờ xã chủ trì liên cho nó được đi học. Rồi ăn cứ dư ra một ít là lại để nó, có bữa nó về không miếng bánh mì, hay hộp mua ven đường cũng thà. - Anh Khúc ảnh hay quan trọng là ở em thôi muốn chờ em cứ chờ, được nữa thì thôi, quyết em mà. Chị Thịn cũng vừa cho nó lát cá vừa kịp

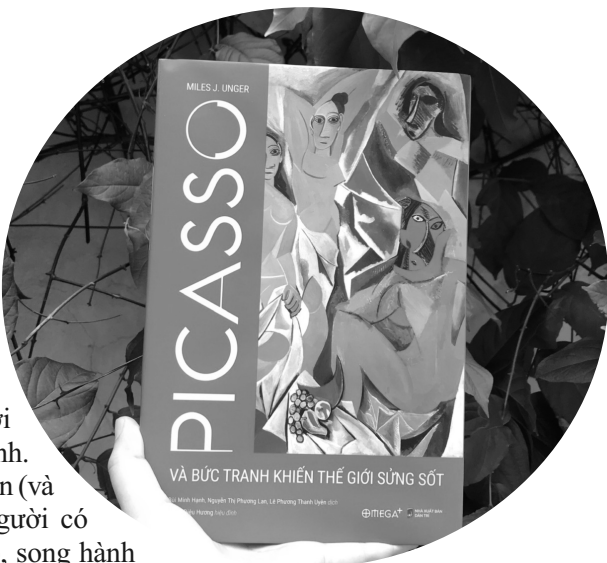
ĐỌC SÁCH

"Picasso và bức tranh khiến thế giới sùng sốt"

Picasso thường được biết đến như một thiên tài, một bậc thầy sáng tạo của thế kỷ 20. Tên tuổi ông gắn liền với sự ra đời của trường phái Lập thể – bước chuyển đột phá trong dòng chảy nghệ thuật nói chung và Nghệ thuật Hiện đại nói riêng. Người ta thường biết đến một Picasso đầy tài năng và có phần kiêu ngạo – người hiểu rõ sức mạnh nghệ thuật và sự quyến rũ của bản thân; nhưng có lẽ ít ai hiểu rõ những khía cạnh nhạy cảm, phức tạp, những góc tối ẩn giấu sâu trong tâm hồn ông.

Trong cuốn sách “Picasso và bức tranh khiến thế giới sùng sốt”, tác giả Miles J. Unger kể về cuộc đời của Picasso – ông không chỉ nổi tiếng bởi những thành tựu trong nghệ thuật: một trong những nghệ sĩ năng-sản nhất (với hơn 80.000 tác phẩm đủ loại chủ đề và chất liệu: hội họa, điêu

khắc, in ấn, sân khấu, gốm,...), đồng sáng tạo thủ pháp cắt-dán hay chủ nghĩa Lập thể trừu tượng, mà còn bởi cuộc đời bí ẩn của mình. Giống như nhiều vĩ nhân (và với Picasso, còn là người có phần riêng tư kín đáo), song hành cùng danh tiếng của ông là vô số các giai thoại, các câu chuyện liên quan tới tác phẩm, rồi cả những tin đồn, như việc yêu đương, thói trăng hoa, quan điểm chính trị, hay bị nghi ngờ là đồng phạm trong vụ trộm bức tranh Mona Lisa tảo tợn ở bảo tàng Louvre,... càng khiến hình tượng “thiên tài” của Picasso thêm phi thường, bí ẩn, và đặc biệt gây tranh cãi. Mâu thuẫn, bất ổn, đòi hỏi, ngang ngược, và u ám... càng làm tăng thêm nhiều

người quan tâm, chú ý cũng như nhiều nỗ lực tưởng giải về con người, cuộc đời và nghệ thuật phi thường của Picasso.

Các tác phẩm của Picasso thường được phân loại theo các thời kỳ khác nhau, trong đó có giai đoạn từ 1909 đến 1919 được chú ý hơn cả bởi đây là thời kỳ mà Picasso phát triển phong cách vẽ Lập thể mà sau này trở thành một trường phái hội họa – cuộc cách mạng về hội họa và điều

khắc châu Âu vào đầu thế kỷ 20 và là nguồn cảm hứng vô tận cho những thế hệ sau trong các lĩnh vực khác như kiến trúc, nội thất... Chủ nghĩa Lập thể phá vỡ nguyên tắc tạo hình truyền thống của hội họa từ hàng thế kỷ trước, khiến những hình khối, mảnh ghép và góc cạnh của đối tượng được trưng bày dưới lăng kính không-thời gian trên mặt phẳng tranh, mà bức tranh “Những cô nàng ở Avignon” (1907) đầy táo bạo đã đánh dấu thời khắc ấy.

“Picasso và bức tranh khiến thế giới sùng sốt” là một tác phẩm tiêu sử nhưng giới hạn thời gian “cụ thể”, thay vì kể về câu chuyện cuộc đời theo dòng chảy thời gian một cách đơn thuần, tác giả chọn một điểm quy tụ (là thời khắc sáng tạo nên bức “Những cô nàng ở Avignon”) để thêu dệt nên những tình tiết quy chiếu có tác động đến thời khắc đó, đồng thời kiến tạo các mặt lập thể cho hình tượng người nghệ sĩ là tác giả của điểm tụ đó, cũng như cho đối tượng chính là bức tranh.

“Những cô nàng ở Avignon” là bức tranh đầu tiên Picasso thực sự là chính mình. [...] Sự thực là cho đến

thời điểm này, ông vẫn kinh thân. Ngay cả những kiệt tác kỳ trước như Cuộc sống và xiếc vẫn nằm trong một không thực như vậy. Ta có thấy ông dường như đã có theo sự mong đợi của m Với bức Những cô nàng ở phản tính cách thô lậu và vốn luôn tồn tại trong ông hé lộ bên lề những cuốn s hay bật ra trong các câu đ cũng như trong sở thích đặc ông đối với những chốn nhóp nhúa – trở thành c chính của con người nghệ ông. Bức Những cô nàng ở là thời điểm ông ngừng k những bản năng xấu xa của mặc chúng thỏa sức tun (Trích Chương 10)

Đến được với “Nhữn ở Avignon”, cuốn sách đ ngược thời gian khám phá luôn nằm giữa hai thái cực mâu thuẫn của người họa thơ bao bọc bên gia đìn trưởng thành sớm vì áp lực lảng từ thỏa mãn tính thán thiếu về vật chất; luôn quan

khóc bù lu
a nó bỏ rơi.
nó, ba nó
ng cách đi
n xe này là
nay tiền ba
nó về. Thế
năng cháy
ó đã bỏ đi
Phúc cũng
í của ba
ây xe” giữa
rốc chừng
bỏ dở giữa
oc này. Từ
trong căn
công việc
sinh nhai,
đi học, trư
vé số đến
sáng cũng
ó cho rằng
o tàng nhen
ng tô canh
hờ khoảng
a căn chòi
lu một góc
xó đó?
có về nữa
nức nói con
về nữa đâu.
ững người,
thương nó
phải khô
ông đã bỏ
a bình luận
hàng thân
n là người
học cũng là
o thành cái
hệ trường
cứ ai có gì
em qua cho
kịp giờ thì
p cơm nó
nh bữa ăn.
y nói bấy,
i, nếu em
đến không
t định là ở
mang qua
nghe câu

chuyện đang xoa đầu nó. Nó nhìn ra xa xăm bụi chuối, nghe tiếng đám thằng Hồ í ới gọi nó đi đá banh cuối buổi chiều...

- Vậy là giờ mày quyết định vào Sài Gòn học đại học hả con? Đi xe tao nghe chưa, đi mấy xe khác tao không yên tâm.

- Con biết rồi chú Phúc, mà chú cứ không lấy tiền con ngại quá.

- Cha bây, ba cái đồng bạc lẽ.

Chiếc xe bon bon đưa nó lên một chân trời mới, nơi bắt đầu những bước đi đầu tiên của cuộc đời mình, nó đã quyết định sẽ theo học sư phạm và sau bốn năm tròn nơi đất khách nó sẽ quay về để trả ơn mảnh đất nghĩa tình đã cưu mang một đứa trẻ mồ côi như nó. Ngày nó đi bà Chín khóc như mưa bắt nó mang hết đồ này tới đồ kia lên còn chị Thìn thì đột trước khi nghe tin nó đậu đại học đã nhờ chồng rồi vận động bà con hàng xóm quyên góp tiền dặt nó lên phố trước tìm thuê trọ để đi học cho tiện. Dĩ nhiên là nó từ chối vì nó mang ơn quá nhiều rồi và cũng có ngó ý suốt thời gian dài dang dăng qua nó cũng để dành được chút ít rồi nhưng khi tới nhà trọ vẫn thấy bên một góc vali có một túi giấy báo, bên trong đựng ít tiền...

Xe vô tới bến, nó vẫy tay chào ông Phúc còn anh Khúc cứ một hai lấy con xe máy chở nó tới tận nhà trọ vì “cái bộ dạng mày lóng ngóng lần đầu lên phố tao không yên tâm”. Đợi nó đỡ đồ hết và phụ dọn dẹp anh mới chạy về bến để kịp quay đầu xe.

Chuyện về ba nó, không hẳn nó đã quên, nó vẫn để lại thông tin liên lạc nếu ba nó có một ngày quay lại tìm nó tại bến. Nó luôn cho rằng ba nó quay về hẳn sẽ là chuyện cổ tích của cuộc đời nó nhưng dù câu chuyện ấy có xảy ra hay không thì nó vẫn sẽ sống tiếp, bởi vì xung quanh nó đã có rất nhiều, rất nhiều chuyện cổ tích từ những người luôn yêu thương bảo bọc nó suốt thời gian qua viết thành.

L.H.H.T

Danh ngôn về văn hóa

1. Không cần phải đốt sách để phá hủy một nền văn hóa. Chỉ cần buộc người ta ngừng đọc mà thôi.

(Mahatma Gandhi)

2. Không có văn hóa và thứ tự do tương đối nó gọi lên, xã hội ngay cả khi hoàn hảo cũng chỉ là rừng rậm. Vì vậy mọi sáng tạo đích thực đều là món quà gửi tới tương lai.

(Albert Camus)

3. Nền văn hóa của một quốc gia nằm trong trái tim và tâm hồn của nhân dân.

(Mahatma Gandhi)

4. Văn hóa: tiếng kêu của con người khi đối diện với số phận.

(Albert Camus)

5. Thuần hóa hổ không phải là một phần của nền văn hóa thực sự, cũng như dạy cừu dữ tợn.

(Henry David Thoreau)

6. Ai kiểm soát truyền thông đại chúng, người đó kiểm soát văn hóa.

(Allen Ginsberg)

7. Làm thầy thuốc lâm thì giết một người. Làm thầy địa lý lâm thì giết một họ. Làm thầy chính trị lâm thì giết một nước. Làm văn hóa lâm thì giết cả một đời.

(Vương Dương Minh)

8. Năng lực của mỗi người có thể gia tăng hoặc mạnh mẽ hơn nhờ văn hóa.

(John Abbott)

9. Văn hóa khiến tất cả con người trở nên dịu dàng.

(Menander)

10. Một chức năng chính của nghệ thuật và tư duy là giải phóng cá nhân khỏi sự chuyên chế của nền văn hóa môi trường xung quanh và cho phép anh ta vượt ra khỏi nó và có sự tự chủ về nhận thức và phán đoán.

(Beverly Sills)

11. Người có thể nhìn vượt qua những bóng tối và dối trá trong nền văn hóa của mình sẽ không bao giờ được người đời hiểu, chứ đừng nói đến được tin tưởng.

(Plato)

12. Văn hóa của chúng ta định hình bởi nghệ thuật và khoa học nhân văn hơn là bởi chính trị.

(Jim Leach)

13. Mỗi thời đại, mỗi nền văn hóa, mỗi phong tục và tín ngưỡng đều có tính cách riêng, những điểm yếu điểm mạnh riêng, cái đẹp riêng và sự tàn nhẫn riêng; nó chấp nhận một số đau khổ nhất định khi cần thiết, kiên nhẫn chịu đựng một số cái ác nhất định. Cuộc sống con người thực sự khốn khổ, thực sự sa vào địa ngục chỉ khi hai thời đại, hai nền văn hóa, hai tôn giáo giao thoa.

(Hermann Hesse)

14. Văn hóa không phải là cái mà chúng ta đã học được, ấy là cái gì còn lại sau khi chúng ta đã quên tất cả những điều đã học: cái còn lại cho ta đó là tư tưởng, là đạo nghĩa, là thị hiếu và quan niệm, nó làm tăng gia và cao nhấ cái ý thức của chúng ta về cuộc đời.

(Khuyết danh)

15. Linh hồn không mang gì theo sang thế giới bên kia, ngoài nền tảng giáo dục và văn hóa. Ở điểm khởi đầu của cuộc hành trình sang thế giới bên kia, nền tảng giáo dục và văn hóa có thể trở thành trợ giúp lớn nhất, hoặc nếu không sẽ thành gánh nặng lớn nhất của người vừa qua đời.

(Plato)

14. Nền văn hóa đáng giá để ta có những mạo hiểm lớn lao. Không có văn hóa, chúng ta chỉ là những con thú dữ chuyên chế.

(Norman Mailer)

BẢO CHÂU (s/t)

TIẾNG LÒNG

Những cây cầu hoài niệm

Anh gặp cô rất tình cờ trong dịp Tết ở nhà một người bạn. Anh ấn tượng cô bởi cách ăn mặc cá tính, nụ cười khả ái và cách giao tiếp rất tự tin, luôn tìm cách tấn công người khác. Còn cô, sau này nói với anh là cô thích cách anh dẫn dắt một tình huống, làm cho người khác cảm thấy tự tin và thoải mái ngay từ những phút đầu tiên mới gặp.

Thời gian trôi đi. Những câu chuyện không dứt rồi cũng ngán dần. Giác mơ “về nơi xa lắm” luôn khép lại trước khi được thốt thành lời. Có dạo, gần cả 3 tuần họ mới nói chuyện lại với nhau. Giữa câu chuyện nói về tương lai của cô luôn là những dấu lặng kéo dài, bởi vì còn đó niềm khát khao, nỗi trông đợi, sự dằn vặt “gặp nhau... rồi sao nữa?!”...

Anh vẫn ở xa tít tắp với những dự án những công trình. Cô vẫn mỗi ngày lu bu với cái villa cho thuê và công việc khởi nghiệp mới. Khoảng thời gian bận bịu trong ngày bỗng nhiên là bức tường ngăn cách hữu hiệu. Có ngày, giờ ăn trưa anh tranh thủ nhắn tin messenger cho cô, nhưng hồi âm im im.

Mặc dù biết cô đang bận bịu công việc ở tỉnh, anh vẫn lo lắng không biết công việc của cô có suôn sẻ không và cố nén lại để không ném lên câu status “Có những buổi chiều sao dài thế?”.

Tối về chỉ cần nhìn thấy cái chấm sáng nhỏ nhoi bên cạnh tên cô trong danh sách bạn bè là anh cảm thấy bình yên, rằng cô vẫn còn đó, thật gần dù chỉ là trên không gian ảo.

Trong một dịp anh về thăm cô, cô đến đón anh và cùng đi ăn tối với đám bạn cấp 3 của anh. Khi lái xe qua một trong những chiếc cầu bắc qua dòng sông đang êm ả trôi bên dưới, cô huyền thuyên với anh rằng thành phố cô ở là thành phố của những cây cầu. Từ khu phố cũ chật chội, thành phố đã vươn mình ra biển bằng những cây cầu. Đầu tiên là cây cầu quay, tách thành hai nửa mỗi đêm lúc 2h sáng để thuyền bè qua lại. Sau đó tiếp nối bằng những cây cầu khác. Điểm chung là nối liền hai bờ Đông Tây và điểm riêng mỗi cây cầu có hình dáng khác nhau. Có cây cầu đã trở thành biểu tượng mới của thành phố hay cây cầu khác là nơi đi bộ và điểm check-in cho những đôi tình nhân.

Nhưng anh biết, khó có cây cầu nào có thể đưa cô đến bờ vai vững chãi của anh, bởi vì giữa họ không phải là một dòng sông, bởi vì cô luôn suy nghĩ rằng bên anh còn có những ràng buộc khác. Và cô, trái tim nhiều vết thương sau đổ vỡ, đã tắt lịm ước mơ vẫy vùng nơi biển lớn, chỉ muốn thu mình trong chiếc lồng số phận. Cây cầu, với cô, chỉ còn là lối đi mòn mỏi.

Một chiều, trong chuyến công tác ngắn ngày từ khách sạn ra sân bay, anh tình cờ qua lại cây cầu cũ hình ảnh của cô lại ủa về. Những cây cầu có thể thay đổi diện mạo của một thành phố nhưng khó là nhịp cầu dẫn đến bến bờ hạnh phúc và bình yên cho một phụ nữ có quá nhiều ẩn ức ở quá khứ. Có chăng, chỉ là những cây cầu hoài niệm. Dù dưới kia dòng sông vẫn miên man chảy... SƯƠNG ĐẠNG

n nên bản
c của thời
Gia đình
t vô bọc
ó thể cảm
ó gắng vẽ
oi người.
Avignon,
bằng bố
– đôi khi
ghi chép
ia thô tục
c biệt của
ăn chơi
đặc trưng
ệ sĩ trong
y Avignon
kiểm soát
mình, để
g hoành.

ng cô nàng
n ta quay
cuộc sống
và những
sĩ – tuổi
nh nhưng
đời sống
mà từng
n sát ít nói

nhưng ánh mắt toát ra năng lượng thu hút lôi cuốn; tình bạn song hành với sự cạnh tranh cùng những tài năng đương thời; thờ ơ trước danh tiếng nhưng luôn tin sứ mệnh của mình là người dẫn đầu làn sóng Tiên phong; sức kiến tạo tốt bậc bung ra khi lật đổ và hủy diệt các quy tắc nền tảng – rồi từ đó trả lời được câu hỏi rằng liệu sự thỏa hiệp của một thiên tài – liệu một Picasso khác – có mang lại điều gì xứng đáng hay không?

Thông qua lối kể chuyện đồng hiện, tỉ mỉ của tác giả Miles J. Unger, không gian Lập thể Picasso hiện ra từ hàng ngàn mảnh ghép: hình bóng của cha, José Ruiz y Blasco; cái chết của em gái Conchita hay bạn ông, Casagemas; các nhóm bạn ruột cùng những buổi đàm luận thâu đêm trong các quán cà phê nghệ sĩ; về Málaga, A Coruña, Barcelona, Horta d'Ebre hay Paris; về các “nàng thơ” Fernande hay Françoise; trên bậc thềm căn hộ ở Grands-Augustins, hay khi trong chiếc xe Hispano Suiza Coupe de Ville nổi tiếng; để rồi, trở về với những khi lục thùng rác kiếm ăn, những lúc đơn độc ở Bateau Lavoir và giai đoạn thai nghén cả một cuộc

cách mạng nghệ thuật;... tất cả hội tụ về thập kỷ mà Picasso kiến tạo nên cuộc cách mạng vĩ đại trong nghệ thuật với “Những cô nàng ở Avignon” cùng chủ nghĩa Lập thể ở Bateau Lavoir, trái tim của đời Montmartre – cũng là quãng đời gian khó mà chính Picasso nâng niu gọi đó là những tháng ngày “thật sự hạnh phúc”.

Qua hơn 500 trang sách, cùng lối kể chuyện và phân tích tỉ mỉ đặc trưng của tác giả, cuộc đời 91 năm của Picasso nay hiện ra như một bức tranh ký ức khổng lồ: nó cho phép độc giả quan sát một cách đồng thời, bao quát và khách quan về cuộc đời cũng như diễn biến nội tâm phức tạp của một nghệ sĩ thiên tài bậc nhất thời Hiện đại, nằm trong một thời kỳ biến động hỗn loạn cả về chính trị lẫn nghệ thuật. Và không chỉ dừng ở một cuốn tiểu sử nghệ sĩ đơn thuần, “Picasso và bức tranh khiến thế giới sững sốt” khắc họa chân thực hình ảnh một con người hết-sức-con người, một kẻ cả đời chiến đấu với những gì tăm tối nhất trong nội tâm, bắt chúng phải trở thành năng lượng cho các “sáng tạo” của ông.

Walter Isaacson, tác giả cuốn sách Leonardo da Vinci nhận xét: “Sự ra đời của chủ nghĩa Hiện đại một thế kỷ trước là một trong những thời khắc lịch sử vĩ đại nhất của quá trình phân nhánh sáng tạo, cũng như vật lý của Einstein, âm nhạc của Stravinsky, và các văn phẩm của Joyce và Proust. Một điểm sáng lớn là bức tranh đáng kinh ngạc của Picasso, và Miles Unger thể hiện đồng thời sự kịch tính và vẻ rực rỡ của sáng tạo đó trong cuốn sách ly kỳ này.”

Miles J. Unger là cây bút chuyên về nghệ thuật, sách và văn hóa cho các tạp chí lớn như The Economist và The New York Times. Ông từng là trưởng ban biên tập của Tạp chí Art New England và là cây bút tiểu sử nghệ thuật nổi tiếng. Các tác phẩm tiêu biểu của ông: “Picasso và bức tranh khiến thế giới sững sốt (2018), “Michelangelo: Sáu kiệt tác cuộc đời” (2014), “Machiavelli” (2011).

“Picasso và bức tranh khiến thế giới sững sốt” do Bùi Minh Hạnh, Nguyễn Thị Phương Lan, Lê Phương Thanh Uyên dịch, Nhà xuất bản Dân Trí và Omega Plus ấn hành.

THÙY DƯƠNG

Bệnh tâm lý ở trẻ gia tăng

Một nghiên cứu tại Đại học Calgary (Mỹ) phân tích mối nguy hiểm về vấn đề sử dụng các thiết bị điện tử ở trẻ em. Theo các cuộc phân tích, các chuyên gia nhận định trẻ em dưới 2 tuổi là đối tượng xem TV nhiều nhất với 25% thời gian mỗi ngày. Trong khi đó, trẻ em từ 2-5 tuổi lại chuộng các thiết bị điện tử như máy tính bảng và điện thoại di động nhiều hơn. Các em nhỏ có độ tuổi trung bình khoảng 6-8 tuổi có nhiều khả năng mắc các vấn đề về hành vi như cáu kỉnh, dễ tăng động và kém chú ý, trong khi những trẻ lớn hơn có thể mắc các triệu chứng trầm cảm, lo lắng và kém tập trung. Tỷ lệ xuất hiện những triệu chứng này tăng lên theo thời gian và đặc biệt cao ở những trẻ em dành từ 9 giờ trở lên để sử dụng các thiết bị điện tử.

Bước qua đại dịch, những di chứng nặng nề đến tâm lý trẻ là điều nhận thấy rõ ràng trong các gia đình hiện nay. Trong giai đoạn dịch COVID-19 từ cuối năm 2020, thế giới cũng đã chứng minh được rằng những tổn thương về sức khỏe, tinh thần đặc biệt đối với trẻ em, và vị thành niên đã tăng lên gấp 5 đến 7 lần so với bình thường.

Hiện nay, nhiều bệnh nhân trẻ đến khám tại các cơ sở điều trị tâm lý đều chung một nguyên nhân là do ảnh hưởng của dịch bệnh và việc phải học trực tuyến kéo dài. Trong đó, có trường hợp bị biểu hiện rối loạn lo âu, trầm cảm khá nặng, đến mức tự hành hạ cơ thể mình. Quan trọng là chính các em cũng chưa nhận thức được về sức khỏe tinh thần, chưa biết cách bày tỏ vấn đề đó với cha mẹ, vì thế đã làm cho các vấn đề về sức khỏe tinh thần của các em trầm trọng hơn. Một trong những thách thức gần 2 năm nay, các em học sinh phải đối mặt với tâm lý lo lắng, bị “nhốt” ở nhà loay quanh trong không gian chật hẹp, tự chơi với các đồ vật, điện thoại, máy tính,... khiến cho nhiều trẻ đã gặp phải vấn đề về tâm lý khác nhau.

Tiến sĩ, bác sĩ Trần Thị Hồng Thu - Phó Giám đốc Bệnh viện Tâm thần Ban ngày Mai Hương cho biết: “Có một trường hợp học sinh 7 tuổi cũng ở Hà Nội, cháu bị chứng “nghiện” thiết bị điện tử, ban đầu là chơi game và khi bố mẹ nhắc nhở thu lại điện thoại thì cháu bị kích động, la hét đập phá. Hoặc gần đây có cháu 8 tuổi, bị ở nhà lâu ngày nên thường hay xem phim, thời gian gần đây cháu xem nhiều quá, ám ảnh bởi phim mà dẫn đến luôn miệng nhắc đến tên nhân vật trong phim. Cha mẹ của bé đã không cho mở lại bộ phim đó nữa nhưng cậu bé vẫn không thể quên được, vẫn luôn ngủ mơ với tình trạng hoảng hốt”.

Bạo lực trên không gian số với trẻ cũng là điều đáng lo ngại. Những người bạn trên mạng xã hội dễ khiến trẻ cảm thấy tự tin hơn. Những kẻ bắt nạt có thể phát tán những lời nói và hình ảnh bạo lực, gây tổn thương và hạ nhục trẻ chỉ bằng một lần nhấn phím. Bạo lực tuy xảy ra trên không gian ảo, nhưng sẽ để lại hậu quả thực. Nghiên cứu cho thấy các nạn

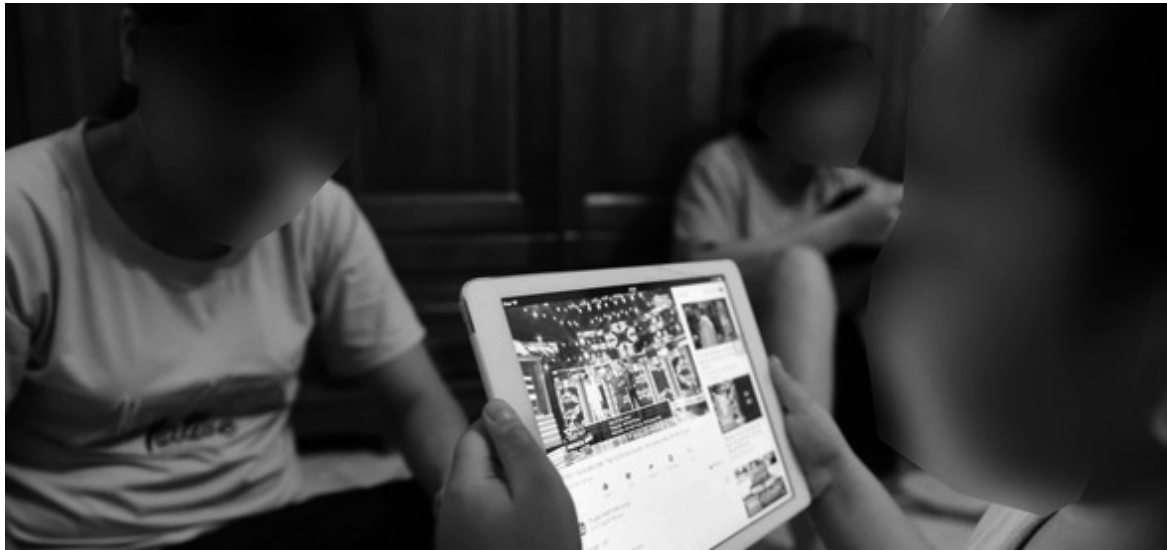
Bảo vệ sức khỏe tinh thần cho con trẻ trong kỷ nguyên số

Con trẻ tiếp cận với môi trường trực tuyến từ sớm, một mặt để phục vụ việc học tập, giải trí, mặt trái trẻ cũng rất dễ tiếp cận với nội dung độc hại gây ảnh hưởng đến sự phát triển tinh thần.

Vi vậy, các bậc phụ huynh nên có những giải pháp hạn chế tác động xấu của môi trường số đến trẻ.

● Không gian số tiềm ẩn nhiều hiểm họa với trẻ.

● Tỷ lệ trẻ em mắc các bệnh tâm lý liên quan đến mạng xã hội ngày càng gia tăng.

● Cha mẹ cần đồng hành cùng con khám phá không gian số.

● Bảo tàng số là hoạt động có thể giúp trẻ em khám phá an toàn, lành mạnh.

nhân của bắt nạt trực tuyến có nguy cơ sử dụng rượu bia, ma túy và trốn học cao hơn các học sinh khác. Các em còn có khả năng bị điểm kém, cảm thấy tự ti về bản thân và gặp các vấn đề về sức khỏe cao hơn. Trong những trường hợp nghiêm trọng, bắt nạt trực tuyến còn dẫn đến tự tử.

Không chỉ với nhóm trẻ nhỏ, nhóm trẻ vị thành niên cũng gặp nhiều vấn đề tương tự. Gần đây, các nhà tâm lý học đã nhận thấy một làn sóng các cô gái vị thành niên khẳng định bản thân mắc các chứng rối loạn tâm lý, và thậm chí là cả những căn bệnh hiểm gặp ở độ tuổi của họ, như tâm thần phân liệt (schizophrenia). Điềm chung giữa các cô gái này là: Xem nhiều nội dung về sức khỏe tâm thần trên Tik Tok. Theo Tiến sĩ Jean Twenge, giáo sư tâm lý học tại Đại

học bang San Diego (Mỹ), sự bùng nổ các nội dung liên quan đến sức khỏe tâm thần trên Tik Tok là một dạng lây lan tự phát của hành vi hoặc cảm xúc trong xã hội (social contagion), thông qua hội nhóm hoặc các mạng lưới. Thực trạng sức khỏe tinh thần ở người trẻ ngày càng đi xuống, cùng với việc sử dụng điện thoại di động rộng rãi, đã dẫn đến một trào lưu mới mà nhà báo Schlott gọi là một “đại dịch đáng sợ” về sức khỏe tâm thần.

Bảo vệ con khỏi không gian độc hại

Trẻ em từ khi bắt đầu sử dụng mạng internet là đã bắt đầu trở thành một “công dân số”, tiếp cận với cả lợi ích và cả những rủi ro như bất kỳ một công dân nào. Tuy nhiên, việc trẻ em sử dụng mạng

internet một cách “vô thức”, không được trang bị kỹ năng sẽ dẫn đến những rủi ro, tác động xấu đến nhận thức của trẻ sau này.

Để bảo vệ con trẻ trước những tiêu cực trên mạng xã hội, phụ huynh cần lựa chọn những gì tốt nhất để chia sẻ và đưa ra lời khuyên cho con em về những thứ diễn ra trên mạng xã hội ngày nay. Với những trường hợp trẻ bị tác động tâm lý nặng nề do tác động mạng xã hội, bác sĩ Thu cho rằng: “Nếu muốn khỏi nhanh cần dùng thuốc điều trị hoặc sẽ phải dùng biện pháp trị liệu tâm lý từ từ, kết hợp dùng nhiều hoạt động khác ngoài môi trường như chơi thể thao, vui đùa cùng các bạn,... để lôi kéo trẻ thoát khỏi hiện tượng “nghiện” đó, nhưng sẽ rất lâu và gia đình phải thật kiên trì. Tôi có

lời khuyên cho các bậc cha mẹ phải dành thời gian để ý đến con trẻ, tránh bỏ mặc chúng, dẫn đến những hậu quả rất khó khắc phục trong ngày một ngày hai. Tôi nhắc lại là phải quan tâm”.

Bác sĩ Thu tư vấn: “Để sớm phát hiện và can thiệp kịp thời, vai trò của người thân là rất quan trọng. Bố mẹ thường xuyên phải quan tâm, giám sát các con để phát hiện những bất thường ở trẻ. Ví dụ: Trước đây con vui vẻ, hoạt bát, ngoan hiền nhưng bỗng nhiên thấy con có những thay đổi bất thường về hành vi, hay cáu gắt, rối loạn giấc ngủ thì cần đi khám chuyên khoa tâm thần sớm”.

Ông Đỗ Kiên, Trưởng Phòng Công nghệ thông tin, Sở Thông tin và Truyền thông cho biết: “Thực tế trên môi trường mạng internet hiện nay, các công ty bảo mật đã phát hiện nhiều mã độc, phần nhiều là liên quan đến các ứng dụng cho trẻ em. Nhiều nội dung độc hại với trẻ em được lồng ghép rất tinh vi trong các video, trò chơi online. Do đó, để bảo vệ trẻ em trên không gian mạng, phụ huynh cần cài đặt chế độ kiểm soát, tìm kiếm an toàn trên trình duyệt, cài đặt bảo mật riêng tư trên các ứng dụng và trò chơi trực tuyến. Đồng thời hướng dẫn con em mình các kỹ năng sử dụng thiết bị, mạng xã hội an toàn cũng như cách ứng xử trên không gian mạng an toàn, sáng tạo, lành mạnh và có trách nhiệm”.

Cha mẹ cần nhắc nhở con cẩn trọng với những người mới quen trên mạng. Nếu chưa từng gặp mặt thì con không được cung cấp các thông tin riêng tư như số nhà, trường học, lớp học, số điện thoại. Nếu con hẹn gặp những người bạn quen từ trên mạng thì cần có cha mẹ hay người lớn đáng tin cậy đi cùng. Cha mẹ hãy nhắc nhở con cư xử tử tế với bạn bè trên mạng như khi ở ngoài đời thật. Có thể con không ác ý khi bình luận vui về ngoại hình hay tính cách của người khác nhưng những lời đó có thể khiến họ tổn thương sâu sắc. Trẻ em luôn có xu hướng quan sát hành động của mọi người xung quanh và bắt chước theo. Vì vậy, các phụ huynh nên giới hạn thời gian sử dụng điện thoại khi ở bên con và thay bằng các thói quen bổ ích như đọc sách, kể chuyện, chơi đùa cùng bé.

Không gian số là nơi con trẻ sẽ học hỏi và khám phá được rất nhiều điều thú vị trong cuộc sống. Tuy nhiên, cha mẹ cũng cần đồng hành cùng các con trẻ trong hành trình này và bảo vệ sức khỏe tinh thần cho trẻ. **THÁI NGÂN**

CỬA SỔ NHÌN RA THẾ GIỚI

Các quốc gia “dọn dẹp” hỗn loạn thông tin trên mạng xã hội

Việc đăng tải, chia sẻ thông tin tràn lan không kiểm chứng trên mạng xã hội đã để lại rất nhiều hệ lụy khôn lường đối với người dùng. Chính vì thế, rất nhiều quốc gia trên thế giới đã phải ban hành các đạo luật, quy định mới nhằm siết chặt việc quản lý các thông tin trên mạng xã hội. Thậm chí có những chính phủ phải áp lệnh cấm đối với những mạng xã hội nhất định.

Muốn livestream ở Trung Quốc phải có chuyên môn

Cuối tháng 6, một động thái đáng chú ý từ phía Trung Quốc là Cục Phát thanh Truyền hình, Bộ Du lịch - Văn hóa Trung Quốc đã ban hành Bộ quy định quản lý những người livestream trên mạng – một thị trường đang phát triển “nóng” ở đất nước tỷ dân với khoảng 700 triệu người xem và tham gia từ đủ mọi lĩnh vực, ngành nghề: giảng dạy, biểu diễn, bán hàng,... Ước tính, ngành livestream ở Trung Quốc đạt khoảng 30 tỷ USD mỗi năm.

Trước đó, cơ quan chức năng Trung Quốc đã có quy định cấm người livestream khoe thân, khoe của, phát ngôn tục tĩu, gây sốc để “câu view”; không được kêu gọi người hâm mộ tặng quà, tặng tiền; cấm trẻ dưới 16 tuổi livestream; cấm các đơn vị cung cấp dịch vụ livestream sau 22h cho trẻ vị thành niên. Công ty cung cấp dịch vụ chịu trách nhiệm liên đới đối với các trường hợp vi phạm. Những cá nhân vi phạm bị đưa vào “danh sách đen” và bị cấm lên sóng. Mặt khác, vào đầu tháng 3, Trung Quốc cũng ban hành quy định hạn chế các công ty hoặc nhà phát triển sử dụng thuật toán gây nghiện cho ứng dụng của mình.

Còn với quy định mới nhất, thông tin được đưa lên livestream còn bị kiểm duyệt chặt chẽ hơn. Cụ thể, những người livestream phải đảm bảo nội dung phù hợp với định hướng chính trị, tuyên truyền công cộng, đảm bảo những giá trị cốt lõi của chủ nghĩa xã hội. Đối với những lĩnh vực như y tế, tài chính, luật, giáo dục, người livestream phải có trình độ chuyên môn mới được phát livestream. Bên cạnh đó, pháp luật Trung Quốc hiện hành cũng cấm phát những nội dung vi phạm pháp luật, vi phạm trật tự công cộng, quảng bá nội dung sai trái gây ra những hành vi, thói xấu cho xã hội, nhất là trẻ vị thành niên, kích động bạo lực trên không gian mạng. Chế tài được nêu ra rõ ràng đối với cá nhân và doanh nghiệp cung cấp dịch vụ.

Theo thống kê của Cục

● Ngành livestream tỷ đô tại Trung Quốc bị Chính phủ “tuýt còi” bởi xuất hiện nhiều biến tướng.

Không gian mạng Trung Quốc (CAC), đến năm 2021 có 1,34 tỷ tài khoản trực tuyến bị khóa, 7.200 người có ảnh hưởng bị chặn và 2.160 ứng dụng bị xóa. Cơ quan này cho biết đã ngăn hàng loạt vụ tấn công và lạm dụng trực tuyến. Trước lợi nhuận khổng lồ, không ít người đã lợi dụng các mạng xã hội để lan truyền những thông tin không được kiểm chứng, sai sự thật, phản cảm, thậm chí chống phá Nhà nước nhằm kích động, trục lợi. Chính vì thế, giới chức Trung Quốc khẳng định không thể đánh đổi tăng trưởng kinh tế bằng những hậu quả xã hội to lớn từ lĩnh vực phát triển quá “nóng” này, việc ban hành các chính sách nghiêm ngặt nhằm điều chỉnh công tác quản lý thông tin trên các mạng xã hội là biện pháp tất yếu.

Liên minh Châu Âu phạt nặng với tin giả

Liên minh Châu Âu (EU) cũng nhận thức rõ về các mối đe dọa từ việc mất an toàn an ninh mạng từ rất sớm. Trong kỷ nguyên chuyển đổi số, từ những năm 2000, EU đã ban hành những tiêu chuẩn về an ninh mạng trong chiến lược quốc gia và khu vực. Theo đó, hành lang pháp lý về đảm bảo an ninh mạng ở EU bao gồm Luật An ninh mạng và các chiến lược khác nhau liên quan tới an ninh mạng. Tuy nhiên, những năm gần đây, vấn đề chia sẻ thông tin giả tràn lan trên mạng xã hội lại đặt ra nhiều mối nguy cơ khác đối với an ninh quốc gia, đặc

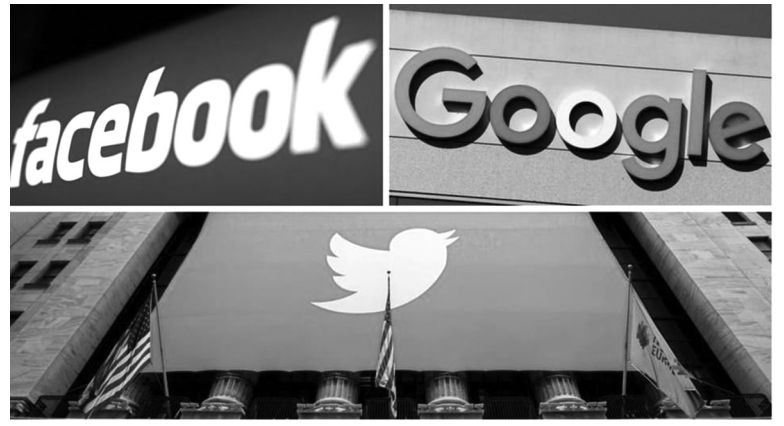
biệt là những thông tin xấu, độc hại có nguy cơ gây rối an ninh, trật tự xã hội. Do đó, giới chức EU đã thống nhất cần có hành lang pháp lý chặt chẽ hơn để ứng phó với những nguy cơ từ sự phát triển “vũ bão” của mạng xã hội, đặc biệt sau đại dịch COVID-19, lượng người dùng tăng nhanh đột biến.

Theo Bộ quy tắc cập nhật chống thông tin sai lệch của Ủy ban Châu Âu công bố mới đây, các mạng xã hội Google, Facebook, Twitter và các công ty công nghệ khác sẽ phải có biện pháp chống “deepfake” và các tài khoản giả mạo trên nền tảng của mình, nếu không có thể bị phạt nặng. Được biết, “deepfake” là các sản phẩm công nghệ giả mạo siêu thực dưới dạng âm thanh, hình ảnh hoặc video được tạo ra bằng kỹ thuật máy tính. Mô hình công nghệ này đã trở thành mối đe dọa với nền chính trị của nhiều quốc gia.

Trả lời báo chí, ông Thierry Breton, quan chức phụ trách chống thông tin sai lệch của EU cho biết: “Trong những năm qua, các mạng xã hội nổi tiếng đã cho phép các chiến lược truyền bá thông tin sai lệch và gây bất ổn lan tràn mà không bị kiểm soát, thậm chí còn kiểm tiền từ việc này. Do đó, không thể tiếp tục để cho thông tin sai lệch là một nguồn thu nhập. Biện pháp ngăn chặn tốt nhất là cắt nguồn tài trợ thông tin sai lệch một cách triệt để. Theo đó, các nền tảng mạng xã hội không được tiếp tục nhận đủ

● Ấn Độ “nói không” với hơn 200 mạng xã hội.

● Các “ông lớn” mạng xã hội đối mặt với án phạt nặng ở châu Âu nếu không có biện pháp chống tin giả.

chỉ 1 euro từ việc lan truyền thông tin sai lệch”.

EU áp dụng Bộ quy tắc tự nguyện vào năm 2018 nhưng trước diễn biến phức tạp của việc lan truyền thông tin giả, không kiểm chứng trên các mạng xã hội, bộ quy tắc cập nhật chính là cơ chế chia sẻ trách nhiệm giữa các cơ quan quản lý và các tổ chức, doanh nghiệp công nghệ đã ký cam kết. Bên cạnh đó, EU cũng đã có sẵn các quy định nghiêm ngặt về chống thông tin sai lệch trong Luật Dịch vụ kỹ thuật số đã được các nước thành viên EU nhất trí đầu năm nay. Theo các quy định hiện hành, các công ty không thực hiện đúng nghĩa vụ theo Bộ quy tắc có thể đối mặt với mức phạt lên tới 6% doanh thu toàn cầu của công ty.

Ấn Độ cấm hơn 200 mạng xã hội

Ấn Độ là một trong những quốc gia “mạnh tay” nhất đối với các nền tảng mạng xã hội nhằm phòng tránh các tổn hại đến đất nước. Không chỉ ban hành những quyết sách nghiêm ngặt nhằm quản lý việc chia sẻ thông tin, giới chức quốc gia này sẵn sàng “đóng cửa” với hàng trăm nền tảng mạng xã hội, bất kể nguồn lợi nhuận chúng có thể mang lại là bao nhiêu.

Đơn cử là câu chuyện của TikTok. Năm 2016, TikTok “đặt chân” vào thị trường Ấn Độ, nhanh chóng biến quốc gia này trở thành một trong những thị trường lớn nhất của ByteDance, chỉ sau Trung Quốc. Thống kê vào tháng 4/2020 cho thấy 30% lượt tải xuống của TikTok đến từ Ấn Độ. Tuy nhiên, điều bất ngờ với hàng triệu người dùng Ấn Độ là tháng 6/2020, Chính phủ nước này đã ban hành lệnh cấm dùng ứng dụng TikTok cùng 58 ứng dụng di động khác. Lý do là các ứng dụng này gây ảnh hưởng đến chủ quyền và toàn vẹn lãnh thổ, quốc phòng, an ninh và trật tự công cộng của quốc gia này. Bởi lệnh cấm này, ByteDance đã phải rút khỏi thị trường “béo bở” này.

Vào tháng 2/2021, Chính phủ Ấn Độ đã công bố các quy

định mới về thắt chặt quản lý nội dung kỹ thuật số trên các mạng xã hội Facebook, Twitter,... Quy định này bao gồm một cơ chế giám sát nghiêm ngặt gắn với Bộ quy tắc đạo đức khi đăng tải nội dung trên các ứng dụng mạng xã hội, cùng với cơ chế giải quyết khiếu nại 3 cấp đối với các trang web tin tức, mạng xã hội. Đáng nói, tại thời điểm này, Hạ viện Úc cũng vừa thông qua dự luật “Bộ quy tắc thương lượng truyền thông”, buộc các công ty nền tảng như Facebook và Google đóng vai trò trung gian phân phối tin tức, phải trả tiền cho các tổ chức truyền thông địa phương.

Còn theo Bộ Công nghệ thông tin Ấn Độ, dựa vào Bộ quy định hiện hành có thể xác định cách thức Chính phủ Ấn Độ quản lý các tổ chức tin tức kỹ thuật số, nền tảng truyền thông xã hội, chiếu phim trực tuyến. Theo đó, các công ty truyền thông xã hội buộc phải gỡ xuống những nội dung bất hợp pháp, sai lệch và mang tính bạo lực trong vòng 24 giờ kể từ khi có khiếu nại. Các công ty công nghệ phải tuân thủ việc tiết lộ người gửi tin nhắn hoặc đăng bài viết khi được yêu cầu, thông qua một mệnh lệnh có tính pháp lý. Như vậy, người dùng mạng xã hội sẽ được trao thêm quyền hạn, ví như giám sát, tố cáo,...; còn các công ty truyền thông xã hội lớn phải chịu ràng buộc trách nhiệm lớn hơn cũng như trách nhiệm giải trình cao hơn đối với những nội dung được chia sẻ qua các nền tảng của họ.

Ấn Độ từng là “chiến trường” của rất nhiều “ông lớn” mạng xã hội như Youtube, Facebook, Twitter, Whatsapp, TikTok... trong một thập kỷ qua. Nhưng với việc thắt chặt các chính sách về thông tin trên mạng xã hội, tính đến nay, Ấn Độ cấm hơn 200 ứng dụng của Trung Quốc xuất hiện tại Ấn Độ, bao gồm TikTok, Baidu, WeChat, trình duyệt UC, ứng dụng mua sắm Club Factory, Mi Video Call (của Xiaomi), Weibo...

ĐỖ TRANG

Trẻ em là một đối tượng dễ bị xâm hại nhất trên mạng xã hội và đã có không ít sự việc đau lòng xảy ra khi các bậc cha mẹ “sơ sẩy” không quản lý hoạt động của con trên mạng.

Nhiều mối nguy “ẩn nấp” trên mạng đe dọa trẻ em

Suốt nửa tháng nay, chị Lâm Thị Mỹ An, ngụ quận 9, TP HCM thấy con gái 10 tuổi ít ăn, trầm tính hẳn, buồn bã, giảm cân nhiều và có dấu hiệu lo lắng, bất an nên vợ chồng chị theo sát, hỏi han con nhưng con lẩn tránh. Sợ con có vấn đề gì xảy ra, vợ chồng chị đưa con đến chuyên gia tư vấn tâm lý để trò chuyện. Sau khi được chuyên gia tâm lý khéo léo, giải tỏa khúc mắc, bé gái mới thổ lộ những rắc rối trên mạng mà cháu gặp phải. Trước đó, cháu tham gia một nhóm fan hâm mộ truyện tranh manga. Sau đó, vì một nhân vật trong truyện tranh mà cô bé có xảy ra tranh cãi với một nhóm “fan” của nhân vật truyện tranh ấy. Cuộc tranh cãi diễn ra gay gắt, hai bên chửi nhau nặng nề. Cô bé bị một nhóm trên mạng chửi bới, hăm dọa đánh. Nhóm này tràn vào facebook cô bé để bình luận tục tĩu, liên tục nhắn tin đe dọa khiến cô bé sợ hãi, suy sụp tinh thần mà không dám thổ lộ cùng ai. Cô bé không dám nói với cha mẹ vì sợ cha mẹ mắng vì tội lên mạng chửi nhau với bạn bè. Trước sự việc, chuyên gia tâm lý đã đưa ra lời khuyên vợ chồng chị Mỹ An nên bình tĩnh, chuyện trò cùng con gái chứ không nên la mắng, trách phạt bé mà lắng nghe, chia sẻ, an ủi và cho bé cảm giác được bảo vệ trước những sự việc đang xảy ra. Đồng thời, hai vợ chồng chị cũng nên có những phương pháp nhằm ngăn chặn tình trạng con bị bắt nạt trên mạng xã hội như trên.

Còn anh Huỳnh Văn Đông, ngụ Hóc Môn, TP HCM thì một phen hoảng hồn khi một hôm phát hiện hình ảnh con trai mình, mới 13 tuổi xuất hiện trên một Facebook khác. Điều đáng nói, Facebook cá nhân không rõ danh tính này đăng tải rất nhiều hình ảnh bé trai từ các độ tuổi lớn nhỏ, đều là bé trai xinh xắn, khôi ngô. Anh Đông nhớ ra tấm ảnh chụp con trai đang đá bóng này anh từng đăng trên Facebook cá nhân của anh. Lo ngại trang Facebook giấu mặt trên có ý đồ xấu, anh đã nhờ bạn bè cùng gửi báo cáo đến Facebook về trang cá nhân nói trên để khoá trang.

Mới đây, trên mạng xã hội chia sẻ thông tin một gia đình đăng tin tìm con gái. Bé gái 14 tuổi, một ngày nọ sau khi đi học về đã mất tích không rõ đi đâu. Sau một ngày tích cực tìm kiếm,

Làm gì để bảo vệ trẻ em trên không gian mạng?

● Ảnh minh họa.

danh tính, nguy cơ bị bắt nạt trực tuyến, bị quấy rối tình dục trực tuyến, rơi vào tay bọn buôn bán người, nguy cơ nghiện game, bị lừa đảo và tiếp cận nội dung cấm, trái phép. Rất nhiều phụ huynh đã phải nhận “trái đắng” khi chỉ vì chủ quan, sơ suất, không theo sát mà con gặp phải những nguy hiểm trên mạng, nhiều vụ việc gây tổn thương nặng nề cho trẻ, để lại nỗi đau khôn nguôi cho gia đình.

Bảo vệ con trên không gian mạng

Việc “cắm” trẻ tham gia hoạt động trên mạng là điều không khả thi ở thời đại 4.0 ngày nay. Thậm chí, cấm cản có thể gây ra những tác dụng ngược, ảnh hưởng đến tâm lý trẻ, khiến trẻ “tụt hậu” hoặc bất mãn với gia đình.

Thay vào đó, phụ huynh có thể để con tham gia mạng xã hội, nhưng dưới sự giám sát chặt chẽ của cha mẹ và đặt ra những “nguyên tắc” cần thiết cho cả cha mẹ lẫn con cái trên môi trường mạng.

Nguyên tắc đầu tiên mà cha mẹ cần tuân thủ trên mạng, đó là bảo vệ quyền riêng tư và thông tin cá nhân của gia đình, của con cái. Nhiều bậc cha mẹ thường đăng tải ảnh con “bắt chập”, trong đó có cả những tấm ảnh khá riêng tư như cời trần, mặc đồ bơi... Nhiều người thích “check in” nơi chốn con đi, đến, kể cả nhà ở hay ngôi trường con học, tên tuổi và lớp học của con. Những điều này rất nguy hiểm nếu có những đối tượng theo dõi và có ý đồ xấu với con. Đã có trường hợp, con trẻ bị người lạ đến tận trường “dụ dỗ” chỉ vì cha mẹ công khai thông tin cụ thể chi tiết của con.

Nguyên tắc về quyền riêng tư như trên khi tham gia mạng xã hội.

Đồng thời, dạy con có cách ứng xử hợp lý với các mối quan hệ trên mạng là cách cha mẹ cần làm. Cách con ứng xử với người quen, người thân như thế nào, cách ứng xử với bạn bè, người lạ ra sao. Đặc biệt cần nhắc nhở con cần trọng với những người mới quen trên mạng. Nếu chưa từng gặp mặt thì con không được cung cấp các thông tin riêng tư như số nhà, trường học, lớp học, số điện thoại. Nếu con hẹn gặp những người bạn quen từ trên mạng thì cần có cha mẹ hay người lớn đáng tin cậy đi cùng.

Ngay cả với bạn học, con cũng không nên tiết lộ mật khẩu của các tài khoản đăng ký mạng xã hội, trang mua sắm... rất có thể bạn bè sẽ sử dụng tài khoản của con làm những việc không hay, dù chỉ là trêu đùa.

Dạy con về ngôn ngữ thích hợp cần sử dụng trên mạng xã hội cũng là một nguyên tắc quan trọng nên làm khi chuẩn bị cho con tham gia mạng xã hội. Bởi hầu hết những vụ bắt nạt trên mạng, ném đá tập thể, đầu khẩu từ trên mạng chuyển thành hành hung ngoài đời... cũng từ những ngôn ngữ quá khích, thiếu chuẩn mực trên mạng của các bạn trẻ mà ra.

Khi con được hướng dẫn đầy đủ, rõ ràng, có thể sẽ tránh được những cách bình luận ác ý, tục tĩu, phân biệt đối xử, kì thị... Sự dạy dỗ này không những có thể giúp con tránh được những rắc rối trên mạng mà còn thông qua đó dạy con trở thành một cư dân mạng văn minh, tử tế.

Và quan trọng, cha mẹ cũng nên thường xuyên chia sẻ cùng con những vấn đề con gặp phải trên mạng, nhắc nhở con dấu có chuyện gì xảy ra trên mạng

cũng cần “cầu cứu” để gia đình cùng nhau giải quyết. Trẻ con bông bột, nông nổi, nếu có chuyện không hay, cha mẹ nên chọn cách bình tĩnh đối mặt, cùng con vượt qua chứ không nên trách mắng, trừng phạt sẽ càng đẩy con ra xa mình hơn.

Cha mẹ nên bày tỏ sự tôn trọng với con, nhưng cũng nên âm thầm theo sát con, quản lý những trang web, trang cá nhân, group con tham gia, kiểm soát những gì con đang làm, những đối tượng con giao tiếp... Hiện có rất nhiều ứng dụng hiệu quả để cha mẹ có thể quản lý trẻ thích hợp.

Theo nghiên cứu của các nhà tâm lý học trẻ em, 12 tuổi là độ tuổi thích hợp để trẻ em tiếp cận mạng xã hội. Một số nhà cung cấp nền tảng mạng xã hội cả trong và ngoài nước, trong đó có Facebook, YouTube (Google) đều chung quy định chỉ cho phép người mở tài khoản mới từ 13 tuổi trở lên.

Chính vì thế, cha mẹ phải cân nhắc tránh cho phép con sử dụng mạng xã hội khi dưới 13 tuổi để tránh những ảnh hưởng tiêu cực đến đời sống tâm lý và xã hội của trẻ. Đồng thời, cha mẹ cũng nên công khai hoặc âm thầm “kết bạn” trên mạng cùng con để có thể làm một người bạn trên không gian mạng, theo sát con và giúp con phòng tránh những mối nguy có thể xảy đến với trẻ.

Môi trường mạng bao la và phức tạp, để bảo vệ con trên không gian mạng không phải chuyện dễ dàng. Làm được điều này, đòi hỏi sự trách nhiệm, sâu sát, tâm lý của cha mẹ. Và quan trọng hơn hết, cha mẹ phải là tấm gương người dùng mạng xã hội tử tế, chuẩn mực, văn minh để con noi theo.

TRẦN TRẦN

● Giá xăng tăng, đè nặng áp lực lên việc đi lại của người dân.

Chuyện bi hài thời xăng tăng giá

Giá xăng tăng cao kỷ lục nhất trong 8 năm trở lại đây, kéo theo là hàng loạt những câu chuyện “dở khóc, dở cười” của người dân. Mỗi cây mỗi hoa, mỗi nhà mỗi cảnh, hãy cùng xem bức tranh sống động về sinh hoạt của mọi người trong thời buổi “xăng quý như vàng”.

Người dân bỗng nhiên trở thành những “nhà môi trường học”

Buổi sáng của anh Minh – nhân viên mới tại một viện nghiên cứu tại Hà Nội bắt đầu vào lúc 7h sáng. Minh thường chọn đi xe buýt, bởi gia đình anh không có điều kiện, bao tiền bạc đổ dồn vào việc học tập suốt mấy năm trời của anh. Minh thường than thở với bạn bè, dù là sinh viên giỏi trong khoa, nhưng ra trường sáu năm nay, anh vẫn phải đi phương tiện công cộng và ở nhà thuê. Trong khi đấy, có những bạn học đồng trang lứa đã sớm “tậu” cho mình xế hộp, nhà riêng.

Nhưng sáng sớm nay lạ thường hơn mọi ngày, trên chuyến xe bus số 07 đông đúc, chật kín sinh viên, người già. Anh chợt thấy bóng dáng chiếc áo vest màu xám bóng loáng của sếp mình. Minh kể lại rằng: “Sếp Hùng vốn dĩ chỉ đi xe ô tô, nhà sếp có điều kiện, mua nhà tận Hưng Yên, sáng sớm hôm nào cũng lái xe ung dung đến viện nghiên cứu. Tối sếp đi một vòng Hà Nội, chở đứa con gái đang học trường quốc tế và phu nhân làm bên chứng khoán, cả gia đình vui vẻ đi về căn biệt thự, ai trông thấy cũng ghen tị”. Nên khi gặp sếp, anh không khỏi ngạc nhiên, lơ mồm chào to: “Em chào sếp” khiến cho cả sếp và anh đều thấy ngượng ngùng.

Sau đó, anh Minh mới vỡ lẽ, sếp mình hiện tại, mỗi ngày đều đi xe bus là bởi xăng lên giá. Con “xế hộp” bạc tỷ của sếp mỗi lần đổ xăng hết vài triệu. Mấy năm nay, do dịch COVID-19, việc làm ăn kém, chỉ có lương cơ bản, không còn “hoa hồng” cho anh em, vì vậy, ai cũng “chết đói” chứ không phải mình sếp. Vợ sếp làm bên chứng khoán, đầu tư tiền ảo, thị trường Bitcoin hiện đang “chết hàng loạt”, chính vì thế, gia đình càng phải tiết kiệm. Anh

● Ảnh minh họa.

Minh tâm sự: “Sếp chỉ bảo, từ giờ, anh em mình chung con Limousine 18 chỗ này rồi”. Sau đó sếp anh gượng cười, người lão đảo vì không quen đứng trên xe bus.

Chị Trang, nhân viên kỳ cựu lại một cơ quan nhà nước ở quận Cầu Giấy, Hà Nội đã chuyển từ đi xe máy tay ga sang xe đạp điện. Chị chia sẻ, dù nhà cách nơi làm chỉ có 10 phút đi xe máy, đi bộ cũng chỉ rơi vào khoảng 20 phút nhưng chị thường xuyên đi xe, đỡ mệt và an toàn. Từ đầu năm đến giờ, xăng tăng, con xe Vision của chị thuộc loại “ngốn xăng”. Vì vậy, chị mua cho mình một chiếc xe máy điện. Chị Trang tâm sự: “Quãng đường từ nhà đến nơi làm rất gần, xe điện 3 – 4 ngày mới phải sạc một lần, tiền điện chẳng tốn bao nhiêu. Trong khi đi con Vision, chị phải đổ xăng thường xuyên. Ngày trước không nói, bây giờ, mỗi lần đổ đến 150.000 đồng, mà không biết giá xăng còn tăng thế nào nữa? Đi xe điện vừa tiết kiệm, lại vừa bảo vệ môi trường”. Chính vì vậy, cơ quan chị Trang được phen hù vía, khi thấy chị ngày nào cũng đi “con xe cút kít” đến làm.

Giờ đây, bác Tài, một xe ôm công nghệ than trời: “Giá xăng hiện nay còn đắt hơn mấy lần giá rượu. Trước kia mình còn tự nhủ tiết kiệm tiền rượu, mua xăng chạy xe cho hữu ích. Giờ đây, một cuộc chạy chẳng bù được bao nhiêu tiền xăng, có khi quay về mua rượu uống cho đỡ buồn đời”. Một cuộc xe ôm trong nội thành hiện nay dao động từ 30.000 – 100.000 đồng, chưa kể nếu người dùng có các mã giảm giá thì sẽ rẻ hơn rất nhiều. Trong khi, đồ đầy bình

cho một xe Wave cũng mất đến gần 100.000 đồng, chạy có 2 – 3 chuyến đường dài là lại phải bơm xăng. Bác Tài vừa uống trà đá, vừa tâm sự: “Có khi, mình quay sang đạp xích lô cho lành. Vừa thân thiện với môi trường, quen nhiều khách Tây, có khi sau một năm lại đi dạy “Ing – lýt”(English) cho bọn trẻ con”.

Hiện nay, các chuyên gia cho rằng, Việt Nam cần tăng cường dự trữ xăng dầu để không bị động trước nguồn cung thế giới. Tại phiên họp Ủy ban Thường vụ Quốc hội ngày 16/3, Bộ trưởng Bộ Công Thương Nguyễn Hồng Diên cũng đã thừa nhận: “Hiện, Việt Nam có dự trữ xăng dầu, nhưng lượng dự trữ rất ít, chỉ đáp ứng nhu cầu được khoảng 5 – 7 ngày. Quý này chỉ được sử dụng trong tình huống đặc biệt”.

Những cuộc cãi nhau không hồi kết

Khác với những người trưởng thành như anh Minh, chị Trang, bác Tài. Cặp đôi của Phương Anh và Tiến Đạt lại xảy ra nhiều bất hòa. Phương Anh là sinh viên năm cuối Đại học Hà Nội, bạn đang sống cùng với bạn trai là Tiến Đạt. Hai người cách nhau một tuổi, nhưng rất yêu nhau và có ý định sẽ tiến tới hôn nhân sau khi Phương Anh ra trường.

Nhưng dạo gần đây, Đạt và Phương Anh thường xuyên cãi nhau, mọi người không hiểu tại sao lại như vậy. Sau khi tìm hiểu, mới vỡ lẽ: “Đó là do giá xăng tăng cao”. Phương Anh hiện học năm cuối, bên cạnh việc đi học, bạn còn đi dạy thêm, cuối ngày thường tham gia các CLB nhảy hoặc đi tụ họp bạn bè. Đạt là người đàn ông lịch

Năm 2022 được đánh giá là một năm giá xăng dầu tăng kỷ lục nhất trong 8 năm trở lại đây. Mỗi tháng, người dân như “ngồi trên đồng lửa” hồi hộp chờ đợi bằng niềm yết mới cho giá xăng dầu. Mỗi khi dân tình hi vọng giá xăng đi xuống, thì một lần nữa, những con số lại được nâng lên thêm “nấc thang mới”. Tính từ đầu năm tới giờ, những lần giá xăng hạ thua thốt đếm trên đầu ngón tay.

lâm, chiều bạn gái nên thường đến đón người yêu. Bản thân Phương Anh rất thích đi dạo chơi hồ Tây, hồ Gươm hoặc đi đến vùng ngoại ô. Nhưng bạn không biết đi xe máy, ở quê, bố mẹ Phương Anh có điều kiện, nên hay chở con đi chơi bằng ô tô.

Chính vì vậy, bạn thường đòi Đạt phải đi dạo quanh Hà Nội. Ngày trước thì không vấn đề, nhưng hiện nay, giá xăng tăng, đi hết một vòng hồ Tây cũng đã mất cả chục cây số, mỗi ngày Đạt phải đi làm xa đến 8km. Tiền lương của nhân viên có hạn, mặc dù đã xin sếp làm thêm giờ, nhưng nhiều khoản chi phí nhà ở, ăn uống, đi chơi, xã giao, Đạt chẳng dư dả bao nhiêu. Chính vì vậy, vài tháng trở lại đây, Đạt và Phương Anh thường xuyên cãi nhau. Phương Anh tâm sự: “Có hôm, vừa về nhà đã mệt nặng, mảy nhẹ, không nói chuyện, chỉ ngồi chơi game. Em đói meo mồm, nhưng anh ấy vẫn không cùng em đi mua đồ ăn”. Bạn cũng thờ dãi, ngao ngán: “Tính em thích ra ngoài, nhưng cứ mỗi lần rủ bạn trai đi chơi. Anh ấy chỉ bảo “Không đi. Giá xăng tăng 32.000 đồng/lít rồi, tốn tiền lắm”. Dần dần, nhiều hôm, Phương Anh khóc lóc chỉ muốn bỏ bạn trai vì nghĩ rằng mình không còn được yêu thương.

Giá xăng tăng không phải là điều xa lạ, thậm chí, trên thế giới, mọi người đang vật lộn để sống. Giá xăng ở Mỹ liên tục tăng giữa tháng 3 là một gallon dầu diesel có giá trung bình 5,25 USD và không ngưng tăng, đến giữa tuần này con số lên tới 5,72 USD/gallon. Rất nhiều người dân Mỹ đang chuyển qua sử dụng phương tiện công cộng, để tránh tình trạng phải trả tiền khổng lồ cho việc đi xe ô tô. Trường hợp Britt Ruggiero và Justin Giufreda đã mua chiếc xe bus cũ chờ học sinh làm nhà di động, giờ đây, khi muốn đi chuyên tới California, họ phải mất đến 300 USD thay vì 200 USD như trước.

Giá xăng tăng, rau cũng tăng giá, hoa quả cũng leo thang, nhưng đồng lương người làm công ăn lương thì vẫn “chung thủy” như cũ.

Chị Hoàng Mai Linh (30 tuổi) ở tại phường Nghĩa Đô, Hà Nội than thở: “Sáng nay, đến mớ rau cũng tăng giá, cân thịt cũng tăng. Lúc kêu ca, người bán cũng chỉ đáp, giá xăng tăng, rau củ, thịt thả họ chờ đi bán cũng bằng xe máy chứ có phải đi bộ, chèo thuyền đến đưa cho đâu”. Chị tâm sự, mớ rau mua trước mua có 5.000 đồng, giờ tăng 7.000 đồng, hôm nào mua to gió lớn thì lên 10.000 đồng. Nhà chị có mình chồng chị đi làm, chị vừa sinh, đang nghỉ thai sản, hai vợ chồng nhiều khi cãi nhau vì chi phí trong nhà. Chị Linh muốn anh nhà đừng đi chơi, đá bóng sau giờ làm, tốn tiền xăng. Chồng chị lại bảo rằng, chị nên giảm tiền ăn uống trong nhà đi, bớt chi phí.

Tiền xăng cứ thế tăng, giá cả “đội” lên, người dân lao đao mỗi ngày. Mọi người đang hi vọng giá sẽ giảm, nhưng theo dự báo mới nhất, giá dầu sẽ tiếp tục thiết lập những kỷ lục mới. Đặc biệt, khi tình hình thế giới đang ngày càng có nhiều biến động thì có lẽ, người dân nên chuẩn bị áp dụng những biện pháp “sống xanh” chuyển qua các phương tiện công cộng hoặc dùng xe máy điện.

HƯƠNG NGỌC

Cựu Chủ tịch UAC nhận án chung thân vì chiếm đoạt hàng chục tỷ

Làm ăn thua lỗ, không có khả năng trả nợ nên cựu Chủ tịch UAC Nguyễn Phương Mai đã dùng nhiều thủ đoạn khác nhau để lừa đảo, chiếm đoạt tài sản của nhiều người trên địa bàn TP Hà Nội. Hậu hành vi này, người phụ nữ có mái tóc trắng như cước phải trả giá bằng tự do cả đời.

● Bị cáo Mai tại tòa.

TAND TP Hà Nội đã đưa bị cáo Nguyễn Phương Mai (SN 1960, cựu Chủ tịch HĐQT Công ty Cổ phần Tư vấn kiến trúc đô thị Hà Nội (UAC) ra xét xử về tội “Lừa đảo chiếm đoạt tài sản”.

Không có khả năng trả nợ nên làm liều

Theo hồ sơ vụ án, năm 2013 và 2014, Cơ quan Cảnh sát điều tra - Công an TP Hà Nội nhận được đơn của bà Trịnh Nhị Hà, ông Trần Bình An và một số cá nhân tố giác bà Mai có hành vi lừa đảo chiếm đoạt tài sản của họ.

Vào cuộc điều tra, cơ quan chức năng xác định UAC được cổ phần hóa từ doanh nghiệp nhà nước vào năm 2005. Tỷ lệ vốn góp của nhà nước là 51% do Tổng Công ty Đầu tư phát triển hạ tầng đô thị (UDIC) quản lý. Đại diện theo pháp luật là Nguyễn Phương Mai (giữ chức vụ Chủ tịch HĐQT giai đoạn 2009-2013).

Từ năm 2010, do làm ăn thua lỗ, không có khả năng trả nợ nên bà Mai đã dùng nhiều thủ đoạn khác nhau để lừa đảo, chiếm đoạt tài sản của nhiều người trên địa bàn TP Hà Nội. Thủ đoạn mà bà Mai sử dụng là hứa hẹn xin cấp giấy phép thay đổi quy sử dụng đất xây dựng chung cư, xin giấy phép xây dựng nhà, thỏa thuận vay vốn vay vốn để được mua căn hộ tại dự án Tổ hợp chung cư cao tầng và dịch vụ khu đất NO4- Khu đô thị Đông Nam, quận Cầu Giấy (Dự án N04). Sau khi nhận tiền của các bị hại, Nguyễn

Phương Mai không thực hiện như cam kết mà chiếm đoạt hết.

Cụ thể, tháng 7/2008, UAC tham gia ký kết liên danh với UDIC, CTCP Đầu tư xây dựng công nghiệp (ICC) và CTCP Thương mại quốc tế và Tư vấn đầu tư (Invecon) để thực hiện dự án NO4. Trong đó UAC góp 25% vốn. Các bên thỏa thuận chia phần diện tích căn hộ và diện tích dịch vụ theo tỷ lệ vốn góp.

Tháng 2/2008, UBND TP Hà Nội cấp Giấy chứng nhận đầu tư kinh doanh cho 4 công ty trên, đại diện liên danh là ICC. Ngày 17/3/2010, đại diện liên danh là ICC ban hành Quyết định phê duyệt dự án đầu tư xây dựng công trình với mức tổng đầu tư là hơn 2.070 tỷ đồng.

Sau khi được tham gia liên danh thực hiện Dự án NO4, mặc dù HĐQT UAC chưa ban hành nghị quyết huy động vốn, chưa được phép huy động vốn của các cá nhân. Đến ngày 7/9/2011, Đại hội đồng cổ đông của UAC mới ban hành Nghị quyết thông qua việc vay vốn để đầu tư dự án. Mặc dù HĐQT Công ty không có chủ trương huy động vốn bên ngoài nhưng với động cơ cá nhân, Nguyễn Phương Mai đã lợi dụng danh nghĩa là Chủ tịch HĐQT UAC tự ý lập, ký thỏa thuận vay vốn, hợp đồng huy động vốn với các cá nhân bên ngoài.

Mai còn lập các phiếu thu giả, giấy nhận tiền, giấy nhận cọc, giả chữ ký kế toán, thủ quỹ trên các phiếu thu để chiếm đoạt hơn 26,3 tỷ đồng

của 13 người. Số tiền trên, Mai không đưa vào hệ thống sổ sách quản lý, không nhập tiền vào quỹ công ty mà chiếm đoạt, sử dụng chi tiêu cá nhân.

Quá thời hạn cam kết, 13 khách hàng không mua được nhà, đề nghị được rút tiền nhưng Mai lần tránh, không thực hiện. Đến khi làm việc với UAC, họ mới biết toàn bộ phiếu thu tiền của họ không phải do Phòng tài chính kế toán của UAC phát hành, chữ ký và Thủ quỹ trong phiếu thu tiền do họ cung cấp là chữ ký giả... nên đã tố cáo Nguyễn Phương Mai tới cơ quan công an.

Tại cơ quan chức năng, các bị hại khai do có nhu cầu về nhà ở nên họ tìm hiểu thông tin quảng cáo trên sàn bất động sản hoặc do người quen giới thiệu nên biết UAC là một trong các chủ đầu tư của Dự án NO4. Sau đó, họ tìm đến trụ sở UAC gặp Nguyễn Phương Mai là Chủ tịch HĐQT để trao đổi thì được Mai giới thiệu UAC có chủ trương bán các căn hộ tại Dự án NO4 cho các cá nhân có nhu cầu, nhưng do chưa đủ điều kiện mua bán (vì chưa thi công xong phần móng) nên chỉ được ký hợp đồng góp vốn, khi nào đủ điều kiện sẽ được chuyển nhượng sang ký hợp đồng mua bán nhà ở.

Do tin tưởng UAC có chủ trương bán nhà ở tại Dự án NO4 cho tất cả những ai có nhu cầu nên các bị hại đồng ý đặt tiền để được mua nhà. Nguyễn Phương Mai trực tiếp ký hợp đồng, thu tiền tại phòng làm việc và cấp

phiếu thu có chữ ký kế toán, thủ quỹ, đóng dấu “Đã thu tiền” hoặc giấy nhận tiền đóng dấu UAC nên các bị hại tin tưởng, giao tiền cho Mai.

Cái giá phải trả

Ngoài lừa đảo chiếm đoạt tiền của 13 cá nhân trên, Nguyễn Phương Mai còn lừa đảo, chiếm đoạt số tiền gần 1,6 tỷ đồng của 2 cá nhân có nhu cầu xin cấp giấy phép thay đổi quy hoạch sử dụng đất xây dựng chung cư; xin giấy phép xây dựng nhà.

Cụ thể, khoảng đầu năm 2011, bà Trần Thị Lan Hương quen biết với Mai. Biết bà Hương có thửa đất rộng 1.300m2 tại phường Hoàng Liệt (quận Hoàng Mai, Hà Nội), Mai tư vấn cho bà Hương xin thay đổi quy hoạch và mục đích sử dụng đất là đất xây dựng chung cư cao tầng với chi phí là 60.000 USD. Bà Hương đồng ý và đưa trước cho Mai 30.000 USD cùng một số giấy tờ cần thiết.

Ngày 19/4/2011, bà Hương và Mai ký “Hợp đồng dịch vụ tư vấn” với nội dung Mai nhận thực hiện thay đổi quy hoạch và đạt được mục đích đất là đất ở lâu dài cho thửa đất của bà Hương. Thời hạn của hợp đồng là 6 tháng, giá trị hợp đồng là 60.000 USD. Tuy nhiên, sau khi nhận 30.000 USD (tương ứng hơn 600 triệu đồng) của bà Hương, Mai không liên hệ với ai để xin cấp giấy phép thay đổi quy hoạch sử dụng đất xây dựng chung cư cho bà Hương như đã cam kết.

Cùng thời gian trên, Mai quen biết với bà Bùi Thị Mỹ Hạnh.

Biết bà Hạnh có nguyện vọng muốn xin lại giấy phép xây dựng nên Mai tự nhận mình có quan hệ với nhiều người là lãnh đạo của UBND TP Hà Nội và các ngành có liên quan, có khả năng xin cấp giấy phép xây dựng với chi phí là 60.000 USD. Do tin tưởng Mai, bà Hạnh đã đưa 1 tỷ đồng cho Mai. Sau khi nhận tiền của bà Hạnh, Mai không thực hiện như hứa hẹn mà sử dụng chi tiêu cá nhân hết.

Quá trình điều tra, Nguyễn Phương Mai khai nhận từ năm 2010, do vay tiền của nhiều cá nhân để đầu tư các dự án bất động sản nhưng bị thua lỗ, không có khả năng chi trả nên Mai đã nảy sinh ý định lừa đảo chiếm đoạt tiền của người khác để lấy tiền trả nợ. Tháng 4/2011, tuy không có chức năng, nhiệm vụ trong việc cấp giấy phép thay đổi quy hoạch, mục đích sử dụng đất nhưng Mai vẫn giới thiệu với bà Hương là mình có mối quan hệ với các lãnh đạo TP Hà Nội, có thể giúp được bà Hương xin cấp giấy phép thay đổi quy hoạch, mục đích sử dụng đất để lừa đảo chiếm đoạt tiền.

Từ tháng 11/2011, lợi dụng uy tín, chức danh Chủ tịch HĐQT, lợi dụng danh nghĩa UAC là một trong các chủ đầu tư Dự án NO4, mặc dù UAC không có chủ trương huy động vốn của các cá nhân bên ngoài công ty đầu tư Dự án NO4 nhưng Mai đã đưa ra thông tin gian dối giới thiệu bán các căn hộ tại dự án NO4 để lừa đảo, chiếm đoạt tiền của 13 cá nhân, không nộp tiền vào công ty.

Bị cáo Mai thừa nhận tự mình thực hiện hành vi phạm tội, tự soạn hợp đồng, mua phiếu thu tiền ở cửa hàng văn phòng phẩm. Ban đầu, bị cáo giả chữ ký của kế toán, thủ quỹ. Sau đó bị cáo tự đặt làm con dấu, chữ ký để đóng dấu. Khi bị phát hiện, bị cáo đã vứt bỏ con dấu trên.

Xác minh tại UAC xác định, do hoạt động kinh doanh không hiệu quả, gặp khó khăn tài chính nên ngày 16/1/2013, UAC đã thoái toàn bộ vốn góp tại dự án NO4. Công ty rà soát lại những cá nhân đã ký hợp đồng góp vốn, nộp tiền vào công ty thì xác định có 2 khách hàng đã nộp hơn 3,5 tỷ đồng. Công ty đã trả lại tiền hai khách hàng này.

Khi bị phát hiện hành vi lừa đảo, các bị hại yêu cầu trả lại tiền, Mai đã trả cho 3 bị hại số tiền gần 700 triệu đồng. Đến nay, Mai không có khả năng khắc phục hậu quả. Cơ quan chức năng xác định tổng số tiền bị cáo Mai chiếm đoạt của 15 bị hại là hơn 27,9 tỷ đồng. Các bị hại đề nghị xử lý Mai theo quy định của pháp luật.

Với hành vi nêu trên, sau khi nghị án, HĐXX TAND TP Hà Nội đã tuyên phạt Nguyễn Phương Mai tù chung thân về tội “Lừa đảo chiếm đoạt tài sản”. Về trách nhiệm dân sự, HĐXX tuyên buộc bị cáo phải hoàn trả số tiền trên cho các nạn nhân.

HỒNG MÂY

Người giữ hương rượu cần đồng bào Cơ Tu

Hương rượu cần thơm man mác và danh tiếng “Làng rượu cần Phú Túc” là những tinh hoa được ông Lê Văn Nghĩa gìn giữ với mong ước hồi sinh làng nghề rượu truyền thống. Đây cũng là tâm huyết của ông đối với văn hóa đồng bào Cơ Tu.

● Ông Lê Văn Nghĩa – người gìn giữ hương vị rượu cần truyền thống của đồng bào Cơ Tu.

● Rượu cần Phú Túc nổi danh với khách du lịch.

● Căn có định hướng phát triển thị trường đối với sản phẩm rượu cần Phú Túc.

Giữ hương rượu cần

Là người dân tộc Cơ Tu, ông Lê Văn Nghĩa (thôn Phú Túc, xã Hòa Phú, Hòa Vang, Đà Nẵng) luôn tự hào về loại rượu cần quý của đồng bào mình. Với ông, đó là thứ văn hoá tinh hoa tốt đẹp cần và phải gìn giữ bằng được.

Trong hương rượu cần thơm phức tại cơ sở rượu của ông Nghĩa, ông chia sẻ, ủ rượu cần là nghề truyền thống của đồng bào Cơ Tu sống dọc dãy Trường Sơn. Trong mâm cỗ ngày Tết dâng ông bà, tổ tiên không thể thiếu chén rượu cần. Đây là thứ sản vật chất chiu từ tinh hoa của lộc rừng, nương rẫy. Bởi vậy, với người đồng bào Cơ Tu, rượu cần quý giá như một thứ tinh hoa văn hoá của dân tộc.

Qua thời gian chịu muôn vàn tác động từ đời sống thường nhật, sản phẩm rượu cần truyền thống của đồng bào Cơ Tu phải trải qua bao thăng trầm, đứt đoạn. Đến nay loại rượu cần này chủ yếu được bà con người Cơ Tu sản xuất ở thôn Phú Túc, mà chính gia đình ông Nghĩa cũng là người công lớn trong việc xây dựng và phát triển “Làng rượu cần Phú Túc”.

Tâm huyết với đặc sản của đồng bào mình, nhưng ông Nghĩa chia sẻ, nghề làm gian nan do điều kiện khách quan tác động. Tại nơi ông ở, thôn có 8

hộ tham gia sản xuất rượu cần nhưng chỉ sau 1 - 2 năm thì họ không trụ nổi với nghề do thiếu vốn. Năm 2013, để bảo tồn nghề ủ rượu cần, có 9 người được Nhà nước cử đi học. Họ trở về thành lập hợp tác xã sản xuất rượu cần Phú Túc. Tuy nhiên, rượu cần Đà Nẵng nguy cơ bấp bênh do không bán được. Những người này tạm “gác nghề” để làm việc khác kiếm sống. Chỉ duy nhất ông Nghĩa vẫn bám trụ và giữ nghề. “Ủ rượu không chỉ là kế sinh nhai, mà còn là tình yêu, đam mê của một người Cơ Tu đối với văn hóa truyền thống của dân tộc”, ông Nghĩa nhấn mạnh.

Để giữ cho được những chất cốt tinh hoa hương rượu, ông Nghĩa cẩn thận chuẩn bị từng nguyên liệu, từng công đoạn ủ rượu. Để làm được rượu ngon, ngoài bí quyết gia truyền, người làm rượu cần phải có những kiến thức cần bản như chọn nếp rẫy, ngon, không sử dụng thuốc bảo vệ thực vật. Men làm rượu phải được lấy nơi có uy tín và thương hiệu.

Theo ông Nghĩa, để sản xuất ra thứ rượu cần đặc sản Cơ Tu thành phần chủ yếu gồm nếp, vỏ trấu, men lá đều được lấy từ các cánh đồng tại TP Đà Nẵng và tỉnh Quảng Nam. Thay vì dùng sản phẩm nguyên liệu chính như ngày trước, nguyên liệu để làm

nên rượu cần hiện nay phải có gạo nếp loại ngon. Nếp này được ông Nghĩa lấy từ vùng cao Tây Giang và Đông Giang của tỉnh Quảng Nam, kết hợp trấu sạch và men lá truyền thống. Điều đặc biệt là tuyệt đối không được sử dụng hóa chất, nguồn nước phải sạch và không có phèn. “Phải chọn trấu sạch, không nát, đặc biệt nên lấy trấu vào vụ xuân hè để không bị bùn, ẩm mốc do mưa lũ. Nếp được ngâm tối thiểu 12 giờ đồng hồ, rồi sau đó phải vớt cho trong và sạch để khỏi bị chua. Tiếp theo, hong chung cả nếp và trấu đã được rửa sạch”, ông chia sẻ.

Nhiều năm qua, một mình ông Nghĩa tự xoay xở tìm nguyên liệu và công thức nấu rượu sao cho bảo đảm tiêu chuẩn chất lượng. Ông bỏ vốn gần 100 triệu đồng để xây dựng cơ sở sản xuất rượu với công suất khoảng 3.600 chén/năm. Hồi mới làm, chưa có kinh nghiệm nên mỗi khi thời tiết thay đổi thì rượu thường bị chua và nhạt. Mỗi lần nấu, thấy ông cứ ghi ghi, chép chép vào sổ tay, rồi tự điều chỉnh dần. Đặc biệt, vào những ngày thời tiết thay đổi, nếu không có kinh nghiệm điều chỉnh lượng men và cách ủ sẽ dễ bị hỏng. Ông còn có cả biểu đồ ghi lại doanh thu hằng tháng để xem nguyên nhân sụt giảm để có giải pháp khắc phục.

Đau đầu giữ nghề truyền thống

Trước ông Nghĩa cũng đã có nhiều gia đình làm nghề ủ rượu cần truyền thống. Tuy nhiên, vì thị trường khó khăn, nguồn vốn hạn hẹp, thu nhập kinh tế thấp nên phần lớn các hộ này không còn giữ được nghề. Cũng từng tham gia vào Tổ hợp tác rượu cần Phú Túc, ông Lê Đồ chia sẻ: “Sau khi được xã hỗ trợ kinh phí cho đi học kỹ thuật ở Tây Nguyên về, tôi và gia đình làm được 1 năm thì thôi. Lúc đó, rượu sản xuất ra không tiêu thụ được dù chất lượng khá ổn. Giờ nếu được hỗ trợ vốn, tôi sẽ sản xuất trở lại để giải quyết nguồn lao động nhàn rỗi trong gia đình mình”. Theo ông Đồ, để khôi phục cơ sở sản xuất phải có ít nhất 20 triệu đồng và xoay vòng vốn nhanh. Muốn vậy thì phải có thị trường tiêu thụ.

Một nguyên nhân quan trọng nữa dẫn đến rượu cần Phú Túc trước đây chưa được thị trường chấp nhận là do công đoạn hấp trấu tách riêng với nếp nên rượu chưa ngon. Tuy nhiên, bây giờ cơ sở ông Nghĩa đã thực hiện hấp chung trấu với nếp theo phương thức thủ công nhưng số lượng không nhiều do nồi quá nhỏ. Thời gian qua, hoạt động buôn bán rượu cần của ông Nghĩa gặp nhiều khó khăn, doanh thu sụt giảm. Mặc dù vậy

nhưng ông Nghĩa vẫn quyết tâm giữ nghề ủ rượu truyền thống. Ông tâm sự rằng: “Ngày trước, rượu cần Phú Túc là mặt hàng được khách nước ngoài săn đón khi đến Đà Nẵng. Dịch COVID-19 ập đến khiến du lịch trì trệ, nên giờ chỉ còn có thể bán rượu cho khách trong nước. Bán nhiều lắm nhiều, bán ít thì làm ít. Lò vẫn sẽ duy trì để thứ rượu này không bị mai một”.

Tuy rượu cần không phải là thu nhập chính, thế nhưng hằng ngày, ông Nghĩa vẫn cần mẫn làm việc. Bởi ngoài kiếm thêm thu nhập, ông còn coi đây là giữ gìn văn hóa truyền thống của dân tộc. Sợ nghề truyền thống mai một, sợ công nghệ mới làm mất bản chất rượu cần, sợ cái nà ná lẩn lướt cái chính thống, ông quyết giữ đúng hồn cốt men say cha ông từng làm ra.

Trước đây, ông Nghĩa từng “học lóm” kinh nghiệm nấu rượu gạo của ông bà. Nhưng khi nấu rượu cần vẫn không đạt được chất lượng chuẩn như rượu cần truyền thống. Những ngày đầu, ông Nghĩa hết đồ đi rồi làm lại không biết bao nhiêu lần. Qua mỗi lần như vậy, ông đều ghi chép lại liều lượng rồi đúc rút kinh nghiệm dần dần để cho ra kết quả như bây giờ. Không chỉ xót công, xót của mà ở đó còn có cả sự nỗ lực, cố gắng chịu khó để tìm lại men rượu thơm đặc trưng của ông cha ngày xưa giữa núi đồi còn nghèo khó này.

Ở vào độ tuổi “xưa nay hiếm”, mỗi ngày ông vẫn dành phần lớn thời gian để lên men và chăm bẵm cho những hũ rượu cần. Niềm vui lớn nhất của ông Nghĩa là nhìn những “truyền nhân” của mình tiếp tục nghề làm rượu cần truyền thống mà ông “giữ lửa” bao nhiêu năm nay. Anh Lê Văn Thọ (32 tuổi, con trai ông Nghĩa) chia sẻ: “Tôi may mắn khi được tiếp xúc với cách làm rượu cần truyền thống từ rất sớm. Nên tôi phải cố gắng gìn giữ được nét văn hóa đặc trưng này của người Cơ Tu”.

Anh Cao Hải Định (26 tuổi, người dân Đà Nẵng) đánh giá: “Đã nhiều lần thưởng thức rượu cần ở một số nơi, tuy nhiên khi nếm thử rượu cần Phú Túc, tôi nhận thấy hương vị thật đặc biệt. Rượu vừa vào miệng, người uống có thể cảm nhận được vị ngọt của nếp lên men hòa với hương trấu và lá rừng tạo nên chất men rất đậm đà. Ngoài việc mua các chén rượu Phú Túc thơm nồng, tôi sẽ giới thiệu đến nhiều bạn bè biết đến quan tâm, ủng hộ sản phẩm đặc trưng của đồng bào Cơ Tu tại Đà Nẵng”.

Để gìn giữ nghề ủ rượu cần đặc sản của đồng bào Cơ Tu, ông Nghĩa mong muốn nhận được sự hỗ trợ của các chính quyền về công nghệ, đồng thời hỗ trợ phát triển thị trường rượu và quảng bá sản phẩm. Đảm bảo đầu ra cho rượu cần Phú Túc cũng là cách để kéo người dân đồng bào Cơ Tu quay lại với chính nghề của dân tộc mình.

THÁI NGÂN

Nhà báo có “mối duyên tình” 17 năm với Trường Sa

Làm báo mà để luôn sáng tạo không hề dễ dàng, nhất là trong sự cạnh tranh của nhiều loại hình báo chí hiện đại. Có một cựu nhà báo quân đội cũng là nghệ sĩ đa tài từ văn chương đến nhiếp ảnh, truyền hình đã chinh phục được công chúng theo cách riêng của mình. Đó là Đại tá – nghệ sĩ nhiếp ảnh (NSNA) Đoàn Hoài Trung.

● Nghệ sĩ nhiếp ảnh Đoàn Hoài Trung tại triển lãm và trong chuyến công tác ra Trường Sa.

Ảnh: KIỀU ANH DŨNG

Từ cò súng đến cây bút và rồi máy ảnh

Vào năm 1977, chàng trai trẻ Đoàn Hoài Trung chưa đầy 18 tuổi đã rời quê nhà Phú Yên để nhập ngũ khi trúng tuyển Đại học Kỹ thuật quân sự và được cử đi đào tạo về Điện tử hàng không ở Học viện Quân sự VAAZ (Brno, Tiệp Khắc cũ). Trở về nước vào năm 1984 với tấm bằng tốt nghiệp loại xuất sắc, Trung úy Đoàn Hoài Trung được phân công về Tiểu đoàn thông tin ra đa - Sư đoàn 370 (Quân chủng Phòng không - Không quân) và đảm nhiệm các vị trí từ trung đội trưởng đến đại đội phó, trợ lý Ban thông tin Sư đoàn.

Nhưng cuộc đời binh nghiệp của sĩ quan Hoài Trung không chỉ gắn với vũ khí khí tài như vậy. Có lẽ do sinh ra tại vùng quê xinh đẹp với “hoa vàng trên cỏ xanh” nên ông đã sớm có đam mê nghệ thuật bắt đầu từ văn chương với các tác phẩm tập Thơ tình người lính, tiểu thuyết Hoa tuyết, truyện ký Tình yêu người lính... Sau khi được kết nạp vào Hội Nhà văn TP Hồ Chí Minh và Hội Nhà văn Việt Nam, ông được điều chuyển sang công tác tại văn phòng đại diện phía Nam của Báo Phòng không - Không quân từ năm 2002. Một chương mới trong sự nghiệp của ông đã được mở ra với nghề làm báo, song hành với sự nghiệp văn chương để tiếp tục gặt hái nhiều giải thưởng với các tác phẩm như tiểu thuyết Ngọt ngào vị đắng (Giải thưởng NXB Thanh niên), truyện ký Thăng B52 trên bầu trời Hà Nội (Giải thưởng cấp nhà nước), Về Cội nguồn Quân đội nhân dân Việt Nam (Giải thưởng của Bộ Quốc phòng),...

Trong năm 2004, nhà báo Hoài Trung có loạt ký sự đầy ý nghĩa về kỷ niệm 50 năm Chiến thắng Điện Biên Phủ trên báo Quân đội nhân dân. Vì vậy từ tháng 10/2005, ông được điều chuyển về văn phòng đại diện phía Nam của Báo Quân đội nhân dân. Đến tháng 5/2011, ông được bổ nhiệm Trưởng cơ quan đại diện Trung tâm Phát thanh - Truyền hình Quân đội tại TP Hồ Chí Minh. Trong nghề làm báo lại mở ra cho ông một sự nghiệp sáng tạo mới về nhiếp ảnh với tác phẩm tiêu biểu đầu tiên là sách ảnh đại tướng Võ Nguyên Giáp trong trái tim tôi đã được Giải thưởng của Hội nghệ sĩ Nhiếp ảnh

Việt Nam (năm 2013) mà ông đã là thành viên từ năm 2011.

Tin vui mới nhất của nghệ sĩ nhiếp ảnh (NSNA) Đoàn Hoài Trung là ngay đầu năm 2022 ông đã công nhận là thành viên của Liên đoàn Nhiếp ảnh Nghệ thuật Quốc tế với tước hiệu AFIAP.

Mối duyên tình với Trường Sa và DK1 suốt 17 năm qua

Trong cuộc đời của mỗi người Việt Nam, chỉ cần một lần được đặt chân đến quần đảo Trường Sa luôn là niềm mơ ước và tự hào cao quý trong sự nghiệp. Vậy mà nhà báo Đoàn Hoài Trung lại có được vinh dự 5 lần đi tác nghiệp tại Trường Sa và Nhà giàn DK1 từ năm 2005-2022.

Năm 2005 khi đang công tác tại Báo Phòng không - Không quân, ông đã có cơ hội được đi tác nghiệp bằng máy bay đến quần đảo Trường Sa và các Nhà giàn DK1. Vào các năm 2007 và 2009, ông đã có thêm 2 chuyến trở lại vùng biển thêm lục phía Nam với vai trò phóng viên của Báo Quân đội nhân dân. Vào năm 2014, ông được vinh dự là nhà báo duy nhất được đi cùng Đại tướng Phùng Quang Thanh đến thăm đảo Trường Sa.

Trong 17 năm qua, nhà báo Đoàn Hoài Trung đã mang tất cả những khả năng sáng tạo của mình để dành cho Trường Sa và Nhà giàn DK1. Những bức ảnh tiêu biểu của ông về người chiến sĩ Trường Sa bên cột mốc chủ quyền từ năm 2005 đã được sử dụng rộng rãi ở khắp trong và ngoài nước.

Năm 2007, ông đã ghi dấu ấn bằng phóng sự “Hai cha con cùng bảo vệ pháo đài thép trên biển Đông” về hai cha con Đại tá Lữ đoàn trưởng Lữ đoàn 171 (Vùng 2 Hải quân) cùng với hai bài thơ nổi tiếng. Bài thơ Nỗi lòng gửi anh là tác phẩm về tâm sự của người vợ lính hải quân hướng về chồng sau 3 năm phục vụ liên tục trên Nhà giàn DK1 mà chưa thể một lần về thăm gia đình. Còn bài thơ “Nếu em không yêu lính hải quân” là nói thay lời của người lính hải quân gửi người yêu đang ở đất liền.

Từ chuyến công tác năm 2009, ông đã thực hiện loạt bài đặc biệt mang tên Lời thề giữ biển nhân dịp kỷ niệm 20 năm Ngày thành lập Cụm Kinh tế - Khoa học - Dịch vụ (DK1) trên thềm lục địa phía Nam

góp phần đắc lực vào việc tuyên truyền khẳng định chủ quyền và quyền chủ quyền của Việt Nam trên biển.

Mặc dù đã nghỉ hưu nhưng Đại tá Đoàn Hoài Trung lại may mắn được lần thứ 5 đến thăm quần đảo Trường Sa và Nhà giàn DK1 cùng với Đoàn công tác của TP Hồ Chí Minh vào tháng 5/2022. Trong chuyến công tác này, NSNA Đoàn Hoài Trung đã có dịp tái ngộ sau 15 năm với Chuẩn đốc đốc Lương Việt Hùng (Phó Tư lệnh Quân chủng Hải quân Việt Nam). Cảm xúc dâng trào của lần trở lại sau 8 năm đã thôi thúc ông ra mắt cuốn sách ảnh và triển lãm ảnh về vùng biển đảo này mang tên Trường Sa - Nhà giàn qua ống kính nhiếp ảnh.

Triển lãm trưng bày 125 bức ảnh (từ năm 2005-2022) nhân kỷ niệm 97 năm Ngày Báo chí Cách mạng Việt Nam cũng là sự ghi nhận 20 năm làm báo và hơn 40 năm trong quân ngũ của Đại tá - NSNA Đoàn Hoài Trung. Còn cuốn sách ảnh cùng tên gồm 180 trang với hơn 200 bức ảnh. Những bức ảnh này là những lời kể sinh động, chân thực, giàu cảm xúc về cuộc sống của các đồng bào và chiến sĩ, cũng giống như những thước phim theo dòng thời gian suốt 17 năm qua về quần đảo Trường Sa và Nhà giàn DK1. Đây cũng là điều đặc biệt mà chưa mấy ai có thể thực hiện được như NSNA Đoàn Hoài Trung.

Người lính đa tài và niềm đam mê nghệ thuật không ngừng nghỉ

Nhiều người đã từng nghĩ về người lính là khô khan. Nhưng sự nghiệp nghệ thuật của Đại tá Đoàn Hoài Trung bắt đầu từ văn chương bằng các thể loại tác phẩm từ truyện ngắn, truyện ký tới tiểu thuyết và thơ với gần 20 tác phẩm văn học từ năm 2000 đến nay. Không khó để nhận ra chất lính đậm nét trong văn phong của ông nhưng vẫn có sức truyền cảm và lan tỏa mạnh mẽ. Vì thế, hai bài thơ Nỗi lòng gửi anh và Nếu em không yêu lính hải quân của ông được nhạc sĩ Quỳnh Hợp chuyển thể thành những ca khúc nổi tiếng về biển đảo thu hút nhiều thế hệ công chúng khán giả cùng yêu thích.

Chất văn học đã tác động hiệu quả đến các bài báo, ký sự và phóng sự của Đoàn Hoài Trung. Từ chủ đề chính luận, quân

sự đến thời sự và cuộc sống, sức truyền cảm nội dung của ông tới độc giả luôn rất ấn tượng. Vì vậy, ông không gặp nhiều khó khăn khi chuyển từ báo viết sang báo hình (nhiếp ảnh, video, truyền hình).

Ngôn ngữ hình ảnh trong nhiếp ảnh của Đoàn Hoài Trung rất chính chu, chuyên nghiệp như người lính nhưng cũng rất sắc sảo, ấn tượng trong từng khoảnh khắc. Đặc biệt trong những bức ảnh về Trường Sa và Nhà giàn DK1 của NSNA Đoàn Hoài Trung có sự hòa trộn giữa phong cách ảnh báo chí với nghệ thuật. Tất cả đều được biên hiện rõ nét trong bộ ảnh triển lãm “Trường Sa - Nhà giàn qua ống kính nhiếp ảnh” vừa công bố của ông.

Nói đến người lính và nhất là người lính làm nghệ thuật thì không thể không nói đến hậu phương của họ. Câu chuyện về gia đình của Đại tá - nghệ sĩ Đoàn Hoài Trung cũng như vậy.

Người vợ của ông là bác sĩ Trịnh Thị Vân Anh - nguyên Thượng úy Quân y, Bộ Công an đã chuyển ngành từ năm 1989 để chăm lo hậu phương vững chắc cho chồng với đặc thù công việc thường xuyên đi công tác xa nhà. Cũng như chồng mình, bà Vân Anh có niềm đam mê nghệ thuật mãnh liệt về các lĩnh vực như âm nhạc, điện ảnh, thời trang.

Sau khi nghỉ hưu năm 2017, bà trở thành chủ nhiệm Câu lạc bộ Ca múa nhạc dân tộc - Thời trang xưa và nay của Trung tâm văn hóa quận 1 (TP Hồ Chí Minh) như một sân chơi nghệ thuật cho cộng đồng. Trong những năm gần đây, bà đã nhận được các danh hiệu như Á hậu thời trang tuổi 40 (Báo Phụ nữ TP Hồ Chí Minh tổ chức năm 2018), Hoa hậu Quý bà duyên dáng Việt Nam (năm 2019),...

Hiện nay, NSNA Đoàn Hoài Trung vẫn tiếp tục bận rộn với sự nghiệp sáng tạo không ngừng nghỉ của mình trong cương vị Chủ tịch Hội Nhiếp ảnh TP Hồ Chí Minh và Chủ nhiệm Câu lạc bộ Nhiếp ảnh Chiến sĩ, đồng thời là Chủ tịch Hội đồng Quản trị kiêm Tổng Giám đốc Công ty CP Truyền thông hãng phim Sao Nam Việt.

Trong cuộc sống ngày nay thật hiếm có những cặp vợ chồng cùng làm nghệ thuật nghiêm túc, chính chu và trong sáng đầy ý nghĩa như của hai nghệ sĩ Hoài Trung - Vân Anh. **TUẤN NGỌC**

Theo chân vlogger, youtuber, travel blogger khám phá du lịch Việt

Bằng cách truyền tải nội dung theo thể loại truyền hình thực tế, những Travel Blogger, Tiktoker, YouTuber ... đang giúp những người yêu thích du lịch mong muốn tìm hiểu, khám phá về mảnh đất hình chữ S.

● Cùng Ninh TiTo khám phá Quy Nhơn.

“Lên cót” cho những điểm đến mới đầy thú vị

Sau thành công của loạt series du lịch trên kênh Youtube của mình, mới đây, Ninh Tito tiếp tục giới thiệu đến những người ưa thích dịch chuyển một hành trình mới tại Quy Nhơn vào 18h30 Thứ Hai, Thứ Tư và Thứ Bảy hàng tuần. Theo chân Ninh Tito, mọi người có thể chiêm ngưỡng một thành phố biển đẹp nhất nhì của Bình Định với những điểm đến không thể bỏ qua như eo Kỳ Co - Eo Gió, đón bình minh ở bãi biển Trung Lương hay khám phá những điều đặc biệt ở Tháp Bánh Ít. Người xem cũng có thể cùng Ninh Tito thành thoi đi bộ trên những đồi cát uốn lượn kéo dài cả cây số, độ cao 1.000m so với mực nước biển, phóng tầm nhìn bao quát toàn cảnh thiên nhiên hùng vĩ ở khu vực quanh đồi cát Phương Mai hay tìm hiểu về thi sĩ Hàn Mặc Tử cùng những bãi đá thiên nhiên cực thơ mộng ở Ghềnh Ráng hay đồi Thi Nhân, bãi tắm Hoàng Hậu, hòn Vọng Phu, bãi Tiên Sa...

Với những ai đã từng đến Quy Nhơn hẳn sẽ bồi hồi khi lại được dạo quanh một vòng những thắng cảnh nổi tiếng tạo nên chất riêng của thành phố biển này, ăn bánh canh nước cá, bún rạm hay bánh hỏi cháo lòng, những đặc sản chỉ thưởng thức một lần là nhớ mãi. Còn với những người chưa từng đặt chân đến Quy Nhơn hay đang có ý định “dịch chuyển” đến đây sẽ có những gợi ý vô cùng thiết thực những địa danh nên một lần ghé thăm khi hạ cánh xuống thành phố biển xinh đẹp này. Đó là những hành trình đến chùa Ông Núi nghe kể chuyện xưa, tích cũ hay ngang dọc để tham quan Nhà Thờ Làng Sông để được chiêm ngưỡng một kỳ quan châu Âu giữa

lòng phố biển miền Trung. Những “thổ địa” của Quy Nhơn cũng mách nước cho bạn những địa chỉ ăn ngon cùng những món ăn nổi tiếng không phải ai cũng biết như gà chỉ, com Căng cá, bánh mỳ Lagu hay bánh xèo tôm nháy.

Ninh Tito cũng sẽ mách nước cho bạn những homestay “ngon - bổ - rẻ” cho những “phượt thủ” chuẩn bị cho chuyến du lịch mùa hè của mình đến Quy Nhơn. Đồng thời không chỉ đi và ăn mà Ninh Tito còn giúp các bạn có cơ hội trải nghiệm cách nấu ăn như một người dân bản địa.

Với 5 tập trong chuyến hành trình Quy Nhơn bắt đầu từ 20/6/2022 trên Channel chính thức của mình, Ninh Tito không chỉ mang đến một chuyến đi mà còn là những trải nghiệm cùng những chia sẻ về cuộc sống của người dân ở thành phố biển xinh đẹp này. Đây sẽ là những gợi ý cực kỳ bổ ích cho những ai đang muốn tận hưởng mùa hè rực rỡ trên biển, thưởng thức sự mặn mòi, tinh túy của sóng và gió với những trải nghiệm không thể nào quên tại Quy Nhơn.

Đồng thời, với những người thích dịch chuyển thì cũng có thể xem lại những chuyến đi khác của Ninh Tito như các tỉnh Tây Nguyên hùng vĩ, vịnh Hạ Long kỳ quan thế giới... trên channel chính thức của Ninh Tito. Kết thúc chuyến hành trình tại Quy Nhơn, Ninh Tito tiếp tục “lên cót” cho những điểm đến mới đầy thú vị trên dải đất hình chữ S xinh đẹp.

Những người truyền cảm hứng du lịch

Visit Hue là hành trình quảng bá điểm đến (gọi tắt là Media trip) cho tỉnh Thừa Thiên - Huế được Sở Du lịch tỉnh Thừa Thiên - Huế tổ chức, với sự tham gia của đông đảo những người truyền cảm

● Các đại sứ du lịch trực tuyến truyền cảm hứng du lịch đến mọi người.

hứng du lịch hàng đầu Việt Nam. Đó là travel bloggers Lý Thành Cơ, Lê Hà Trúc, Lỗ Hữu Đức Anh, Stylist Monsimi, Vlogger Hachi Hachi (Ngô Huy Hòa), Photographer Vũ Bảo Khánh, “hot” Tiktoker Melon, Dương Vũ và Hukha (Hà Thị Thu Huyền).

Với thông điệp “Huế không chỉ có di sản...”, Media trip Visit Hue không chỉ là sự kiện hưởng ứng Festival Huế 2022 mà còn là hoạt động truyền thông trọng điểm nhằm mục tiêu quảng bá tinh hoa của du lịch tỉnh, truyền cảm hứng và thu hút du khách trong nước và quốc tế, thúc đẩy thị trường khôi phục hoạt động du lịch, xây dựng sản phẩm mới và thu hút các nhà đầu tư đến Huế khai thác và phát triển ngành công nghiệp không khói...

Năm cách trung tâm thành phố Huế khoảng 3km, Bao Vinh từng là thương cảng lớn nhất của xứ Đàng Trong từ thế kỷ 17 đến thế kỷ 19. Còn ngày nay, du khách thường biết đến Bao Vinh qua bộ phim “Mắt Biếc”, mà ít ai biết rằng, tới Huế, dành một buổi chiều lang thang ở khu phố cổ này cũng là một trải nghiệm lí thú. Tại Bao Vinh, mỗi thành viên trong đoàn được “cấp” một chiếc xe đạp để tự mình khám phá các góc ngách phố cổ. Con phố không dài nhưng cần khá nhiều thời gian, bởi cứ cách vài mét, một khung cảnh cổ tích lại hiện ra. Có những dãy nhà, biển hiệu màu sắc lấp lánh trong nắng; có tiệm hớt tóc bình dân ẩn trong căn nhà gỗ “vàng son” một thời; hay có những cửa hàng bán... chổi, bán sinh tố, cũng hóa “tho” dưới lớp màu của thời gian.

Đoàn Media trip Visit Hue đến với rừng ngập mặn Rú Chá. Rú Chá cách trung tâm thành phố khoảng 15km, là khu rừng ngập mặn nguyên sinh duy nhất còn

tồn tại trong hệ đầm phá Tam Giang. Ngoài vẻ đẹp nguyên sơ và bí ẩn, Rú Chá còn là một điểm đến hoàng hôn đầy choáng ngợp. Tại đây, cả đoàn cùng nhau tận hưởng một không gian tĩnh mịch, mát lạnh và chiêm ngưỡng những ánh vàng cuối cùng của buổi hoàng hôn.

Trên nền tảng youtube, chỉ cần với từ khóa “vlog du lịch” và một cú click chuột, những người có xu hướng “xê dịch” sẽ được đắm chìm trong cảnh sắc, nét đẹp văn hóa của đất nước Việt Nam nói chung và Thái Nguyên nói riêng. Đơn giản, dễ dàng lựa chọn cho mình một điểm đến thú vị trong hành trình khám phá miền đất mới. Bạn Trần Văn Hưng, kênh vlog “Ông giáo Loki” chia sẻ: “Quay clip đó thì mình muốn chia sẻ về đẹp của Việt Nam nói chung và Thái Nguyên nói riêng với nhiều bạn bè trên toàn quốc, cũng như là thế giới. Trong thời điểm hiện tại thì vấn đề đi du lịch của mọi người rất nhiều khó khăn. Mình muốn là thông qua clip của mình thì mọi người có thể du lịch qua màn hình nhỏ, để có thể chuẩn bị kiến thức, cũng như là kinh nghiệm trước khi mà mình đến những địa điểm đó”.

Bạn trẻ Vương Quốc Đạt (Thái Nguyên) cũng cho rằng: “Là một người trẻ thì mình rất đam mê đi du lịch. Trước khi đến các địa điểm thì mình có xem rất nhiều vlog du lịch liên quan đến travel, thì mình thấy rằng những thông tin mà các bạn đó đưa ra trong vlog đó giúp mình có cái nhìn chân thực hơn, khách quan hơn về những địa điểm mà mình muốn đến”.

Trước đó, năm 2019, Google Adventure Vietnam đã khởi động đem lại một hành trình của các trải nghiệm dành cho những Nhà sáng tạo nội dung YouTube

(YouTube Creators) quốc tế và Việt Nam. Những nhà sáng tạo nội dung YouTube quốc tế lần lượt trải qua những thử thách của chương trình để khám phá văn hoá – ẩm thực, con người và tự nhiên của Việt Nam, đóng vai trò như một “đại sứ du lịch trực tuyến” chia sẻ những hình ảnh này đến với thế giới.

Những cái tên quen thuộc như cô gái Nhật Akari với kênh aN-cari hay chàng trai Đinh Võ Hoài Phương cùng nụ cười tươi tắn của Khoai Lang Thang... Một cộng đồng những người năng động và sáng tạo nội dung không ngừng nghỉ trên môi trường mạng, thông qua các kênh trực tuyến của mình như YouTube đã và đang hàng ngày giới thiệu những hình ảnh Việt Nam đến cộng đồng quốc tế.

Chương trình Google Adventure Vietnam với sự góp mặt của 6 nhà sáng tạo nội dung YouTube gồm: hai YouTuber chuyên đối mặt những thử thách Lê Hoàng Nam (NamChallengeMe/Việt Nam) và Emrah Tekin (CrazyEmri/Đức), hai YouTuber Phạm Văn Dũ (Oops Banana/Việt Nam) và Pierre Liu (TheLiuPei/Đài Loan), YouTuber Âm thực Park Woo Sung (Woossi/Hàn Quốc/Việt Nam) và YouTuber làm đẹp, phong cách sống Reimari Germar (Rei Gar-mar/Philippines).

Google Adventure Vietnam là một hành trình của khám phá và trải nghiệm. Trong thời gian 3 ngày tại ba tỉnh, thành Quảng Bình, Quảng Nam và Đà Nẵng, các “đại sứ du lịch trực tuyến” cùng vượt qua những thử thách từ đơn giản đến phức tạp, vận dụng kiến thức sử dụng các công cụ và “trợ lý kỹ thuật số” của Google để xử trí. Phong cảnh tự nhiên với vẻ đẹp quyền rũ kèm theo những thử thách chinh phục hang Tú Làn (tỉnh Quảng Bình) là thời gian đáng nhớ trong hành trình của các YouTuber. Kể đến là khoảng thời gian lắng đọng bên không gian phố cổ Hội An (tỉnh Quảng Nam) cùng đèn lồng và ẩm thực đặc trưng, tham quan làng rau Trà Quế và cùng làm gốm tại làng gốm Thanh Hà. Đón bình minh trên Cầu Vàng tại khu nghỉ dưỡng Bà Nà (Đà Nẵng) là mảnh ghép cuối cùng của hành trình cho một bức tranh Việt Nam hiện đại và tươi đẹp.

Những đại diện YouTuber tiêu biểu có lượng theo dõi gần một đến hơn ba triệu người trên YouTube. YouTube là nền tảng video trực tuyến hàng đầu hiện nay với hơn 1,9 tỉ người dùng và là nguồn thông tin quan trọng cho 57% khách du lịch toàn cầu và có đến 80% khách du lịch đồng ý rằng thông tin du lịch từ YouTube ảnh hưởng đến kế hoạch du lịch của họ.

Thế nên Google Adventure là cơ hội rất tốt để “gửi gắm” đến những YouTuber hàng đầu này như những “đại sứ du lịch trực tuyến” qua những hình ảnh, trải nghiệm thật đẹp của họ về Việt Nam cho khán giả trong và ngoài nước. **BẢO CHÂU**

Hiện nay, thu nhập trung bình của những người huấn luyện chó ở Trung Quốc rơi vào khoảng 2.200 USD và có thể lên tới 5.000 USD mỗi tháng.

Tại Trung Quốc, hai vật nuôi phổ biến nhất mà mọi người thường nuôi là mèo và chó. Nói chung, mèo chủ yếu ở nhà, trong khi chó có phạm vi hoạt động xã hội rộng hơn và mọi người cũng thường có yêu cầu xã hội cao hơn đối với chó. Trong quá khứ, những chú chó cưng "không ngoan" và hung dữ với mọi người thường có hai kết cục: bị bỏ rơi hoặc bị giết. Nhưng bây giờ, những con chó này có một lối thoát thứ ba. Đó là được giáo dục, huấn luyện như con người, để trở nên ngoan ngoãn và cư xử tốt.

Theo Sách Trắng về ngành công nghiệp vật nuôi của Trung Quốc năm 2021, quy mô thị trường chó mèo ở các thành thị tại nước này sẽ đạt 249 tỷ nhân dân tệ (khoảng 37 tỷ USD), trong đó riêng thị trường chó cảnh là 143 tỷ nhân dân tệ (khoảng 21 tỷ USD).

Sự phát triển nhanh chóng của nền kinh tế thú cưng đã thúc đẩy sự phát triển nhanh chóng của phân khúc huấn luyện thú cưng. Sách Trắng trên cũng cho thấy vào năm 2021, tỷ lệ huấn luyện thú cưng ở các đô thị Trung Quốc sẽ tăng 116% so với cùng kỳ năm 2020.

Rộ nghề huấn luyện thú cưng ở Trung Quốc

● **Ảnh minh họa.**

Theo thống kê hiện tại, có 54,29 triệu con chó cưng trong các hộ gia đình thành thị Trung Quốc, tức là trung bình cứ 3 hộ gia đình ở thành thị thì có nuôi một con chó cảnh. Và tất nhiên, trong số này có không ít những chủ chó cưng không hề dễ gần như "Pikachu".

Về cơ bản, dịch vụ huấn luyện chó tại Trung Quốc hiện nay chủ yếu huấn luyện về các vấn đề chính như thói quen tranh giành thức ăn, sữa bậy, đánh nhau, khó gọi về và các trường hợp nhay cồm quá mức. Những con chó gặp vấn đề này rất hung dữ và có nguy cơ tấn công cao, trong một số trường hợp chính

chủ sở hữu cũng không thể thoát khỏi việc bị chúng cắn.

Zhou Xin, chủ sở hữu của Wild Langxing Pet School ở Quý Dương đã chọn làm nghề huấn luyện thú cưng này. Lý do chủ yếu vì là một người yêu chó, nên anh ghét việc con chó của mình bị người qua đường mắng mỏ. Đồng thời, với việc cung cấp dịch vụ huấn luyện chó, anh cũng mong muốn sau khi huấn luyện đúng cách, những con chó có thể hòa nhập với xã hội tốt hơn, cũng như tránh việc người qua đường vô tình bị chúng tấn công.

Vậy bao nhiêu học phí sẽ cần phải trả khi gửi chó cưng tới trường giáo dục này?

Điều này phụ thuộc vào mức độ các thói quen xấu của chó cưng và độ khó trong việc đào tạo các kỹ năng mới mà chủ nhân mong muốn.

Có thể nói, đối với những con chó có nhiều vấn đề thì chi phí huấn luyện cũng tốn kém tương ứng. Thông tin công khai từ một số cơ sở huấn luyện thú cưng tại Trung Quốc cho biết giá để huấn luyện chó vâng lời một cách cơ bản thường từ 500 USD. Các độ khó huấn luyện tăng lên, chi phí huấn luyện chó cũng sẽ tăng lên.

Qiu Han, một huấn luyện viên chó ở Trùng Khánh tiết lộ rằng trường huấn luyện thú cưng của cô thu phí khoảng 850 USD mỗi tháng. Những con chó sẽ được học một bộ quy tắc có hệ thống hoàn chỉnh, bao gồm các hành động ra lệnh cơ bản như ngồi, đứng, đi tới, nghiêng người và dừng lại. Nếu con chó cưng gặp các vấn đề khác, phí cơ bản sẽ được tính chồng lên.

Thu nhập trung bình hàng tháng của những người huấn luyện chó ở Trung Quốc rơi vào khoảng 2.200 USD và mức lương hàng tháng của người huấn luyện chó có kinh nghiệm và nổi tiếng có thể lên tới 5.000 USD. Tại các cơ sở huấn luyện thú

cưng, những người huấn luyện khác nhau có mức lương khác nhau, nhưng nhìn chung được chia thành hai loại: lương cố định thống nhất cho toàn bộ nhân viên và những người có lương cơ bản cộng thêm hoa hồng. Người huấn luyện chó có năng lực càng cao thì số chó huấn luyện càng nhiều và những con chó có điểm khởi đầu càng tệ thì lương giáo viên cũng sẽ càng cao. Nhiều người huấn luyện chọn tham gia ngành này dựa trên hai lý do cốt lõi là kiếm nhiều tiền hơn và cũng do yêu loài chó.

Bởi việc huấn luyện thú cưng chỉ là công việc kinh doanh một lần. Chó cưng sau vài tháng học có thể tốt nghiệp, đạt được hiệu quả như mong đợi của chủ. Do đó, khó có thể thu phí huấn luyện một con chó từ hai lần trở lên. Việc một con chó phải trở lại trường huấn luyện đồng nghĩa với việc hiệu quả huấn luyện không tốt, và hầu hết các trường đào tạo sẽ không thu phí huấn luyện lần thứ hai. Cũng chính vì vậy chi phí để huấn luyện chó cũng khá đắt đỏ. Một cơ sở huấn luyện chó có thể kiếm được 74.000 USD một tháng.

THU THƯƠNG

Độc lạ nhà vệ sinh di động bỏ túi của Nhật Bản

Thiết bị vệ sinh được chế tạo từ những sợi đặc biệt và có kích thước như một chiếc túi trang điểm của phụ nữ, vì vậy người sử dụng có thể mang theo dễ dàng và rất tiện lợi.

Hãy thử tưởng tượng cuộc sống của chúng ta sẽ ra sao nếu không có nhà vệ sinh. Ở những vùng bị chiến tranh tàn phá và những vùng bị ảnh hưởng bởi thiên tai, nhà vệ sinh là một trong những tiện nghi được tìm kiếm nhiều nhất.

Nắm bắt được nhu cầu trên, Kokenawa Inc - một Công ty khởi nghiệp ở thành phố Nagoya (Nhật Bản) đã cho ra mắt một

thiết bị vệ sinh di động cỡ nhỏ. Đơn vị này hy vọng sản phẩm sẽ trở thành một phần không thể thiếu được trong bộ dụng cụ khẩn cấp tại Nhật Bản.

Ý tưởng này đến với người đứng đầu Công ty, anh Yoshinori Kokenawa (30 tuổi) khi người đàn ông thực hiện công việc làm tình nguyện viên ở thành phố Nagano miền Trung Nhật Bản năm 2019, sau khi trận bão Hagibis làm nước sông Chikuma tràn bờ. Một trong những điều đầu tiên anh nhận thấy là hàng dài người chờ đợi trước các nhà vệ sinh di động.

Kokenawa kể lại: "Mặc dù mọi người đã làm việc hết sức có thể để giúp khu vực này trở lại bình thường, nhưng họ vẫn phải

xếp hàng 30 phút hoặc hơn mỗi lần sử dụng nhà vệ sinh. Tôi muốn làm việc gì đó để cải thiện vấn đề", Kokenawa nhớ lại.

Vào tháng 12/2020, Công ty của anh Kokenawa đã tung ra thị trường sản phẩm "nhà vệ sinh" tí hon Pocketoilet dễ dàng mang theo bên người. Thiết bị vệ sinh di động mà Công ty Kokenawa chế tạo được gọi là Pocketoilet, cao 7cm rộng 6,5cm. Thiết bị vệ sinh này chỉ bao gồm một chiếc túi làm bằng sợi đặc biệt, có độ bền cao và một gói đựng chất làm đông. Chiếc túi có thể được dán vào bệ toilet hoặc thùng rác. "Chúng có thể vừa trong túi trang điểm của phụ nữ, vì vậy chúng tôi hy vọng mọi người sẽ mang chúng dễ dàng", Kokenawa nói.

● **Thiết bị vệ sinh siêu nhỏ do công ty của Nhật Bản sản xuất.**

Khi cần sử dụng, người dùng chỉ cần gắn chiếc túi vào bồn cầu hoặc thùng rác và đổ dung dịch làm đông vào trong. Đáng nói, các cuộc kiểm tra của công ty đã phát hiện ra rằng hầu như không có mùi phát ra từ một trong những chiếc túi khi để trong nhà với chất thải bên trong đó trong một tuần.

Vào năm 2018, một cuộc khảo sát của nhóm nguyên cứu

Japan Toilet Labo cho thấy, chỉ 16,9% hộ gia đình ở Nhật Bản có sự chuẩn bị trước một nhà vệ sinh sử dụng trong trường hợp khẩn cấp. Bởi vậy, tiềm năng doanh thu của Công ty Kokenawa Inc là khá lớn. Và cho đến nay, Công ty đã bán được khoảng 50.000 sản phẩm Pocketoilets và cũng quyên góp 6.000 chiếc cho vùng chiến sự ở Ukraina.

THU HOÀI

Pháp luật
VIỆT NAM

● **Tổng Biên tập:**
TS. ĐÀO VĂN HỘI

● **Phó Tổng Biên tập:**
TRẦN ĐỨC VINH
TRẦN NGỌC HÀ
HÀ ÁNH BÌNH

● **Tổ chức thực hiện:**
BÙI THỊ XUÂN HOA

● **TÒA SOẠN:** Số 42 ngõ 29
Nguyễn Chí Thanh, phường Ngọc Khánh,
quận Ba Đình, Hà Nội.
*ĐT: (024) 37245180
*Fax: (024) 37245178
*Email: baoplvn2014@gmail.com.
● **GPXB** số 86/GP-BTTTT
ngày 06/03/2014 do Bộ TTTT cấp.
● **Giấy phép sửa đổi, bổ sung**
số 290/GP-BTTTT ngày 22/9/2014
do Bộ TTTT cấp
● **Thiết kế mỹ thuật tại Tòa soạn.**
● In tại Cty TNHH MTV In báo
Hà Nội Mới; Cty In Ba Đình.

● **Cơ quan đại diện: TP HCM:** 200C Võ Văn Tấn, P5, Q3, TP HCM.
*ĐT: (028)38181281 *Email: plvnvp2@gmail.com.

Khu vực ĐBSCL: 109 Trần Văn Hoài, Ninh Kiều, Cần Thơ
*ĐT: (0292) 3819009 *Email: canthophapluatvn@gmail.com.

Duyên hải phía Bắc: 10 Hồ Sen, Lê Chân, Hải Phòng.
*ĐT: 0973465555. Email: vanphongplvn@gmail.com;

Miền Trung và Tây Nguyên: 92 Hoàng Văn Thụ, Pleiku, Gia Lai.
ĐT: (0269) 365 8888 - 0963 111 333

*Email: baophapluat.mientrungtaynguyen@gmail.com

● **Văn phòng đại diện:**

Lào Cai: Số nhà 06, lô B2, đường D3, phố Cao Lỗ - TP. Lào Cai, tỉnh Lào Cai. ĐT: 0903211537

Phú Thọ: đường Nguyễn Tất Thành, Việt Trì; ĐT: 0981391333.

*Email: vatienplvn@gmail.com;

Quảng Ninh: 87 Nguyễn Văn Cừ, Hồng Hà, Hạ Long *ĐT: 0913093581

*Email: Vuongthanhpl@gmail.com

Nam Định: 455 Trường Chinh, TP Nam Định *ĐT: 0978295869;

Nghệ An: 93 Nguyễn Thị Minh Khai, TP Vinh, Nghệ An *ĐT: 0916635077
*Email: ngotoanbc@gmail.com

Thừa Thiên - Huế: 22 Nguyễn Lương Bằng, TP Huế *ĐT: (0234) 3888666 - 0903029099;
*Email: quangtam07@gmail.com

Đà Nẵng: 93 Dương Trí Trạch, Sơn Trà *ĐT: 0984282929. *Email: Ledanhtao224@gmail.com;

Khánh Hòa: 125 Hoàng Hoa Thám, TP Nha Trang *ĐT: 0905555722.
*Email: leanhduc.plvn@gmail.com

Lâm Đồng: 181 đường 3 tháng 2, phường 4, TP. Đà Lạt *ĐT: 0914876019. *Email: longbc07@gmail.com

Đồng Nai: 134 Phan Trung, Biên Hòa *ĐT: (0251) 6273279 - 0918442754.

*Email: huynhngochieu7979@gmail.com.vn

Tiền Giang: 242 Nguyễn Công Bình, Trung An, Mỹ Tho, Tiền Giang *ĐT: 0888616767.

*Email: duchien.plvn@gmail.com

Kiên Giang: P24 -10 đường 3/2, Rạch Giá, Kiên Giang *ĐT: 0843135555.

*Email: minhthu.plvn@gmail.com.

Liên hệ thông tin - quảng cáo: Nguyễn Sinh Hùng - ĐT: 0349610152

MÃ ĐẶT BẢO: B51

Giá: 6.800Đ

(SÁU NGHÌN TÁM TRĂM ĐỒNG)